

Historia lithotocae mulieris / [Immanuel Weismann].

Contributors

Weismann, Immanuel, 1683-

Publication/Creation

Tubingae : H. Franck, 1716.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/q9zgauxk>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

HISTORIA
LITHOTOCAE
MULIERIS

OB
MORBUM SUUM NON IN-
CURIOSUM FASCINO IN-
CULPATÆ.

COMMENTARIOLO PHYSICO.
MEDICO - PRACTICO
OBSERVATIONIBUSQUE E CURIOSA LITHO-
GRAPHIA ET THERAPIA OPPIDO RARIS
ILLUSTRATA,

ATQUE
ILLUSTRISSIMAE IMPERIALI ACADEMIAE
LEOPOLDINO-CAROLINÆ
NATURÆ-CURIOSORUM
INSTAR THEMATIS SUI SYMPOSIACI
OBLATA

AB
IMMANUELE WEISMANNO,
PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORE, ACADEMICO
COLLEGA CURIOSO, d. APOLLOPHANES, ET PHYSICO OR-
DINARIO URACENSE - WURTEMBERGICO.

TUBINGÆ,
Literis HIOBI FRANKII.
Anno M DCC XVI.

Ut ET
Illustribus Magnificis atque Excellentissimis
Dominis,

DN. GEORGIO WOLFFGANGO WEDELIO,
Hæreditario Domino in *Schwarza* / Medicinæ Doctori,
Comiti Palatino Cæsareo, Consiliario Archiatro & Pro-
fessori Saxonico-Jenensi, ac Societatis Regio-Bo-
russicæ Scientiarum Collegæ.

DN. JOANNI MAURITIO HOFMANNO,
Philosophiæ & Medicinæ Doctori, antehac in Illustri Noricorum
Universitate Chemiæ, Botanices & Anatomix Professori Ord-
inario, nunc Consiliario & Archiatro Ducali Onoldino-
Brandenburgico & Solisbacensi Palatino.

DN. MICHAELI BERNHARDO VALENTINI,
Medicinæ Doctori, hujusque & Philosophiæ Naturalis Pro-
fessori Ordinario in Academia Hassio - Giessena, ac Recupera-
torum in Italia & Societatis Scientiarum
Regiæ Collegæ.

DN. SAMUELI GRASSIO, Medicinæ Doctori,
& Physico Seniori Uratislaviæ.

DN. JOANNI ADAMO LIMPRECHTO,
Hæreditario Domino in *Klein-Weigelsdorff* / Medicinæ
Doctori, & Regiæ Majestatis in Borussia Consiliario-
Archiatro.

DN. VITO RIEDLINO, Philosophiæ & Me-
dicinæ Doctori, in Imperiali Suevorum Ulmâ Physico Pri-
mario, & Illustris Gymnasii Scholarchæ.

DN. GODOFREDO THOMASIO, Medicinæ
Doctori, Polihystori, & Illustris Reipublicæ Noribergensis
Physico & Archiatro.

Ejusdem
Academiæ Cæsareo - Imperialis Naturæ - Cu-
riosorum **ADJUNCTIS** Meritissimis.

Cæterisque non minus

ILLUSTRIS SOCIETATIS
NATURÆ-CURIOSÆ

Per universum Terrarum Orbem

*Nominibus, Muneribus, Meritisque, Nobilissimis Cele-
bratissimis, Excellentissimis*

DOMINIS
COLLEGIS.

*Mæcenatibus, Promotoribus, Patronis atque
Fautoribus Suis*

Per Omnem Vitam Decentissimâ Veneratione
Colendissimis.

Pro
Gratiosâ in Eandem Augustissimi Cæ-
faris & Sacri Romani Imperii Academiam So-
lenni Diplomate & Imposito Cognomine *Apollopha-*
***nis* Adscriptione.**

Et

In Faventissimam SUI Commendationem,

Schedion hoc

Submississimæ Reverentiæ Symbolum

Eâ, quâ decet, Humillimâ Pietate & Observantiâ Offert

Dicat & Dedicat

Immanuel Weismann.

Philosophiæ & Medicinæ Doctor, & Physicus Ordinarius
Uraco. Würtembergicus.

DEDICATIO.

*PER-ILLUSTRES, ILLUSTRÉS,
MAGNIFICI, NOBILISSIMI, AM-
PLISSIMI, EXCELLENTISSIMI, EXPE-
RIENTISSIMI.*

*DOMINI, PATRONI FAUTO-
RES ET COLLEGÆ.*

 EX quo Divino & Ducali Serenissimi mei Principis Indultu ego antihac *Leoberge*, in oppido inferioris Patriæ, & pronunc *Uraci*, in populosâ antiquitus ad radices alpium structa Urbeculâ Physicali munere defungor, præter alias Praxeos experientias sanè non vulgares aut triviales, datum quoque fuit experiri diversis occasionibus, quid terroris secum vehant, quamque citam cladem inferre nonnunquam soleant morbi acuti & maligni, insidiosâ celeritate grassantes hinc inde inter Cives cujuscunque loci honoris, sortis, ætatis & professionis, è quibus febrilis veneni virulentia

rulentiâ infecti fuerunt multi, vel redditi ad operas suas longo tempore inhabiles, vel dispositi ad vitam diu valetudinariam, prout iis facilè contingit, qui infecti contagiosâ labe vel crisi imperfectâ, vel neglectu idoneorum medicamentorum, vel propriæ complexionis inertîâ atque cacochymiâ aut succumbunt nullâ arte redimendi à morte, aut sentiunt in se atrocem morbum progredi in pejorem, qui acutie quidem non finitur, sed chronico languore fatalem horulam accersit tandem. Visum hoc fuit toties, speciatim, cùm æque in civitatibus ac plerisque vel adjacentibus vel appertinentibus pagis haud adeò pridem *Variola maligna & confluentes, catarrhi maligni & convulsivi, febres simpliciter acuta, continentes, purpurales & petechiales*, etiam *Dysenteria maligna* periodo non ita longâ omninò multos ex infantibus & adultis enecarint aliquandiu, ut malus funestæ velut contagionis rumor circumvolaverit, unâ cùm horisonis lapsibus grandinum fructiferæ terræ arboresque aliquoties penè in totum vastatæ fuerint, & nihil visum defuisse ad incolarum conditionem tum miseram reddendam miseriorem.

Quo tristis, lethaliter decumbentium scilicet modò & quandoque terribiliter morientium spectaculo, seu cæteris affligentibus. Supremæ manus castigationibus ad suspiria sæpissimè motus non semel legi & relegi Sylviana hæc, iisque me & pusillamines alios solatus, cavillatores contrâ ad resipiscentiam hortatus sum. Quippe, *Non solos nostros incolas in DEUM peccasse gravius, quam alios, sed libuisse DEO in judiciis suis, horum castigatorum exemplo reliquos admonere, ne negligentes pœnitentiam castigentur his durius. Insimul decere medicos, ad animum revocare, ne putent, ad secundam taxat causas attendendum esse, sed primariò ad primam assurgendum, scilicet quæ secundis imperat, nec remediis medicorum benedicat, quamdiu perdurant in delictis suis egri, qui ad Vitam meliorem adhortandi sunt etiam à medicis.* D. Sylv. Prax. Med. tract. 10. d. Affect. Epidem. Leidens. Adeò omnia plena sunt vicissitudinibus, ut mirum

nirum non esse debeat, medicos, qui Jehovam, Vitæ necisque
Dominum ejusve justas Vindictas, non morbos aut eorum mias-
mata velociter erucidantia formidant, pallere, & gemebundos
magis quam hilares ad lectulos ægrorum cerni. Ubicunque
enim, ut tristentur, inveniunt, & non rarò, dum ab aliis pericu-
la avertunt, in se eadem convertunt.

Non verò semper ita festinanter urgent morbi ad lethum,
sed statutum est aliquibus, sat multis annis morbo aut dolore suo
detineri, atque sic paulatim mori, inani quavis *θρασύτητα*. Hoc
evenit quoque insigni numero in illis inter nos, qui ob patrium
solum, vitæ conditionem, gravia laborum genera, egestatem
aliasque minus diæteticas rationes facti jam sunt, vel incipiunt
feri *Cachectici*, *Phthysici*, *Ascitico-Hydropici*, *Arthritico-Podagrico-*
Paretici, *Nephritici*, & qui altius huc adspirant, *Calculosi*,
ita ut optandus iterum in vitam esset Ille omnium insanabilium
morborum solus quondam potensque *Σωτήρ* *Paracelsus*, juxta
gloriosum epitaphii elogium, quod Salisburgi in templo ipsi
erigi curavit Princeps Episcopus, & magno Doctori *Baglivo*
plane inversa ejus thesi plures pauperes quam divites *Calculosi*
produci possent, solâ propriâ praxi, si adhuc ille Romæ vive-
ret, antehac toti choro medico charus & clarus. Utique,
deplorabilis morbus est *lithiasis*, cujus dolorosa tyrannis verbis
non ita exprimitur, quàm sensibus exhibent eâdem afflictorum
misera spectacula, quin ὁδὲν εἶσιν ἐτέροις νόσοις ἐστὶ, ob crucia-
ntium ferociam ac diuturnitatem passionumque crudelium, si
quiescere tantillum videntur, frequentem recurrentiam & *μ-*
αυροφίαν, ægris odiosam, medicis tædiosam ipsique arti sæpè
probrosam, cum pharmaca etiam excogitatissima juvare non
valeant, nec ἐκχέροντες medico lithotomicæ vel parum opis af-
ferre possint, ipsamque dirlitatem calculorum, dum illi ob-
struunt, stringunt, lancinant, lacerantque ad sanguinem & furo-
rem, non rarò Sola Natura feliciter demulceat, ac prodigio-

sa interdum eorum Extrapulsione feralia Symptomata mortemque insperatò averruncare observetur, ut reviviscere cernantur, qui ante sub doloribus suis deficiebant ab omni spe sanitatis & vitæ.

Eapropter *Illustres* atque *Excellentissimi Viri*! non *μαγδόζον* *Vobis* erit hoc meum Schediasma de *Lithotoca* *fœmina*, quæ tartarifato penè toto suo sanguine dudum radicatae suæ calculositatis pathemata hæctenus ostendit in se, & elusit tamen obstinatè, donec lapidosa progenies inopinatò disrumpere cœpit muliebria, sic prospiciente Naturâ, & cum admiratione triginta Calculi suo coëundi & crescendi modò diversi transivere per genitalia, sublato illicò internecini morbi schemate symptomatumque mirabilium apparatu, raro una conspectu, tot tantosque calculos per angusta viarum spatia sine lethali hæmorrhagia excretos fuisse, qui lithotomiam expectaverant. Exemplò valetudini ominoso exemplo restituta mulier, non tam ob Calculos numero formâ & materia considerabiles, quàm quod de fascino & veneficiis exinde inculcata fuerit, Curiosæ observationi locum quæsit & obtinuit, quæ Commentatitiis hisce, DEO T. O. M. assistente, collustrata nuncupari voluit debuitque *Illustrissima* *Cæsareo-Imperiali* Naturæ Curiosorum *Academia*, quæ *DEUM Authorem* habet, *Augustum Imperatorem Tutorem*, *Rectores Fautoresque Vos VIROS Illustres & Nobiles*, ac Cujus Socium me quoque constituit Numen Divinum, benignissimo Eorum Patrocinio, Qui illustrem Societatem moderantur.

Eo ipso autem *Mæcenates Gratosi*! dum *Vos* Cœlestis nostræ artis Machaones & Cæsareis Honoribus atque Privilegiis

ilegiis decoratos Viros, intra & extra Europam perinclitos,
tenui hac opellâ adire non vereor, Gratiam Favorem & Amo-
rem Vestrum ulterius commererî & precari annitor, ipsoque
hoc fine in argumentum Demissæ Reverentiæ meletema præ-
sens Practicum *Illustribus Vestris Nominibus* humillimâ pie-
tate adscribere offerre atque dedicare suscipio, ac totus con-
fido, fore, ut *Vos, Venerabiles Patroni!* propitio vultu
levidense hoc praxeos Curiosæ exemplar adspicere Eâque gra-
tiosâ Benevolentîâ accipere dignum habeatis, quâ devotione
maximâ à me consecratur. Veniam insimul exoro huic meæ
libertati, quâ quidem non indecorè nec temere me agere auda-
cter mihi ipsi persuadeo, qui obsequi legibus eò lubentius con-
tendo, quò magis iisdem obstringor, Curioso Conamine confer-
re, quæ ad Splendidissimæ Academiæ artisque incrementa ju-
dicantur profutura. Nolo subinde Amplissimas Vestras Laudes,
Excellentissimi Domini! in angustiam Schedulæ compin-
gere, quibus totus literarius Orbis repletur, illustratur & oble-
ctatur, ne me assentiri, vel nimis *Vobis* placere velle, accu-
sari possim à malevolis, quibus nunquam careo, totâ quam-
vis meâ vitâ & omni meo corde modestus, humilis, candidus
omnisque astus & fastus expers erga DEUM & homines.

Solâ modò hac eâque justissima Obligatione devincior
Universæ Illustri Societati Curiosæ, quæ Collegam me
non modò gratiosissimè recipere dignata fuit, sed & Honori-
bus atque Immunitatibus suis gaudere hætenus concessit, Eâ-
que Tantæ gratiæ in me contestatione sibi me totum obstrictis-
simum fecit, Qui sub *Augustis ejus Auspiciis* atque Glo-
riosâ Clientelâ vivam moriarque, omnemque occasionem
porro Vendicabo, *Humanitatem* hanc *Indulgentissimam*
grato semper animo lætoque ore deprædicandi, & Divinam

in primis Majestatem ardentissimè rogandi , velit Illa *Perillu-*
stri Huic *Vestro Collegio* Splendorem floremque suum porrò
tueri, ac *Omnibus & Singulis* , Qui naturæ morborumque
arcana industriosocalamo scrutantes *DEO & Casari* ad Salutem
Publicam gloriamque Seculi florentem servare annituntur
Academiam , Vividam sanitatem, longævam incolumitatem,
constantem felicitatem omniumque laborum fortunatissimos
successus clementissimè elargiri. *Vivite , Favete , Valetet*!
Dab. Urati d. 18. Junii 1716.

PRÆLOQUIUM.

Reperiri subter & super terram varios multosque lapides, certò certius est, Incertum, quando & quomodo generentur? Ex multis hinc naturæ problematibus gravia judicatu hæc duo etiam sunt Physicis, *Unum*, an Saxa primævo jam Creationis actu semel & simul produxerit sapiens Conditor? vel singulis diebus adhuc gignantur vi plasticâ novâ seminariâ multiplicativa? *Alterum*, an lapides duri compacti & ad visum naturalem non permeabiles à succo peculiari nutrantur, & sic perpetuò crescant atque augeantur more animantium aut vegetabilium, per alimentum mediantibus poris intus susceptum, aut appositione partium ad partes, ac velut incrustatione & adhæensione, aut à Spiritu lapidifico? *Anton. le Grand. Institut. Philos.* t. 1. p. 6. a 9. *D. Sennert. Epit. Nat. Scient.* l. 5. c. 4. *M. Gruv. Phys.* l. 5. c. 2. *Philos. Burg.* V. & N. T. 2. p. 2. c. 5. & *Diss. D. Bagliv. d. Veget. Lapid.* &c Quot inde conjecturæ? Quanta sententiarum portenta? ut apprimè Philosophus dixerit, *Rerum Ortus à miraculo inceptit, sed majora hæc miracula sunt, quibus creati Creatorem ob creata sub examen vocant, cur quomodo & quando hæc vel illa fecerit? quæ non intelligunt, quamvis sciant.* Et ejusmodi Sciolis acclamari deberet ex Seneca: Et quid mirum hoc est, cum videas ordinem rerum & naturam per constituta & perpetua procedere? Sunt & sub terra minus nota nobis, jura naturæ, in qua omnia fiunt propter divinam necessitatem, sed non minus certa. *Crede supra, quicquid*

quid vides infra, & venerare inventa sapientiæ ipsosque horum inventores, qui mundum ceu novi spectatores sæpè contemplantur. *Quest. Nat. c. 16. & Epistol. 64* quippe agnoscitur inde & cæteris rebus conditis DEI æterna tum potentia tum divinitas *Epist. Roman. I, 20.* & homo ideò brutis & mundo præstat ratione & oculis, spectator operum DEI, ut admiretur ea & cognoscat Creatorem, ex quo & propter quem omnia constituta sunt. *D. Augustin. d. mund. c. 6.*

Tota Natura miraculosis operationibus efficax, singulisque creatis inest occultus instinctus sese multiplicandi & conservandi, quamvis id contingat invisibiliter, à principio intrinseco aut Ente omnibus rebus corporeis insito, ac virtute prolificâ vel sui assimilatrice prædito, quod satius est credere opus adorandi Numinis, quàm nimis curiosâ rationis sollicitudine id rimari velle, industrius quidem, sed inani labore. Multa sunt, quæ scimus in naturalibus, plura, circa quæ dubitamus, plurima, quæ in totum ignoramus, & solum admiramur. Hoc sufficienter scimus. *multa & magnificata esse opera Domini, eaque singula in Sapientiâ condita. Psalm. 104. 24.* Si incomprehensibile est mortali ingenio, quomodo in matris utero ex materia paucâ & corruptibili, modo simplici & communi intra paucos menses tot venis, nervis, membranis, vasis, valvulis & organis instructus homo, ἀρχὸν τῶν πλασμάτων κυρίως, *Præmarium ex plasmatibus Domini*, formetur, cujus structuram in unius lineæ ductu nullus artifex sine errore imitatur? Si non satis mirabile, unâ nocte terrâ pluvia tot & varia procreescere & enutrirî vegetabilia, ac totidem colore, sapore, odore, charactere, figuris & virtutibus discrepantes fructus produci, ut ne unus in amplissimo orbe Botanicus omnem hanc ubertatem noverit videritque? Quid de officinâ *Subterraneorum* dicendum, quæ nulli cedit multitudine & pulchritudine? Cessat ratiocinatio, si in abditissimis montibus adeò diversas fossilium Species gigni, compactissimos lapides fumis & aquis penetrari, profundissima terræ antra metallis repleri, hæcque omnia nullo exteriori adminiculo, evenire consideremus. *D. Beccb. Phys. Subterr. D. Myl. Saxon. Subterr. D. Luyd. Catal. Fossil. Anglic. D. Woodward. Geograph. Phys. & D. Behr. Hercyn. Curios. &c.* Hinc verissimè *Rex Salomon*: Animadverti totum opus DEI non posse hominem assequi, quod fit sub Sole, quamvis laboriosè quærat homo, & cogitet Sapientissimus cognoscere, *Ecclesiast. VIII, 17.*

Rimentur alii naturalia corpora, quò ordine tempore numero, aut quâ elegantia olim creata sint. Scandant in iuga montium, descendant in cryptas, lapicædinas, speluncas ac centrum terræ, & olfaciant effluencias sulphureas, mercuriales, vitæ non rarò lethales. Aut videant cum horrore infernos naturales, seu tenebricosas excavatis lapidibus, repentibus lacertis, bufonibus, salamandris & serpentibus, aut inter labentium rivorum aut boantium ventorum sonis terribiles cavernas, vei præcipitiorum altitudines metuant vertiginosi. *Homo megacosmi epitome! & Medicus Philosophus nobilissimè hujus macrocosmi incolæ* genèsin naturam, corpus & accidentia ob certissimam analogiam & sympathiam scire, ac in praxi circa negotia sanandi contemplari debet, quid & quantum materiæ causæ occasionis &c. ex aëre aquis & locis subministratum fuerit ad morbos, & quid contra illos auxilii peti & desumi possit? Quippe natura hæc communi ordo & connexio causarum cum effectibus in mundo, seu universa lex & ratio toti mundo & partibus ejus inserta, imò principium est, cujus vi agunt & patiuntur corpora conformiter legibus ab authore Naturæ præscriptis, & cui ministrat Medicus munere sacro peculiariter ipsi demandato, cujus indiget præ aliis creatis creatorum omnium in terra Perfectissimum, vel ex pœna originali, vel aliis necessitatibus, quibus fas est subvenire etiam *per Naturam, Dei Vicariam*. quod Sacratissimum ministerium lucri causâ aut quavis aliâ iniquâ temeritate arripere, aut segniter tractare, magnum crimen est. *D. Sabelham. l. bipart. d. Natur. & D. Wedel. Exerc. Phil. M. S. & P. D. S. 9. 10.*

Patiantur terræ fossores cervici momentum lethi imminere, dum rariora plasmata quærunt saxeosque montes excavant. Pereant à mortiferis vaporibus, qui mercurium aurum argentum aut aliud pretiosum in infimis quærunt. Sint in terra marmora gemmæ & hujusmodi cara corpora. Disputetur inter Physiocriticos de naturâ, mixtione, differentiis, formis & analysi totidem lapidum. Non multis impunè licet hanc corinthus adire, vel feliciter arduum iter ad subterranea perficere, quod non sine periculo scalis & luminibus absolvitur. Utraque hæc *Laboratoria Naturæ & Artis, Sub- & Superterraneum*, ita sibi affinia sunt ut nullum sine altero consistat, & medici scientia utriusque notitiâ stabiliri debeat, ni velit vacillare in theoria, & errare in praxi, ubi levissimus error grave delictum est. Etiam in *Homine* omnia lapidum plena sunt, quorum mineræ, si maturè non extrahantur aut

destruantur, totos homines in calculos transmutant. Adfunt nonnunquam magno numero & pondere, quamvis non adeò conspicuum sit, unde, quì & quando creverint? Conducuntur *Calculifossore* lithotomi, qui secant & fodiunt calculos, ad quorum multa millia stuperent oculi, si uno cumulo illos daretur intueri. Medicus tot lapides miratur meritò, non quà solum multos, sed magis, quà ex molissimis fluidis enatos, subinde cum ex tristissimâ *Calculositatis* passione universalis Oeconomix miseria & corruptio resplendeat.

Meretur Curiosæ Pathologiæ Scrutatoribus *Lithotoca* mulier proferri in Scenam, qua faciem & reliqua torva quidem rugosa & strigosa, sed quæ ex morbo suo non vulgari à *Calculis* nuper magna & multa passa, & cujus Historiola hoc Scholio amplificata dicata fuit, Quæ *Magnifico Naturæ Curiosorum Ordini* offerretur, in quem Solenni ac Consueto Ritu ante triennium me gratiosissimè suscipere placuerat *Illustribus* Academiae Istius Cæsareo-Imperialis Dominis PRÆSIDI, DIRECTORI & ADJUNCTIS. Non incongruum est insuper laboribus meis, commentari de Calculis, siquidem hic *Uraci*, in paucarum ædium, & multorum civium urbeculâ, (quæ, me iudice, ratione soli situs montium vallium fluminum & victitandi generis hac in morbi specie multum proprii habet,) fors & occasio sæpius mihi obtingit medico, mederi, vel fando audire de iis, qui cæterâ sanis calculis laborant ipsi, vel in suis etiam tenerrimis liberis lithiasin experiri debent, partim susceptis è thoro seminiis calculosis, partim etiam & maxumè absorptis limo tartaro minerisque terreis cum alimentis, quæ chylo & sanguini remixta coagulationem subeunt, in calculos maturescunt morbumque uti hæreditarium, ita familiarem inter nos faciunt, qui interdum ægrum & medicum fatigat rebeli suâ contumaciâ, ut ille vires ac patientiam deperdat, hic bonam opinionem de se & sua arte non rarò periclitari experiatur. Quod gravi & memorabili casu recenter mihi obvenit, cum *Viro* aliquot hætenus annis pro *Hypochondriaco-Nephritico calculoso* habito, qualis esse, videri aut nominari usque huc non voluit, indignabundus in omnes, qui diuturnos & subinde lachrymis dignos ejus dolores oriri à calculo asserunt.

Etenim, cum nec mihi, nec aliis, qui in consortium curæ accersiti fuerunt, Celebres medici & lithotomi, non patuisset vera origo & causa contumacium cruciatuum, ob *Calculum* in *Sinistro Rene*, prout judicabatur, *Sessilem* & in *Vesica* quoque majorem & duriter jam

impadum, symptomatum constantiam gravitatemque, & præscriptorum optimâ artis methodo pharmacorum ferè inanem usuram, dubitare coëptum fuit, an Calculus reverà adfit? vel aliud occultum malum, aut vitium organicum lithiasin æmuletur? anque ullo adhuc medicamine auxilium ferri possit? Siquidem æger animo & corpore nullâ pœnè do'orum intermissione languidus, fessus & consumptus fato relinqui maluit, quàm medicamentis longius torqueri. Medici verò vix ullam superesse medelam falsi sunt, quæ tantæ Passioni sufficiat, tantum demulcendæ, minus tollendæ, ut ob vacillantem eò ipsò inter agnatos & natos quosdam cives famam medicam & pessimam morbi qualitatem consultius fuisset, à cura abstinuisse quàm eidem longius insistendo ansam dedisse inconcinnis sermonibus, & putidis cavillationibus, de quibus semper aliquid hæret in animis vulgi. Quæ & quanta autem sub quinquennis suæ Lithiaseos torturâ Ille passus sit, cum circumstantiis hic recensere, angustæ pagellæ vetant, imò, quid adhuc interdiu noctuque patiatur, superaddere, minus necessarium est. Secundum primaria & insigniter dolorosa pathemata latentî calculo dudum attributa confimillimus est celebratissimo olim pertotum orbem Viro, *Isaaco Casanbono*, cujus exemplum cum Historiâ morbi præfigere non indignum æstimari potest, instar schematismi, & ob phænomenorum intimam analogiam.

Ille Casanbonus sortitus erat natura corpus ficcum & mediocriter gracile, temperamentum biliosum igneumque animi vigorem. Laboribus deditissimus fuit eisque impalluit. Paucis vel nullis magnis morbis obnoxius solùm ea incommoda leviter expertus est, quæ vitam diu sedentariam sequuntur. Aliquando arenosam saburram deposuere renes non sine urethræ ardore inter mejendum, ex quo medicam opem non statim postulavit. Paulatim tamen vires minui, dissipari spiritus, debilitari functiones & intendi dolores sensit, prius vel planè quiescentes, vel fugaces, vel obiter saltem molestos, qui postea verò semper magis redivivi, ardentes, punctorii & paucioribus intervallis, præsertim vesperi & noctu importuni omnem somnum interruperunt, & frequenter adegerunt ad matulam. Substitit etiam urina, & non effluxit, nisi magno & interpolato nisu unâ nocte quin- quies, septies decies, tandem infinitis vicibus. Pectinis dolor, grave ano incumbens pondus, inter vel ante mejendum alvi exonerandæ cupiditas vel stimulus, exeuntis paucæ urinæ dolor per totum canalem,

lem, maximè in glande, qui sensus erat quasi multorum acuminum simul pungentium. Ingens in dorso & lumbis calor, postea urinæ ut plurimum turbidæ cum mucoso sedimento & striis cruentis, auctâ simul dysuria & stranguriâ. Invaluit inter mejendum desidendi necessitas, invasit febricula cum phlogosis & rigoribus inordinatis. Hæc syndrome suspicionem calculi injecit medicis. Pugnatum inde iis, quæ spasmodicas crispationes & acrimoniam lotii demulcere ac corrigere, mucum incidere facilemque viarum lenitione huic & calculo exitum parare, atque subdolæ lentæ febri obstare valebant. Singula incassum. Urinæ dictæ instar lixivii aut cerevisiæ profluxerunt quidem, sed mictionem illicò novum mejendi desiderium excepit. Calidissimæ hæ quoque ad manum tangentis cum excoriatione & inflammatione urethræ. Dehinc, cùm aliqua spes valetudinis affulgeret, in lotio mucus erat dimidia imò tota pars, cohærens tam tenaciter, ut divelli non posset, & ex matula continuo contextu in pavementum fluere. Post redditam ingentem albuginæ hujus pituitæ quantitatem dolor ardoris inducias dedit, recurrens novâ aggestione. Tandem continuata febre & diris cruciatibus penè tabefactum corpus & liquefactum ad mortem. D. *Raph. Thorins in obs. pecul.* & D. *Bonet. Anat. Pract.* ubi Sectionis observata leguntur, quæ hîc studiò p. t. reticentur.

Vir septuagenarius parum sæpe & cum irritatione minxit, interdum vehementi simul egerendi conatu, ardore & dolore urinæ. Nec fabulum nec calculos unquam excrevit. Gravitas circa pubem assidua & in perinæo, vagantes in corpore calores, notabilis in temperies febrilis, virium languor, larga puris cum urinis profusio, vomitiones crebræ, singultus, sitis, pectoris angustia, dyspnœa sæpiusque animi deliquium. Per semiannum cessarunt hæc singula, ut sua munia obierit, etiam equitando & ambulando. Rediit difficultas mingendi, & post intolerabilem ante mictum ardorem urinam emisit multam, purulentam, mucosam & squamulis plenam ut non amplius dubitatum fuerit de calculo vesicæ - vel ipsâ vesicæ scabie. Admisit lithotomum ad confirmandam vel rejiciendam calculi suspicionem, qui factâ exploratione, tangere se in vesica calculum magnum asseruit domumque abiit, petiturusextrahendo illi instrumenta. Sed æger timoribus & doloribus exhaustus ante ejus recursum expiravit, non concesso ad sectionem corpore, ferè ad horam tumulationis, quâ instante vidua exora-

exoravit medicum, ut inquireret calculum, vel quod calculi pathemata intulerit. *Nullus* verò *Calculus*, *nullum ulcus invenibus* & *vesica*, sed hæc aliquantum intertriginosa, & renes solito majores ac rubicundi. Fuit quippe admodum *Venerens* & *strenuus Potator*. Et *Juvenis illustris* à teneris annis nephritide afflictus creditus fuit à parentibus & medicis, cum subinde febricitaret, vomeret, lumbis, pube, perinæo & toto abdomine doloret urinamque ferè semper redderet crassam, turpidam glutinosam & paulisper fabulosam. Crebrò ad migendum stimulabatur etiam noctu, ut interrupto toties somno totus langueret. Jungebatur lumborum ardor, & dolor ad vesicæ collum, quin &, ubi tantillum lotii reddendum fuisset, simul quoque stimulabatur in recto intestino. Immisso in vesicam cathetere magnum foveri calculum edixit Operator inclytus. Verùm quatuor abhinc annis febre contabuit *sine Calculo*, solo rene sinistro majore justò deprehenso & scyrrhoso, qui pressus pus & sanguinem stillabat. &c. &c. Sed hæc per Parenthesin.

Sit autem Hæc Lithotoca habita pro *Incantata lamiâ* & *mancipio Diaboli*, ejusque morbus portentum magicum, & spectaculum peregrinum, suspiciosum, supra naturale, & interventu spirituum seu dæmonum machinatum. Sit Dæmon princeps, author, deceptor & executor fascini. Lateat anguis in herba, modò non sit antiquus ille Serpens, qui à primordiis orbis fraude & mendaciis suis conatus est fallere homines, & non infeliciter. Sitque homo homini diabolus, odiorum primicerius, & addiscat satanam in consortium læsionum veneficiorumque addiscere. Multa contra naturæ leges licent dæmonibus, quæ supra naturam existimare ineptum est, eò quod non secundum solidum rerum cursum eveniant. Hæ sunt artes Dæmonum, qui uti apud priora secula miseris terræ filiis, editis ut videbatur, miraculis persuadebant, *se DEOS esse* & *posse omnia*, sic nostro hoc præclusis ejusmodi diverticulis nihil amplius hoc argumento obtinere queunt, se impotentissimos simulant, & prope modum nihil esse animis curiosulis & vitæ licentiam tranquillitatemque conscientiaë desiderantibus eunt persuasum, cohibentes vim suam, & se occultantes, quò qui charybdin in tantâ sacrarum literarum luce facilè evitant, in Scyllam incidunt, & superstitione sublatâ ad alterum extremum feliciter progrediantur, justo DEI judicio, & consueto olim more, cum sapientes sibi visi iterum licet aliâ ratione, stulti reddantur. D. Schellham.

bam l. s. c. Tamen & hoc fatendum est, ex *Wiero d. præstig. Demon.* c. 12 & 14. præstantissimo, sæpè medicos à diabolo in hoc ludificari, quod ad naturales causas hæc referant & frustra curationem tentent medicamentis in iis, quos superatos jam accepit in suam potestatem, & quos potius destruere quærit abusu naturæ, quàm eorum morbos in usum melioris vitæ vertere. &c.

An calculi soleant possintque esse aut præsumi *materia, objectum & effectus Fascinationis* aut *Veneficii*, obscurum est. Nonnunquam naturalia in nimiam admirationem trahuntur & simplici imprimis vulgo illicò omnia stupenda maleficiata, incantatoria & dæmoniacæ dicuntur, quæ nec sensibus suis hebetibus cognoscere, nec ad certum morborum genus referre potest. Oportet, non omnia credere, neque nihil. *Hippocr. l. 6. Epid.* medicus interpretes accedat. Morbi graves aut infueti nec omnes, nec nulli à Fascino sunt. *Dn. D. Wedel. Diss. d. morb. à fascin.* De obscurissimis opinio magis, quàm ars judicat. *Hippocr. d. flat.* Si quid *Divinum* morbis inest, decet, hujus prænotationem edificare. *Id. l. d. prognost.* Absint præjudicia, mendacia, fallaciæ, livores & superstitiones. Ubi nihil de miro affectu certum constat, medico iusta conjecturæ aut hæsitationis excusatio est. Dubia in melius interpretanda, & sequendum in ambiguis, quod mitius est, donec anticipis rei plenior probatio inferatur. Quin imò prudentiæ momentum est in medico, condescendere suspicacibus ægris, esse à Fascino morbum, qui ab incantamenti non est. id pervicaciter dummodo credant, & à medico curari cupiant. Aliàs feruntur in absurda, negligunt divinam manum in medicaminibus repositam, inculpant medicum ignorantia in diagnosi cum infamia & odio, fatagunt Christianam ejus methodum deferere, in deteriora declinare, veneficos accedere, si superosque flectere non possunt, acheronta movere, solis Exorcismi impietatibus curari velle, atque divinæ maledictionis reos se facere, *Levit. XIX, 31. XX. 6, Anima quæ declinaverit ad magos & ariolos, & ab iis sciscitabitur, polluitur per eos. & ponet Deus faciem suam contra illam, & eicietur è medio populi sui.* Quippe divinatio erroris plena, auguria mendacia, & somnia malefacientium vanitas. *Ecclesiast. XXXIV, 1. 2, 3.* adeoq;

Profit ut agrotis medicam nil dedecet artem,

Id fiat salvâ Religione modò.

Vana superstitio procul hinc magicique susurri,

Nemo tanti à queis decipiatur, emat. *Gabr. Ayla in Poëm.*

Cum

Cùm in infirmitate suâ non quæfiverit Dominum, sed magis confusus fuerit in arte medicorum, (textu interpretum medicastro-
rum, *μετὰ καλίστην*,) mortuus est Assa Rex Israëliticus. *Pa-*
ralipom. XVI, 12. & , quod miserit Rex Ahasia, ut consuleretur Beel-
Sebub, Deus Accaron, non descendit è lecto, sed mortuus est: *Reg.* I.
vi. 16. Quæ vera causa est, quare istiusmodi morbi minus sanentur,
qui sanari possent, si consulerentur, quos accedere vel vocare præ Em-
piricis lamiis & reliquis andabatarum fociis honestas & conscientia
suassissent. Sed, quis vivet, cùm hæc fiant? quis erit adhuc in vivis,
si desierint impudicissimorum medicastro-
rum imposturæ? Nemo.
DEUS meliora! Dabantur hæc *Uraci* d. XX. Junii M DCC XVI.

HISTORIOLO MORBI.

Mulier Quinquagenaria paupercula & duris laboribus adacta præcor-
diorum & ventris dolores, rosiones item ac lincinationes passa fuit,
vagas in sinistrum femur, dextrum brachium, in artus ferè omnes ac totum cor-
pus. Subinde mucus & arenas minxit, quod morbosum non habuit. Urgan-
te verò mictu parco & doloroso maritus medicast-
rum consuluit, qui viso lotio
effatus est, Foeminam per plures calculos gestare, totâ corporis sui internâ super-
ficie crustis lapideis obductam esse, ut dolim tartaro, & egrè ipsi opem dari pos-
se. Dedit tamen ille, ut & tonsor paganus, aquam Saxifragiæ albæ largiter
bibendam, & uterque iussit pubem oleis ungere. Frequenter & ubertim liqua-
mina mucoso-biliosa evomit, non sine cardialgia & febriculâ. Dormiens
sepins expavit, & leviter deliravit. Per intervalla intensè sitiit, & cùm bibis-
set, quod solebat, Fontanam Frigidam, in ventriculo auditus fuit sibilus & fer-
vor strepituosus, qualis à calce vivâ, affusâ ipsi aquâ. Clausâ maximam par-
tem alvo, crepitavit abdomen murmuribus admodum tonitruantibus, & sono-
ris in longinquum, scybala aliquoties cruenta, exiturientibus imprimis calculis,
quales non paucos nucleiformes tum, nisi conjecturabatur ipsa, è vesica excre-
verat inopinatò, cum doloribus hypogastrii pubisque uncorum & cultrorum
adinstar fœdentibus. Pronuper ob nova tormina incalescens in fornace la-
terem planum pannoque duplicato tectum ventri imposuit, & illicò in eo frago-
rem persensit insequente tenesmodico conatu protenso ad vesicam & postero-
ra, quâ per aliquot horas durante colluviem pituitoso-sanguineam, ac unâ
XXX. calculos sua spontè & successivè è muliebribus exoneravit, magnitudine
& coloribus diversos, equorum nonnullis ebalybe scintille prolectæ fuerunt.

Maximè ultimò decidit è naturalibus in pavementum lapsu gravi, wie ein Pfundstein. Cum posthac urina præter ordinem multa, effato Clinicarum, fasti Selten: weiß / profuxisset, animo soluta fuit. Convaleuit cum admiratione plurimum, maximè eorum, à quibus habita fuit incantata aut venefica, usa quippe non paucis contra fascina & veneficia. Parens illius pertinaci ischuria demortuus est. Ab aliquibus curiosis & celebribus medicis desiderabatur secari, non quidem calculis, sed tabe moritura. &c. &c.

SCHOLIUM.

Mulier & morbi & thematis Objectum est. Mulier quæ mulier ob impotentiam animi, ætate magis fotam, insidiis levissimis facile deceptibilis, ac illecebris citius inescari apta, respectu Virorum, Dæmoniacis etiam officiis & tentationibus plus exposita, cum resistere non ita norit. *Illustr. Dn. D. Wedel. D. ss. d. morb. à fascin. & D. Zach. Q. M. L. l. 3. t. 1. Q. 5. §. 43.* Est enim muliebris natura animi magis dejecti ac imminuti, ex quo fortiter pavent, delirant, & se Dæmones videre putant ipsis infestos, quandoque nocte, quandoque interdiu, aliquando utroque tempore. *Hippocr. l. d. virg. morb. imprimis,* si ex quisquiliis hypochondriorum & matricis eò infantiæ procedunt, ut ratione suâ sæviter & mirè furant, angantur, & præstigiis Diaboli se tactas esse contumaciter credant, modò timidæ & tristes, modò audaces & desperabundæ, prædominante in humoribus hac vel aliâ cacochymia, dyscrasia aut obliquitate. *Dn. D. Muralt. d. melanchol. Uterin.* Cæterà, uti primi peccati, ita omnis molestiæ & morbosæ corruptionis primarium instrumentum, fœmina dolori multo obnoxia, cui nulla calamitas sola, & quæ singulos morbos etiam difficillimos, *Bis* patitur, quæ *Homo*, & quæ *mulier*, destructæ naturæ pœnas per misera muliebria individua tolerans, & felix, si patienter suas tribulationes ferat. *Van Helmont. Asthm. & Thuss.* qui à DEO peculiariter & ex singulari beneplacito fœmellas fuisse dilectas autumat, cum Decreto primo, *Genes. III. 16.* illas præ maribus plurimis miseriis, angustiis, calamitatibus & morbis circumdederit, ut mulier propter solum uterum, libidinis Sacrum, lernam malorum & morborum innumerorum primum condum, adeò multa patiatur, ac ex eo velut uno Centro illius animositates & perturbationes exsurgant, quæ nunc in ossa, nunc in nervos, nunc in intestina, viscera & membranas crudeliter fero-

ferociunt, cor, caput, sensus & mentem succutiunt, *d. morbor. id.* In specie, organa generationi, conceptioni & lactationi dicata diris ægritudinibus excarnificantur, ut miseræ sortes & acerbissima sexûs fata sint, omniumque commiseratione digna. *D. Barthol. Orat. d. Retent. Secund.* Benè hinc iterum *Hippocrates*: Τα γυναικεία νοσήματα τὰ καλεόμενα αἱ ὑπὲρ αἰ πάντων τῶν νοσημάτων αἰτίαι. *libr. d. loc. in hom.* Quippe uterus seu ζῶον ἐν ζῶῳ cum suo archeo universales claves gerit ad omnia viscera, & morbos fabricat in Totum redundantes, Vi quasi magneticâ, convocando spiritus ad se, primam hominis officinam, cui omnes corporis partes clientelam debent, quæque in pignus divinæ vindictæ ob inobedientiam Originaliter omnes morbos complectitur. *D. Faber, in Pathologia.*

Sufficeret adeò Solo has Utero affligi, è quo ceu equo Trojano, vel ex pyxide Pandoræ nil nisi infortunia molestiæ symptomata & discrimina pleno agmine prorumpunt pullulantque. Sufficeret, menstruatim è catamenii capite, coxis, hypogastriis & ipsâ pube dolere, agi, pungi. etiam si ritè stillent, nec excedant, aut deficient, afflicto utrinque toto corpore. Sufficeret, 40. hebdomadibus sub graviditate, odontalgia, picâ, anorexiâ vomitu, varicibus, aliisque non facile medicabilibus incommodis divexari. Sufficeret denique tristi dolorum connubio inter pariendum diu vehementer & sæpè ad necem usque torqueri, aut ab Embryulco sauciari, aut pluribus non minoribus propter sterilitatem genitalium pathematis, variis catarrhis stagnationibus, corruptionibus, excoriationibus spasmis, tentigine, clitoridisque infania, furore uterino, insomniis venereis pollutionibusque quenter corripì, ac totâ vitâ magis ægrotare, quàm valere. *Dr. D. Valentin. Epist. d. nov. matric. & Morbon. muliebr. anatom.* Sed sicuti sine consortio virorum esse nequeunt mulierculæ, à quibus sic natura & more communi amplexando & imprægnando gravissimis periculis exponuntur, ita communia cum maribus patiuntur mala eorumque vel singulari multitudine vel pertinaci duratione infelici indole & inclementi fato obruuntur ac detinentur, ut ingratus nominari mereatur, qui agrè faciat fœmellis, earumque cruci plenam conditionem lugere non velit. Oberrant ipsis morbi tam interdiu quam noctu, nunquam tuta fides, semper Hannibal ad portas, ubique in iis mors mortisque præconia, ut arduum ac maximâ prudentiâ opus sit, mederi mulieribus, quorum morbi, si *D. Kozackio* credendum, latent-

tent usque ad annum septuagesimum, vel plane imperiscrutabiles manent. Quippe foemina menstruatim sanguinem & affectus suos mutat, raro in meliores, semper in occultiores. Surgunt enim ex profundis principiis, & quos foeminae gestibus fallere nequeunt, fallunt verbis, & variis illudunt insidiis. Imo fiunt earum mala indies deteriora, cum cavere sibi nolint ab internis inordinationibus & luxuria vivendi, vel consulant potius vetulas, quam medicos, vel subinde, quod saepe & palam faciunt, superstitiosis remediis fascinisque utantur, sive id agant ob pudorem & occultandam morborum turpitudinem, sive eo compellantur dolorum frequentia aut vehementia. D. Hemorrhag. 12 c. 9. & 10.

Quia lithogenesi eas immunes vel non prodives praedicant dicunt potius, quam probant, persuasi partim propter breviorē, rectiorē amplioremque urethram, ac vesicae sphincterem ob spatium, viciniam & continuam humiditatem commodius dilatabilem, quo naturae beneficio organismo multa & cita arenularum, vel si grana lapidosa non mingant, fibrillarum phlegmatico-pituitosarum cum sero & lotio ad renes & ceteras vias mictuales advectarum tractuque temporis concrefcere potentium in consistentiores massulas, vel planè in calculos conglomeratio & coalitio impediri soleat; vel si augeri incipiat calculus, ille vesicae summè sensibilis & ad stricturas pronae contractionibus & expressionibus naturā vel à calculis suscitatis, perpetim atteratur, affricetur & sensim minuatur, vel promptius ac fortius per viam patulam non longam nec obliquam emoveatur vel extrahatur sine tanto labore aut insigni periculo, ac in viris. *Redè natura muliebri sexui providit, ut tot aliis malis damnata foemina in calculo excludendo benignā viarum amplitudine sublevetur. Solà ferè hac prerogativā sexus sui infelicitatem solatur.* D. Barthol. act. med. Hanc partim etiam & potissimum ob menstrualem sanguinis defluxum ordinarium, naturalem legitimum, quo toties per vitam, quamdiu statutum est, congesta in sanguine recrementa, unā cum ejus superflua portione excerni datur, ut commodum & necessum sit, parcius agrotare foeminas. speciatim quoque à calculis, sequestratā per menses cacochymia, his multā & penè comuni, ob naturalem crasin, & vivendi consuetudinem, apud plurimas certè non laudabilem. Cui hypothese experientia & familiaritas medica cum sexu muliebri enixè contrariantur multis modis, ut audacter & cum applausu contradixerit D. D. Gœlicke in nova Dissert. d. fre-

d. *frequentia egrotandi in sexu muliebri præ virili.* Verba enim sunt blandimenta & ludibria eorum, qui specificâ amoris teneritudine feruntur erga foemellas, toto die & anno jam satis vexatas. Nulla talis immunitas, nullum hoc privilegium exemptionis à calculo. Sie können hierinnen ihre weibliche Freyheit nicht anruffen apud medicos, sicut in Re Forensi.

Structuram urethræ monstrat ocularis inspectio & anatomia naturalium in foeminis, quâ calculi facilius quidem excernuntur, succrescere tamen non impediuntur. *Hippocr. d. aer. aquis & locis, §. 24. D. Hartmann. obs. d. anatom. calcul. vesic. enest. E. N. C. D. 2. a. s. O. 71. D. Tulp. obs. med. 3. 7.* Et sanguis menstruus s. foetui destinatus, s. abundantia onerosus, atque eapropter ad orgasticam secretionem periodicè dispositus, est pars reliquæ massæ in toto corpore. An vero menstrua ejus vacuatio per uterum à supremis causis cœlorum dependeat? an abstrusi in ejusdem hoc circulo quid lateat? aut potius lex naturæ istiusmodi necessitatem & molestiam mulieribus præordinaverit? hujus loci non est determinare. Verissimum hoc est, justo fluxu nocivis, quæ bonis mixtæ sunt, humiditatibus corpus muliebre, quod iis plerumque turget, liberari repetitis totidem excretionibus, unâ diversas infirmitates removeri, in quas inciderent, eò inordinato, imminuto, suppresso. *Helmontio* quippe *monstruosa mulier* vocatur, *quæ non sit menstruata*, siquidem uterus ex alieno cruore vivit, & semper quodammodo infans, quoties malè valet producitque effectus incantamenti consanguineos, suâ *libertate monarchiali in totum integrali*, quâ potestatem suam exercet crudeliter in miserandi sexus consternationem internecionemque d. *Concept. §. 14. 15. & 17.*

Quod autem à calculis præmuniant catamenia, (quamdiu hæc fluunt, in aliquibus jam octo-ac nonagenariis, tumulo maturimis, in quibus diutissimè obstipatos esse tubos & poros uteri præsumi deberet, potius sanguis in foeminis per aortam descendantem majori momento fertur ad arterias uteri, isque augetur ætate provectiore, cum cordis & ventriculi vires mole sua augeantur, secundum *Archibald. Pitcairnum in Diss. d. theor. flux. menstr. A. E. L. anno 1714. mens. Octobr. p. m. 481. & D. Hannemann. in Schol. Obs. 120. E. N. C. D. 2. a. 5.*) rarum contingens est. En tamen sequens exemplum! Nobilis matrona ad 50. annos integrè menstruata nihil morboosi passa fuit. Deficiente fluxu quolibet mense febrili paroxysmo defectum

hunc molestissimè luit. Accessit *Renum Calculus*, frustra conteri aut expelli tentatus. Rediit à diureticis menstruatio totidem annis suspensa, & quæ lege ætatis amplius speranda non fuisset. Remisit illic febris menstrua, nec de Calculo ulterius quæsta, Solo senili marasmo confecta contabuit. D. *Langelot*, E. N. C. D. j. a. 5. & 6 O 5. Plures, pænè omni vitæ valetudinariæ, antequam utero desierunt purgari, *nephritica & calculosa* factæ sunt: imò, quod peculiare est, interdum cum menstruis evertuntur calculi. Fœmina 42. ann. vegeta & prolis multæ mater statò tempore menses fluere locis ordinariis sensit cum dolore & pruritu: à quindecim abhinc annis cum ardore vix tolerabili vexata sunt genitalia, & venter cum pube tantis cruciatibus, ut nisi pariendi eos comparaverit, & coacta fuerit curvato corpore ingredi, quoties menstrua pateretur: monita à medico sub menstruationibus inspexit indusia & adhærentes illis arenulas conspexit, imò lapillos majora pisa referentes Consultori suo monstravit utero menstruatim excretos. D. *Myller*, E. N. C. D. 2. a. 7. O. 228. Et cum vel in secundinis post partum, quales extrà ceu arenâ conspersas asperasque, & in illarum ramificationibus venularum particulas fabulosas, duras, calculosque plures concretos in primiparâ, quæ nephritidem nunquam passa, vidit D. *Zwinger*, E. N. C. D. 2. a. 9. O. 137. Adeò ubicunque præsto sunt calculi, ubi esse non putantur, ut non immeritò jusserit D. *Tulpinus* medicos & chirurgos etiam abstrusissima & foedissima loca clanculum lapidiconda inquirere, num fortean filicei istiusmodi hospites alicubi delitescant? *Obs. Med.* l. 4. c. 21.

Ordinarius mensium fluxus non impedit, quin mulier possit esse Hystrica, *Illustr. DD. Lentilius*, E. N. C. D. 2. a. 7. O. 133. cur non etiam arthritica, Podagrica, Calculosa? Contrà si non prodeunt, ab utero fiunt morbi. *Hippocr.* s. aphor. 57. menstruis fluentibus omne malum evasit fœmina; si sistuntur, plethoricis symptomatibus totius corporis & singularum partium obnoxia redditur, stagnante aut aliò translato sanguine, vel sympathiâ uteri malè affecti. D. *Heurn.* in *Comment.* ac nullus morbus est, nulla hostilis acerbitas, cujus illa causæ esse non possunt. *Valles. loc. Comm.* Calculorum autem non meminit, nec alius, nec ipse *Hippocrates*, qui muliebrium, si quis alius, quàm scientissimè gnarus noxas cessantium & abolitorum mensium diversis in locis decenter exposuit, v. g. Trimestre per spatium exsplendescunt vires suppressorum mensium, tunc enim vel interdum

dum etiam sexto mense morbi eveniunt. Quibusdam turgent crura & pedes, aliæ fiunt coxariæ, si sanguis recurrit in faciem & caput, fiunt maniæ, si effuderit se ad partes spirabiles, nascitur plueritis, peripneumonia, phthisis, ac si totum in corpus abierit, anasarca. Si putrescit in utero, febris uterique phlegmone aut carcinoma. Vel, tertio mense post occultatos menses sentiunt horrores, lumborum gravitates & quandoque febrem. Postea obdurefcit venter, urina copiosior mingitur, cibi fastidium & vigiliæ ingravescent, ita ut inter dormiendum dentes strideant, & si adhuc retineantur, quinto mense his omnibus & maximè doloribus urgebitur gravius, sed sexto mense morbus insanabilis redditur, qui ante curari poterat. Et cum hoc anxia sit, animo linquitur, vult suffocari ex ascensione matricis, pituitam vomit, siti magnâ vexatur, & quasi balbutit. Post hæc intumescunt crura, pedes & abdomen, urina mingitur rubra, sanguinea & dolor totum corpus occupat, maximè collum, spinam & inguina. atque sic moriuntur. &c. l. d. *natur. & morb. mulier.* non ex calculo magis hydrope, phthisi aut febribus putridis, ob cacochyliam toto ambitu dispersam, vel gangrænam uteri, ex suppurantibus ibi mensibus, quæ non curatur propter acutiem mali, & continuum excrementorum affluxum ad uterum, muliebris corporis sentinam.

Solas urbanas educatione vitæ & diætâ delicatas mulieres calculo corripit, non, quæ ruri degunt, & externis membrorum artuumque motibus toto die destruere potius sanitatem, quàm reficere & servare videri deberent, asserit DD. *Bergerus Diss. d. Commod. Exercit. Corpor.* & D. *Baglivus* vinum lautamque mensam divitibus propriam accusat, è quibus plures aggrediatur & interficiat calculus, quàm inter pauperes, l. 1. *Prax. app. d. calcul. & podagr.* qui pane miseriæ cibantur, & cum anseribus bibunt. Qui sedendo, cubando, quiescendo saginantur & obtorpescunt, in iis succi nutritii & vitales segniter feruntur per corporis organa, in diversis eorum locis restitant, infarctus pariunt, exhalationes tardant, fecumque sequestrationes coërcent. Tum serum acidum falsum & viscidum in sanguine vasis glandosisque partibus congestum & lento fatismotu ad inferiora naturæ emunctoria delatum varias turbas & ægritudines causatur, & præsertim materiale fundamentum existit, è quo totidem in locis, propriè & figillatim in renibus atque vesicâ calculi procrefcunt successiva stasi cum lentore laticis aut mucii propius coëunt, & incrustando, accrescendo, coagmen-

tando ac tandem in magnum lapidem adolefcento offendunt, dolores faciunt, & occidunt fæpiſſimè. Contra ſalvâ, laudabili motu & vividâ humorum preſſione per vaſa Secretiones & Excretiones promptè & blandè ſuccedunt, quod nutritioni vel augmentationi debetur, præparatur, apponitur, aſſimilatur, ſuperfluum effectum moleſtum noxium exhalatur faciliſſimâ tranſcolatione, ex quo multiplicia morborum germina marceſcunt, materiæ quoque ſientis Calculi præſentes & aptæ evacuantur, vel facta jam coagula ſubruuntur. Imperat ſuprema lex, in ſudore vultus ſuum panem mereri, & dii gentiles nonniſi laboribus dona ſua vendiderunt. Aqua ſtagnat, ni moveatur, quidni fluidum nobiliſſimum & primarium, Sanguis, qui perpetim moveri pelli circumvehi debet, ne quiete ad Sui depravationem aut lethalem ſtaſin diſponatur. In totum melius eſt, ire & laborare ad ſanitatē, nempe actionis æquilibrium ſervatur, & in ſua invicem officia muſculoſa organa alternant; cū enim ſimul univerſa compages laboret, & ſingulorum muſculorum quidam velut luſus fibrarumque palpitatio ſit, circuitum fluidi toto corpore ex æquo reſpondere neceſſum eſt, à quo cum viſcera & habitus ſuum robur atque calorem recipiant, etiam tonum functioneſque illorum per motum ſanguinis mirificè confirmari credibile eſt. *D. Pechlinus, l. 3. O. 35.*

Sit verò, omne urbanorum genus lautiori victui aſſuetum eſſe, paſſim genio indulgere abdominique tribuere in ſaginando, quicquid lucelli aut manuum induſtria, aut corporis labor parit affertque. *D. C. Piſo d. præterviſ. morbis à ſeroſ. colluv. oriund. ſ. 2. p. 2. c. 5.* Sit etiam ad computum *D. Sydenham II. Obſ. CC. morb. acut. ſ. 4. c. 7.* inferiorem ventrem in quo viſcera ſecretoria majora & nobiliora recubant, exercitiis vibrari, pluribus quàm mille ſuccuſſationibus una die ſalubriter exagitari, humorum purgamenta excuti, ac nativum calorem ita roborari, ut tota machina & valetudo conſiſtere poſſit in diuturnum. Sarciatur in prophylaxi ad metum calculi motibus, quod elanguescit conſopitur aut depravatur molliſſie, deſidiâ, ignaviâ ac humidi hinc ſuperabundantis gravitate & inertia. Reddat labor corpus levioris ponderis, faciat vegetam ſenectutem, & mortem retardet, juxta *S. Sanctor. in med. Static.* motus multus, & ex eo perſpiratio violenta corpus extenuat, vires hebetat, humidum divertit & ſiccatur, ac meatus glandularum nimis laxat, ut ſuccoſam, vivacem, ac neceſſariam ſeroſitatem continere non poſſint, magis continuis & fortibus preſſionibus protrudant

dant & effundant. Fatigata inde organa & viscera languide digerunt, tota liquorum massa pervertitur, obtunduntur illis attributa fermenta, & recrementa, viscida, acida, Salina coagmentantur, effœta malæ nutritionis coagula manent intra corpus, & squalore suo universam vitæ œconomiam conspurcant. Eò magis hoc, si accesserit pauper & cruda victitatio jugisque usura acidorum leguminum, lacticiniorum pultaceorum, vel aliorum indigestibilium, quæ dum coqui deberent & resolvi in dulcem molliusculam gelatinam alibilem, crassescunt, acescunt, pituitam, phlegma crassum & tenax cumulant, secessiones feri minuunt, & urinæ moram quoque faciunt, ut in specie huic in renibus & vesicâ glutini depluens arena accedat in formam usque calculi solidi utpote excoctioni & maturationi calculorum major oportunitas non contingat, quàm ex morâ, *Secundum Galenum*. Mucagini quippe sensim spissescenti moleculæ terreo-Salinæ supercrescunt, stratificando crustam crustæ, quantum particularum inter se sic remixtarum contactus, cohæsiō, junctio & stasis admittitur, ac in tempore non impeditur, teste analysi calculorum, plerumque vesicalium; ita ut leve foret, causam summam & materiem lithiaseos in hac *Lithotocâ* signare, *uxore pauperculâ operarii, jugiter duris laboribus delassatâ, & loco epularum aut nectaris omni eo, quod in esurientes buccas venit, vix satiatâ, nisi potissimum vel insimul hæreditario stamino in eâ calculi succrescere debuerint è Semine Patris, qui ischuriâ calculosâ sublatu* fuit è vivis ante ferè triginta annos. adeo *nati paternorum malorum heredes sunt, atque sic parum in natos veniunt cum Semine morbi.*

Et magni juris olim erat prolium cum parentibus similitudo s. conformitas inter genitores liberosque ratione *sexus, faciei, morum, complexionis, sanitatis & morborum*, de qua multa disputabantur inter veteres sophos, unde dependeat? an à feminis exuperantis multitudine, temperie, energiâ? an à parili effectivâ qualitate menstrui sanguinis? an ab imaginatione matris sub coitu, vel totâ graviditate? quippe fit non rarò, ut mulier dirigens inter amplexus & suavia oculos & mentem in vultum viri, hujus effigiem foetui imprimat: quinimò quædam mulier, cum extra legitimum thorum illicitè se amari pateretur, metuens, ne insperatò mariti interventu opprimeretur, infantem enixa est, non adultero, sed absenti marito exactissimè similem. *Similitudo* est reputatio in animo & spiritibus, in qua multa creduntur pollere, visus, auditus, memoria, & comprehensæ sub conceptu

imagines, tum subito oborta cujusque rei cogitatio effingere similitudinem concipitur, formas miscere, hincque alios avorum, alios patrum, plurimos cognatorum effigiem ostentare: ceterum quoad ingenia, mores, studia animique propensiones, quotidiana exempla demonstrant, liberos, utpote quibus omnis vis animi ac vitalis spiritus ex facultate Seminis est infusus, pari propemodum esse conditione cum progenitoribus eandemque cum iis naturam sortiri. Quoniam autem maternus sanguis præcipuum embryonis alimentum & secundaria generationis origo sit, plerumque evenit, ut plus labis contrahatur ex matre, sive habitus corporis, sive animi mores spectentur, eaque materna macula magis officiat liberis, quam paterna. *Plinius hist. Natur. l. 7. § Levin. Lemn. l. 1. d. Occult. Natur. mirac.*

Vulgarius est, arguere in sobole analogiam morborum è thoro in eam translatorum, quamvis similitudinem parentis nullam habeat, quoad faciem aut mores, vel phantasiæ maternæ effectrix causa tribui debeat. Quæ dispositiones ex *revertis* & principali genituræ culpâ morbidæ familiares & multæ sunt in vitâ atque praxi, visu faciles, curatu difficiles, subvenire sibi admittentes solum præoccupando, mitigando, imminuendo, suspendendo, retardando, non in integrum tollendo. *Illustr. D. D. Stahl. diss. d. hered. morb. disposit: & quales morbi Spermatici, Originales, Connati, quæ παθήματα ex familia è primariis & mirifice contumacibus sunt epilepsia, phthisis, hydrops, arthritis, podagra & Calculus, s. affectus eorum præcipuus, quos Salinos Chymici nominant, juxta libell. Erdm. d. meara, d. hered. morb. Vel saltem retentio urinæ ad plures dies indolens & innocua certis personis hæreditaria, qualem de Candidato medico recenset D. Paulini, qui ipsi de se sanctissimè retulit, sibi & familiæ suæ paternæ nativum esse, ut vix intra sex vel octo dies urinam mittat, citra molestiam & omne sanitatis dispendium, seque nullum gentis suæ scire, qui calculo vel stranguriâ unquam laborâset. Obs. 8. Med. Phys. select. § curios. adeo, ut referri mereatur ad casus Conscientiæ, annon præstaret Calculophoris, abstinere à sobolis procreatione, cum scienter liberos generent qui iisdem doloribus ac tormentis torqueantur & forsan è patrio sanguine in perniciem vitæ & valetudinis parentum mala prius experiantur, ac mori debeant, quam eorum bona possideant. D. muralt. in Schol. O. 12. D. 2. a. 8. d. dolor. cap. period. recurr.*

Sed quis prohibeat Calculosis Venerem, ad quam summè proclives sunt, & nusquam ferè magis potentes, quàm si summus dolor urget membrum ad priapeam duritiem tentiginemque sub qua effrenati nonnunquam uxores suas sine pudore comprimunt, interdum cum lenitione, sæpius cum augmento morbi, & deliquiosa virium ja-cturâ. *D. Zsch. Q. M. L. t. 3. t. 1. q. 4. §. 8. & D. Sachs. in Schol. ad O. 71. D. j. a. 2.* Si sæva & solvilumba mater Venus pertinacissimis cruciatibus mederi valet, quid ingrata sumptuosa multa pharmaca? utpote contumacissimam ac dolorosissimam odontalgiam jucundo hoc remedio citò & feliciter depulit Illustris quidem vir, ex *Consilio DD. Enthij. E. N. C. D. 3. a. 5. O. 76.* Nemo est è podagricis & Calculosis, qui abstemius & absque venere vitam degere velit, præsertim, qui otio & nummis abundant, & loco habitant, ubi vina generosa facilia sunt comparatu. *D. Conring. Diss. d. podagr. §. 45.* forsan hoc præjudicio irretiti cum faceto *D. Guainerio, d. Calculos. passion.* melius esse, per decennium abbreviare vitam, quàm tantæ dulcedinis expertem esse. Vel, quibus valet assertum *Paulinum* etiam sensu physico, *melius est vivere, f. remedio uti per naturam à Summo DEO concessio, quàm urri,* f. igneis morbis aut furore lascivo commoveri. *1. Corinth. 7. 9.* & qui ob valdè frequentem veneris irritationem excusari possunt à medicis propter falsuginosos humores, renum incalcescentiam & incitationem perpetuam à materia tartareo-falsâ acri, & ipsius membranæ vesicariæ internæ cum membrana urinarii meatus circa radicem penis titillatione è feminis ubertate & orgasmo vel ejus acredine & stimulo, vel à calculi continuo laceffentis incitamento; Subinde quoque, dum urinas purulentas & viscidas uti calculosi solent mingunt, contabescunt multumque ejulant, sinistrè ceu lue venerèâ infecti, judicantur, tractantur & occiduntur, exemplo juvenis in *lin. medic. illustr. DD. Riedlini ann. 58. mens. aug. obs. 22.* Si solis renibus, (in quibus coitalis operationis semina sunt, juxta, *D. Augustinum*, non item medicos anatomicos, qui in renibus particularum sanguinis alterationem, inversionem secretionemque adeò evidentem sensui & oculis ac in aliâ corporis parte, nullam autem ad feminis præparationem, fœcundationem, generationem &c. *ἐνέργειαν* admittunt,) naturâ majoribus & crassioribus infideret tinctura aura spiritus, quæ sanguinis massam sic alterare apta sint, ut lasciviæ sensus & appetitus ad venerem in utroque sexu excitetur, masque fœmellam, & contra desiderare incipiat? *Ill. DD. Lentil. E. N. C. Cent. 1. & 2. O. 168.*

Symbolizat etiam ætas ad genesin Calculorum : ætas, id curriculum vitæ, quô constitutio corporis per se & propriâ inclinatione mutatur. D. Fernel. *Physic.* l. 3. c. 10. & firmatur in Esse Appropriato Individui, ut magis sit hæc, quàm illa ætas D. Zach. Q. m. L. l. 1. t. 1. Q. 1. Rectè Hippocrates, l. 1. d. *morb.* differre corpus à corpore, ætatem ab ætate, affectionem ab affectione, curationem à curatione, tempus à tempore, in quo ægotârint. Non mirum est, in terram reverti id, quod extrâ ortum traxit, quippe dum *gens durum summus experiensque laborum*. & *documenta damus, quâ sumus origine nati*. Ovid. *metamorph.* l. 7. sed, an Creator benignus in naturâ primario suô instituto coagula calculorum in homine intenderit, illosque intus hostes procreare voluerit, & confirmare in propriam necem, vim facit cœlesti bonitati, & primævæ naturæ contrariatur integritati. Dolenda certè atque nimium miseranda esset, divinæ in nobis imaginis conditio, quæ nos subter legem insanabilis illius calamitatis hæctenus subegisset à creatione usque adeò, & ante peccatum, ut tam abjectæ rei sculptrum essemus; Deberemus nimirum calculosi fieri, ut saxa & rupes repræsentemus, omnesque omninò calculosi essemus ex æquo. *Helmont. invent. tartar. in Morb. temer.* Dari autem calculos in homine, veritas est omnium fide & assensu sancita. An verò solùm & primariò in iis, quibus in domo cœli octavâ sub nativitate diurna junguntur *Saturnus & Mercurius*, malignâ & peculiari gorgonicâ influentiâ, sit penes Iatromathematicos? Omnis & totus homo capax est ad *λιθίασις*, vel talis esse posse præsumitur, utut nunquam fuerit, aut futurus sit in suo Individuo. Seorsim *arena calculorumque* generationem adjudicat *Cons. f. 3. a. 26. (α)* *Illis*, qui grandiusculi & *annis infantilibus jam provectiores* sunt, à dentitione usque ad pubem, idque vel ex intemperantiâ ac ingluvie, exuperante humido crudo & frigido, à calore adhuc paucò ac debili non sufficienter resolubili; vel propter acorem quasi *λιθοποιητικόν*, ætati infantum proprium, quô humiditates potenter incrassantur atque indurantur in appropriatis locis, ut ob infirmitatem delicatæ texturæ vix impediri possit, quin calculi coeant, pueris sæpius vesicales, quàm renales, p. ob crassitiem urinarum, quæ in renibus minus, ac in vesica moram trahunt, fortiori eâ ætate illorum facultate expultrice, p. ob longiora mejendi intervalla, diuturniorem somnum urinamque minus acrem, p. etiam propter remanentiam in fundo vesicæ crassæ fecis in urinâ, quæ tota non evacuatur, sed quoad portio-

nes suas residuas coagmentandis calculis maximè idonea est. *Galen. Commentar. in libr. sext. Epidem.*

Insuper ex minus validâ viscerum structurâ & liquorum gastricorum, maximè illius, qui primæ digestionis præest, nondum exaltato vigore nutritionis suæ interdum satis paradoxæ errores graviter perferunt infantes, & fœcunda inde morborum semina sparguntur, totâ vitâ fructus ferentia. Nec pubertatis s. adolescentiæ genitalis spatio sanguini inspiratus fervor, & reliquorum viscerum functiones modificans contractas sub ephebis labes semper auspiciatò corrigit & emendat, imprimis, si character hæreditarius subdelitescat, qui incipit affligere, quam primum juxta dominum *κράσις* nativæ aut datâ occasione suscitatur, non ita strictè aut absolutè, prout ipsi terminus dies hora & paroxysmus ipse eruptionis assignatur ab *Hippocrate in aphorismis, aut alibi*, qui v. g. pueros *arthritide* non prius laborare scripsit, f. 6. a 30. nisi venerem exercuerint, s. apti facti sint, generare semen ejusque copiâ & turgescentiâ cogi ad multiplicationem sui, quod accidit utrique sexui ab anno decimo quarto & quinto, inchoativè. DD. *Wedel. physiol. reform. c. 16.* scil. quando è spermate parentum podagra vel arthritidis non exortæ fuerint, vel è Lue Venerea, *Hippocratis*, utinam! etiam nostro ævo incognitâ. D. *Heurn. Comment. istius aphorism.* Et in ætate puerili fœturam Salium ordinariè minus exuperare, asserit idem DD. *Wedel. in aphor. aphorism.* cujus porismatis, salvo Hippocratis eorumque, qui ejus auctoritatem circa veritatem aphoristicam ceu propriam vitam tuentur, Honore, firmitatem aliquot notabilia arthritico-podagricorum puerorum exempla frangunt, quæ, si lubet, legantur in E. N. C. D. j. a. 8. O. 12. D. *Bonet. Med. Septentr. p. 2. f. 3. O. 22.* ac in *Histor. morbor. Wratislav. ann. 1702.*

Quod argumentari de calculis puerorum quoque valebit, qui ferè primis mensibus annisve è calculosâ *κακοπράγία* proveniunt æque maturius ac ab aphorismis *Coi* expectatur. Quales è propriâ praxi non pauci specialius monstrari possent, etiam formâ & magnitudine visu memorabiles. Ne tamen videar meæ praxeos vel experientiam vel laudem ambirè, meis observationibus substituo trinas alias celebrium medicorum historiolas. *Primam* DD. *Dolai.* Filius quadrien-
nis ischuriâ laboravit; medici causam augurati sunt in vesica ex absentia doloris in lumbis, perpetuo desiderio urinandi & tumore in pube. Sed cum neuter è parentibus pueruli, nec quis ex avis unquam
E calculi

calculosi fuissent, dubitatum, utrum urethra occluderetur à calculo, an à materia urinæ crassa & pituitosa? Consilium datum pro applicando cathetere, ut certior fieret causa obstructionis. Ad crastinum diem dilata operatio, & interea calculus nuclei pini crassitie ad medium urethræ protrusus, ac aperto per incisionem urinæ ductu feliciter extractus fuit. E. N. C. D. 2. a. 7. O. 130. *Secundam* DD. Binningeri. Puer octodecim mensium continuò ejulavit, alvo laxà & rigidulâ virgâ, quam manibus indefinenter premebat, & è qua aliquot guttæ urinæ magno conatu gemituque stillabant. Vesicæ calculo dictum illum laborare. Perinæum *Decocto* è malva, violis & chamomilla cum lacte sæpius foveri jussum, & pulvis leniter diureticus cum aqua Saxifragiæ exhibitus fuit. Illa ipsâ die calculum album asperum nisu maximo propulit, ab omnibus doloribus inde liber. Cent. 4. O. 14. & *Tertiam* DD. Mortoni. Puer semestris, postquam aliquoties sabulum excrevisset, tandem majusculum corpus per urethram protrusum à præputio impeditum & detentum fuit, & cum illud inflammaretur, & ab urinæ acredine magis constringeretur, quam ut exitus calculo daretur, ibi per biennium hæsit, & à primâ pollicis magnitudine ab effluente cum lotio & accrescente materiâ tophaceâ ad quinque pollicum molem augmentus est, quam cum puer diutius ferre non posset, præputium cultro discissum, atque ita calculus in tria frustra diffractus excidit. *Ad.* Ernd. Lips. a. 1713. M. Octobr. D. D. Riedlin. a. 1695. M. aug. O. 30. & DD. Harder. in apiar. Obs. 78. c. Schol.

(β.) Senibus, si computetur cum D. Heurnio in comm. ad Hipp. aphor. 31. f. 3. Senium ab anno 50. ad 60. 70. & ultra ad supremum vitæ: quippe in his ob naturam annorum pluritate imbellem, fatiscentem ac ferè oppressam principia vitalia notanter remittentia, secretoriorum & depurantium viscerum, potissimum renum ac vesicæ ataxiam, phlegmatis sanguini & lymphæ remixti vappescientiam, ac acidi salini visciditatem multitudinem, quod defectu calidi nativi ipsarumque partium pro incolumitate œconomiae constitutarum languore lentâ associatione excoquitur in gluten, & ex hoc in calculum unum vel plures, ex quò tubulorum pororumque in renibus collabascentia succedit, urinæ porta oppletur, tandem suppresso omni lotio, quò multi viri senesque cæteroquin sani & hilares dolorificè necantur miserâ morte, quibus flebilis vitæ status est, mortis causam diu & certò præscire, nec illi opitulari posse. Nam in quibus stranguria, si renibus nullum
malum

malum antecesserit, timeri vesicæ lapis debet, qui ob languidum mictum tardâ congestione illic generetur : fit etenim post mictionem concretio in omnibus, qui quacunque causa languidè mingunt, id verò pueris, & in senibus magis, quibus proprium est, languidè mingere. *Valess. in aphor. Hipp. 26. & 31. f. 3.*

Ipse senectus sine morbo morbus est, tardante senio gelidus sanguis adeste hærentque effæta in corpore vires. Calor deficit, spiritus dejiciuntur, sanguis defervescit, ejus particulæ balsamicæ volatiles mobiles fiunt gelatinosæ, succedunt terrestres, fixæ, falsæ, acidæ, pituitosæ, frigidæ, partium tubuli non satis patent aut dilatantur, adeoque attrita & consumpta sunt, quæ ante vegeta fuerunt, & singula hæc pathemata multiplicant labores senum, iisque interitum minantur. *III. DD. Camerar. b. m. Diss. d. Valetud. Senil.* Vesicæ dolor te inquietat, epulæ sunt parum dulces, detrimenta continua. Quid igitur sibi optat, cum quis optet senectutem? *Senec. in Epistol.* Id solum beneficii habere creduntur *οὐ γέροντες*, quod pestilentiam minimè sentiant, aut aliis morbis malignis, contagiosis, corripiantur, ob sanguinem non amplius multum opimum ac particulis generosis minimè refertum, qualis est juvenili & virili ætate, sed paucum, frigidum, vappidum, glutinosum, quammaximè hinc aptum ad retundenda spicula acuta, quibus armatum est malignum *μίσγμα*. *D. Ramazin. Diss. d. Constitut. a. 1692.* Verè sic Hippocrates, *f. 2 a. 39* *Seniores ut plurimum juvenibus minus egrotant*, rarius, & non tam multis acutis morbis tentantur, frigidum est corpus senum, propterea tam calamitosa vehementia iis non supervenit. *Sed quicunque ipsis diuturni morbi eveniunt*, in specie connutriti, qui longè & multum exercent, simul per dies crescunt, ob similis corporis densitatem materiæque contumaciam, quales sunt podagra & calculus, *plerumque commoriuntur.* *D. Heurn in Comm.* totum quippe naturæ fundamentum in cardine caloris versatur, s. digestivi & transmutavi, s. radicalis & elementalis s. quocunque modo, loco & gradu potentialis & virtualis, qui, uti vitæ gubernaculo præsidet, ita, cum senectute penuriâ, pauperie & exsiccitate totius frangitur perit & extinguatur. *Helmont. Calor efficient. non diger. sed excitat.*

Quæ tum *Coëca* tum *Belgica* prognosis fatalem forsitan vitæ & morbi terminum *meæ* quoque *lithotocæ* designat, quæ sicco sanguine torrida, multis annis non amplius menstruata & vitiosis saburris feculentiusque tartareo-cholericis onerata, fieri dehinc solitâ palindrome

me recrementorum primitus ab utero ad renes & vesicam, calculos antehac aliquoties genuit, & generabit porro, si supervixerit, pronunc quidem *Quinquagenaria*, suum senium modò auspicans, quinimò senis nomen & omen jam promerita, siquidem quod ad complementum *Senectutis* annorum deberet superaccedere, juventutis & reliquæ usque hac ætatis dura transactio, longa egestatis tolerantia, humoribus usurâ ciborum crassorum inducta lentescencia, & vitiosè mixta complexio id dudum compensârunt. Scivit, se à patre *Calculoso*, minimum, qui talis judicabatur ex lethali ischuriâ, quâ moriebatur, fatam fuisse, sed nescire primùm voluit, se eâdem lithiasi convictam esse, utut cum urinâ mucum & arenam minxerit, si non etiam minutos calculos, adhuc granulatos molles & sub mictione elabi non observatos, effusâ statim, vel diu in eâdem restitante putridâ urinâ obcrustata matulâ. Sunt, quibus omniipænè vitâ ψαμμόδεα ἐν τῷ ἔργῳ, vel subinde σαρκία μικρά, vel πτυρῳδεα, arenosa, carunculæ parvæ & furfuracea, subsident, hypochondriaci, scorbutici arthritici, & qui pultem mingunt, sine calculo vesicæ aut renum morbo, contra *Hippocr. apbor. 76. 77. 79. f. 4.* Urinam chylosam ultra 40. annos absque ullo renum & vesicæ vitio emissam, & quæ cremorem album lactis instar crassioris in fundo ad duo cochlearia deposuit, quæque aliquot diebus mutata fuit in Sal pellucidum, in fibras scissum gustuique falsum. *D. Sachsius in Schol. ad obs. 89 D. j. a. j.* Urinam furfuraceam variolarum prænuntium, non calculi aut scabiosæ vesicæ indicem vidit *D. Garmann. E. N. C. D. j. a. 3. O. 203.* & in hypochondriaco urinam observavit *D. Paters. Hain.* qui ubi in vitro stetit per noctem, in lixiviale m salem congelascere cœpit, ut cultro scindi non posset *D. j. a. j. O. 63.* mihi, scribit *Cardanns*, ab annis 30. urinæ rufæ prodeunt, nunc etiam albæ quotidie & copiosè, & quod longè majus est, toto decennio tantum albæ arenæ adharet parietibus adeò concretæ, ut intra 15 dies, si non abluatur, intus tota lapidescat matula, omninò citra calculum; *Comment. ad apbor. Hippocr.*

Sunt, qui urinam emittunt actu frigidam & viscidam, ac in matula visibiliter in lapidea frustra concrecentem, qui calculos non gestant. Filia bimula ex dolore hypogastrii, quod manibus continuo pressit vehementer ejulans cum urinâ albâ mucaginosam substantiam excrevit, ab admissio aëre in subflavum & oblongum calculum concretam, duritie quemvis aliam æquantem. Adeò, *Subjungitur*, pervulgatum

tum est, in humano corpore calculos generari, ut nulla pars sit, quæ illos non dederit; Calculum autem extra corpus in momento generari, inter rarò contingentia numeratur. *D. Bonetus, med. Septentr. p. 1. l. 3. f. 29.* vel, qualem urinam vitro fuso quoad lentorem & peluciditatem confimilem, & postquam aliquot annis ardore urinæ affligeretur, Siliceos calculos splendentes ejectos in Viro sanguineo-cholerico-melancholico notavit *DD. Hofmann E. N. C. Cent. 4 O. iio.* Curiosum non minus est, urinam tractu dierum *Calculosâ* cute supertendi, quod *D. Binnigerus* de seipso sic testatur. *Cùm mihi iter suscipiendum esset, reliqui in museo clauso matutinam meam urinam. Protrahitur absentia in 6. septimanas. His elapsis domum repeto. Aperto hypocausto reperio in vitro relictam urinam cute densâ subviridi opertam, sed lapillis lucidissimis tri- & quadrangularibus numerosissimis instar adamantum perspersam. à Calculo autem hæcenus DEI gratia! liber fui. Cent. 1. O. 6.* quamvis à *Calculoso* Patre dysuriæ & stranguriæ quater annuatim obnoxio cum dolore abdominis ad lapidis duritiem distenti, circa pubem & urethram acutissimo, genitus, & quô malo Pater commortuus est. *Cent. j O. 93*

Fuit, qui prævio non adeò dolorifico pubis & perinæi pruritu ad mejendum continuò stimulus cum urina duos nucleos prunorum antea comestorum excrevit, falsò *Calculosus* habitus. *D. Zegerschmid. E. N. C. D. 3. a. 2. O. 150.* Fuit, qui prægressis torminibus & prurigne interfoeminei 20. lapillos pisiformes in matulam deposuit, deglutitis paucis ante diebus pisibus, de Calculo nunquam somnians. *D. Pecblin. D j a. 9. & 10. O. 33.* Fuit, qui semel pro semper dolore Renalis Calculi tentatus, & summâ tum necessitate urinandi adactus cum *Mixtæ quantitatis* lotio unâ explosione 30. calculos in terram minxit, glandium instar è sclopeto in orbem sparsos, rotundo, glabros, angulosos, maximò nucem avellanam magno, qui subsistens in Centro Circuli quasi rex & dux erat reliquorum. *Idem. l. 1. O. Phys. Med. 8. d. imbr. calcul. urinos.* Pastor octogenarius toto suo senio Nephriticus sæpè granula & minores calculos reddidit, urinâ non imminutâ aut suppressâ. & cæterâ nihil impeditus in officio. Pronuper 24. horarum ischuriæ causâ anxiosissimè catheterismum petiit & sustinuit, illicò liberè fluxit multa urina, & cum eâ excreti sunt duarum horarum intervallo 63. calculi hordeo, piso & fabâ magni. *Ex propr. Prax.* Mercator itidem octogenarius, cæteroquin sanus, nec diatæ er-

roribus deditus, cum infuetum vinum bibisset, aliquoties cum urinâ parvulos calculos absque dolore & incommodo alio, quàm exiguo solum urinæ ardore excrevit, optimâ inde valetudine aliquandiu gavissus. Post dimidii anni decursum urinâ clara sanæque simili, pulsu autem debili, æquali tamen, existentibus atrocibus in abdomine doloribus correptus fuit cum totius lassitudine, ut mortem sibi instare ipse crederet. Epotis circa vesperam aliquot unciiis *Vini Neccarini Hispanico* admixti, noctem tranquillè peregit, & manè urinam emissurus 70. calculos pisorum magnitudine glabros, rotundiusculos, variè tamen ex mutuo attritu vel attactu in lateribus depresso, duros, exterâ crustâ flavescentes, interius colore obscuriores; ut & altero die continuato haustu 66. pluresque alios sequentibus diebus, scil. spatio quinque dierum ultra 300. eminxit, de alio insultu calculoso postea amplius non conquestus. *Perillistr. DD. Schroëkins, E. N. C. D. 4. Cent. 3. O 92.* Et filius 10. annorum per 6. menses pallidior & segnior, quàm solebat, à ventriculo multum excruciar, ac motibus simul per intervalla spasticis elevari cœpit, succedente tandem *magnocum Fragore* Vomitu lapillorum nuces juglandes æquantium & superantium. Urina tum ferè omnimodè suppressa erat, eapropter suavis vicinorum super cineres calidos minxit vaporemque excepit. Auctis verò doloribus & urinæ retentione *aquam petroselini* largiter epotavit, & iterum lapillos nucis avellanæ magnitudine majores & minores unâ vice ad 155. acuto dolore cum urina enixus est. Remanente nihilominus, nisi *decocto petroselini* juvaretur, urinæ impossibilitate, urgere etiam pergentibus oppressione præcordiorum, singultu & motibus convulsivis ordinavit medicus *leniter diuretica, emollientia & anodyna* in- ac externa, è quo facilius & multò minori dolore lapillos iterum excrevit, non quidem quotidie, sed octo circiter diebus ultra 1000. per urinas pondere 3xij & per vomitum numero 50. 3jx, pendentes. *D. Scherbins. Ibidem Obs. 8.* Adeò quàm infecura quies in iis, qui vel semel calculis infestantur, aut eorum seminia ac rudimenta intra se occulunt. Pejoris recidivæ & semper majoris periculi metus. Commoda tamen hæc solertis naturæ prophylaxis est, quâ sabulum & lapillulos maturè everrit in matulas, impedito calculi majoris aut plurium augmento.

Intensius dolent, qui e renil us aculeatos, asperos, pungentes aut quamvis læves sint & rotundi, amplitudine sua exilem urethæ

rum tubulum violenter distendentes descendere sentiunt, & vesicâ prius emandant, quam durius aut in majus concreverint. Miserrimi sunt, qui in vesica magnis calculis onerantur, quos natura medicus & lithotomus frangere, solvere & excindere nec possunt nec audent, reservandi fato vel ad vitam vel lethum. Signa verò etiam ordinaria propria & pathognomonica fallunt plerumque ad indubitatam calculorum præsentiam, imprimis, si pituitâ vestiuntur, & saltem obtuso, obscuro, ac leviusculo dolore afficiunt, vel analogâ lithiaseos pathemata opinionem medicorum de Calculis non sine rationibus obfirmant. Vir sanguineo-biliosus ob itinera variis erroribus diætæ subiectus, & à juventute stranguriâ sæpè afflictus, nonnunquam totali urinæ suppressione correptus fuit, ut cereâ cannula urethræ immisâ illius fluxum redintegrare opus haberet: ingravescente non nihil ætate morbum comitabatur mictus frequens & dolorosissimus brevi ante & sub effluxu, singulis ferè horæ quadrantibus aut semissibus ad summum reiterato, urinæ scilicet paucæ sine interruptione vix cochlear unum vel alterum unâ vice excedentis crassæ opacæ, pallidissimæ & instar lotii putrefacti, ad ignem disparente quidem, sine tamen liquoris clarescentiâ, juncto ut plurimum sub excretionem ejus alvi simul fluxu aut conatu egesturiendi, ac vice versâ: accedentibus quoque siti ingenti, lassitudine & variis stomachi pathematis. In quò rerum statu à diversis diversè tractatus sine levamine perintegrum annum molestam vitam duxit. Posthac deductus peregrè ad Experientissimum Medicum productus signorum curari voluit methodo Calculi cum exulceratione partium urinalium. Facta digito chirurgi exploratio in ano, & cathetere per vesicam, præscripta *acrimoniam feri temperantia diuretica, blandè absterjiva, & balsamica vulneraria, emulsionem attemperantes & terebinthinata, leniter laxativa, roborantia, & anodyna* interposita ob juges vigilias, quoniam noctu pertinacius affectus urgebat, non omisissis externis per *linimenta frotus & injectiones*. Iterum elapsus est annus totus cum dimidio. Exhinc intumuerunt & doluerunt magnâ tensione pedes, ascendente per femora ad abdomen œdemate, & erumpentibus simul exiguis hinc inde vesiculis in dorso pedum ac tibiis insigni ardore, ruptione, spontaneâ exulceratione & quasi gangrenescentiâ, quæ topicis sublata fuit, perseverantibus reliquis symptomatibus in antiquo tenore, usque dum ob dolores pubis intolerabiles, continuos & miserandos per plures dies inter
ejula-

ejulatus & sub aliquali mentis alienatione, dehinc paralyfi finiftri lateris & motibus ultimò convulfivis miserè de vita decessit, anno ætatis sexagesimo. Ren finifter nonnihil major, dexter contrà parvus & valdè emarcidus, utrique ut & vesica sine Calculo sabuloque ullo, nisi quod hæc in superficie internâ tum tota nigricans, tum regione illâ, quâ intestinum rectum ipsi succumbit & connectitur, leviter intus excoriata & exulcerata conspiceretur. D. M. Preuss. *obs. Cur. d. Calcul. vesic. sign. sin. Calcul.* D. Pechlin. *d. calcul. mendac. &c.* ita ut vermes spasmi & fracedines vesicæ communia cum calculis indicia habeant, aut saltem sub specie dysuriæ aut infectionis harum partium scorbuticæ. D. Drawiz. *vom schmerzmach. Scharbock. tit. 9.*

Interdum decipit colica flatulenta, modò lithiasin antecedit comitatur aut sequitur arthritis, nephritidi consanguinea, ac nodosa chira-aut podagra, quando circa articulos lymphæ tartaro & fale acido fixo foeta subsistit, tumores facit, tendit, terebrat, lancinat, rodit, pungit, spasmodicè, irritat, doloresque vagos fixos universales, particulares, graviores, leviores &c. inducit, cum vel sine aliis nephritidis aut calculi signis. Gravis quippe tortor est vesicæ calculus, cujus diagnosi & cura valdè ardua, diversis enim symptomatibus exercentur, quæ ipsi non semper propria sunt. D. Helvvigh in *Consil. med. d. Calcul. Vesic.* Si somnium indicaret nephritidis calculorumque paroxysmos? quod literato juveni accidit, qui Somnium suum literis ad medicum sic expressit. *Visum est mihi in quiete, urinam diu suppressam copiosam tandem me reddidisse. Mox ubi reddita est, de novo surrexit mingendi pruritus, cui vix satisfactum est, & alius denuò oritur priori multo auctior & intensior. Huic succedit alius, isti rursus alius, & urina semper uberior. Ad hoc phantasma evigilavi stupens, lectum ratus hoc imbre totum totum permaduisse. Vix aperio oculos, & juxta somnium suboritur illud mingendi desiderium. Surgo ergo & de facto urinam reddo. Ubi lectum repeto, ECCE! ardorem acutissimum in balano persentisco pungentem & stimulantem continuò ad mingendum. &c. &c.* Calculum à rene prorupturum esse, dixit medicus. Totâ post die urina lixiviosa cum dysuriâ, successerunt immanes cruciatus, nausea, vomitus, ischuria, pedis è directo tremor, pondus circa vesicam, ac si libra ibi penderet, dolores vagi, incurvatio spinæ dorsalis & varii alii aliarum partium, qui de ferociâ suâ non remisere, usque dum sexto die largiter urinam reddidit & cum ea lapillum fuscum, angulosum & turbinatum, qui confedit in matulâ. D. Binninger. *Cent. s. O. 87.*

Ergò Somnia non vilipenda, quia non semper vana aut de nihilo sunt, etiam propter eorundem considerationem medicam, de deliriis cum sanorum, tum febricitantium, quæ sanè mirabilia essent superstitiosa nonnaturalia & magica, nisi judicarentur à peritis & ab omni præjudicio liberis philiatris, siquidem non quibusvis, sed solenniter huic negotio destinatis Viris potestas data sit interpretandi somnia, quod non fiat contra honorem DEI, authoritatem Sacri Codicis, solatium Christianorum & quotidianam experientiam. Denotant enim quoad Nomenclaturam Prognosticam juxta actiones motitationesque vitales ab anima in corpore institutas aut excessum aut defectum humorum, aut aliud quid sanitati ac statui naturali incongruum, s. in corpore hærens, s. forinsecus obversans, insuper temperamentorum signa subministrant indicantque morborum ipsorum magnitudinem, eventus hincque salutis humanæ reconvalescentiam aut periclitationem, eò clarius & certius, si sæpius recurrant, & idem noctu animæ per somnia repræsentetur. *Hippocr. d. Insomn. Galen. d. præ sag. ex insomn. D. Kulmus tract. physiol. phys. theoret. d. Somn. c. 1. §. 13. c. 3. §. 30. c. 5. §. 6. & 8. D. Franc. E. N. C. D. j. a. 4. & 5. O. 104. D. 3. a. 1. & 2. O. 24. & 36. D. Lanzon. & D. Banzmann. in admirando Exemplo Hysterico-Ecstaticæ Virginis, vel alii ὄνειρον ἐλκον.*

Calculorum hæc etiam fraudulenta petulantia est, aliùs morbi simplicis vel complicati schema prætexere, vera sui signa occultare, invertere vel confundere ad benè longum tempus, ut & hic *νεῖσις χαλεπή*, judicium difficile sit, *Hipp. f. 1. a. 1.* & medicus monito *Illustr. DD. Riedlini*, an calculus præstò sit? semper sententiam suam suspendere opus habeat, nequicquam edicat, quod famæ suæ gloriæ & authoritati medicæ labem mendacii aut inscitiae affricare possit. Tantum quippe latent falluntque subinde calculi, ut opprobrio medico esse non debeat, solo *σχασμῷ* judicare de iis, aut aliis corporibus quæ sub specie calculorum mirificè deludunt, magis, quàm præsentì periculo sub sectione ægrum, semetipsum verò ignominia exponere. *Lin. Med. M. Nov. a. 1695. O. 14. & D. Pecblin. O. P. M. O. 2. d. calcul. explor.* Utpote mea Lithotoca aliquot ante annis dignius haberi meruisset hypochondriaca, scorbutica arthritica, quàm Calculosa, è passionibus tum suis s. *Rosionibus, puncturis, spasms, vellicationibus doloribusque* erisypelaceo-rheumatico-articularibus, in lateribus colli, femoribus, brachiis, artubus &c. aliisque in ventre infimo gravationibus, Scorbuto artuum & hypo-

chondriorum morbis aliàs Individualiter propriis, fororiantibus nempe inter se malo hypochondriaco, Scorbuto & Calculo. Dn. D. *Wedel. Exerc. Semiot. Pathol. c. 65. d. arthrid. ejusque Specieb.* at verò locis suis relictis uti quiescunt silentque, ita laceffiti ob pluritatem, magnitudinem, inæqualitatem, aut eos hospitantium partium angustiam subitaneos dolores inferunt, ac totam corporis compagem ad compassionem satis vehementem & inordinatam trahunt. Qua sympathiâ censui morbificarum p. n. causarum inferri debet calculus, cum ratione modi, quò afficit, tum effectuum, quos producit. Agit enim ceu durus, asper, stimulus, pungens, gravans, & corpus contra ipsum reagit ac molitur suis viribus, fiuntque multa à calculo, & multa ob calculum. *Magnif. Dn. D. Camerar. Senior, d. Calcul. Ren. & Vesic.* Nulla pars non patitur, extensâ tristi sensatione à viis urinalibus ad vicinas & remotas partes, per ventres & artus, prout calculi status est, quietis aut turbarum intermissionis aut paroxysmi, fientis & facti, ut credi possit, totum hominem quandoque conversum fuisse in miseras & dolores. Singuli verò fixi sunt, aut mobiles s. inconstantes, plerique spasmodici ab objecto extraordinario molesto & hostili, & eò præsentē irritati systematis fibroso-nervosi certissimi testes.

Talis est ἀναρροπία s. *sursum tendentia*, quando nephritici & calculosi *nauseant vomuntque* cibos, potum & liquamina acida biliosa, furente ob dolorosas nervorum partiumque fibroso-nervearum vellicationes inordinationesque archeo, & totâ naturâ δυνεργουμένης irascente, prout calculus increfcit, movetur, promovetur aut paroxysmatim suas turbas infert, & cum redundarint dolores, æruginea, flava, corrupta, putrida graveolentia. *Hippoc. l. 6. Epid. & alia*, si quæ sunt, pro stomachi eique subjacentium ac compatiendum viscerum ἀναρροπία s. *intemperato statu*. Venter ejusmodi ἀναρροπία conturbatur, ut cibum horreat & eructet, nec tantum alimenta, sed & excrementa primum pituitosa ex ventre imbecilliori, mox biliosa ex jecore & venis. Commotis enim humoribus maximè ejiciuntur, qui tenuitate suâ sequaces sunt, hincque doloris vehementiâ, cibi abstinentiâ & somni vacuitate corruptus sanguis facillime in bilem vertitur primò flavam, post viridem & ærugineam. D. *Menjot. d. Nephrit.* Apprimè hinc D. *Bausnerus d. Consens. part.* Videmus organa corporis ad easdem actiones concurrentia amicè conspirare, & perpetuum inter ea consensum manere: dum rectè se habent, mutuas operas officiosè sibi locant, dum adversi

adversū aliquid evenit, condolent & compatiuntur; adeoque quoniam ventriculus multarum ægritudinum summus artifex, sic æquum est, ut ille de aliarum partium afflictionibus etiam aliquid sentiat, quod peculiariter observatur apud hystericas, hypochondriacos, apoplecticos, colicos ac nephriticos s. calculosos; fundatā communicativæ cōaffectionis causā inter anatomicos in cohæsiōe, necessitudine & mutuā dependentiā *plexum Nervosorum majorū stomachici, Hepatici, mesenterici & Renalis*, originalium è ramo sextæ conjugationis, qui coepta in renibus uretheribus & vesica ex locum mutantis calculi inquietudine, & inductis cum dolore spasmis momentanea velut tractione in unum finem conspirant stomachumque ad contractiones & explosiones vomitivas impellunt. Et Dn. D. *Wedel.* Nullum viscus in toto microcosmo majori confœderatione gaudet, quàm stomachus. Dispensat hic singulis sua, omnibus compatitur, à singulis noxa in eum redundat. Omnibus amicus est, à quovis ergò *συμπάθεια* signa mutuatur. Omnibus præest, unde primus facile peccat, & aliis peccantibus primus afficitur. Hic quasi alterum offendere licet cor, caput, renes uterumque. Adeò in se tam promptè suscipit vitia, ut ipsum solum affectum credi debeat. Ipse quidem satis propriis cum morbis conflictatur, simulat tamen suos non rarò, qui alius culinæ sunt. Quin totum corpus, si ventri benè, benè habet, & si totum patitur, Ventri malè esse oportet. *Diss. d. Singult. in febr. malign.* Imò mineram fabuloso-calculosam ad ventriculum sursum pelli, & vomitibus ejici, doceat hæc Historia. Vir literatus sævissimā nephritide per quadriennium laboravit, at vix arenas calculosque emingere cessaverat, incidit in cruciatus crudelissimos finistri lateris sub costis circa lienem, & dolor brevi spatio circumscriptus ad ventrem & umbilicum porrigebatur: Accessit frequens & laboriosus vomitus cum angore & gravi cardialgiā. Rejecta materia quoad colorem erat è rubro nigricans, pultis consistentiā crassa tenaxque, in quā dum bacillo agitabatur, multi calculi cineritii & subflavi inventi sunt, quales per urinam primò excreverat, non semel, sed quoties vomeret multo conatu, vel quoties talis dolor repeteret. D. *Schneider. d. catarrh. & generat. arenar. in sanguin. l. 3. c. 7. & l. 4.*

Aliquibus sola præcordia dolent cum ardore & pondere magno in scrobe, ut millies optent vomitu levare ignemque intus Frigidā extinguere posse, quam ubertim matutinis plurimum horis bibunt, non

tamen sublevati usque ad mortem, quâ detecta non semel fuit cardialgiæ causa vel tartarus ad totam superficiem stomachi agglutinator & coagulatus, vel calculi in fundo ejus aut confiniis tenuium intestinorum, ad ovalem magnitudinem, & pondus aliquot unciarum. *D. Bonet. Sepulchr. l. 3. f. 7. O. 29.* Vir nonagenarius à trigesimo anno ad seram ætatem singulis diebus manè jejunos haustum aquæ frigidæ fontanæ ebibit, & cum nullâ inde ægritudine infestaretur, sibi persuasit, potationem istius aquæ ipsius tum sanitatis, tum longævæ vitæ rationem haud minimam extitisse, donec paucis ante mortem mensibus acerbum dolorem circa regionem ventriculi percepit, in cujus dissectione fundo Calculus Nuce avellanâ magnus repertus est, reliquis optimè sanis visceribus *D. Schulz. E. N. C. D. 1. a. 3. O. 86.* Huic forsan melius conduxisset, si ex consilio non irrationali veteris medici *D. Cardani* loco frigidæ aquam simplici Decoctione ad temperiem, tenuitatem, & ut vocat Quintam essentiam accommodatam hausisset. Hæc enim, scribit ille, vires omnes conservat & vitam producit. Cum tenuissima sit, miscet se humido primo, penetrat solida, ac excrementa separat, quæ in illo continentur. Quia calidum multum habet, ejicit, quod impurum est naturalemque ob id calorem instaurat; nihil enim senectus est, quàm calidi nativi imminutio. Neque ista aqua cor vexabit, neque jecur, sed præstabit sola hæc ad vitam longam. *d. Subtilit. l. 2. D. Baglivus l. 1. Pr. Med. append. d. calc. & podagr. & D. Riedlin. d. Cardialg. in calculos. leth. L. m. 16. m. Jan. ann. 1697.* Sicuti etiam exterius Hippocrati Aqua Calida fomentorum calidorum probatissima est. *d. Vid. ration. in morb. acut. l. 2. n. 2.* quippe τὸ θερμὸν θερμασµα, quod intercisis spatiis, non perpetuò admovetur, nî fieri velit ἐκπνευκτικὸν purificum s. suppuratorium, aut capax pro pepasmo ulceris, præclare ad salutem apparet & facit cum securitate, cutem emollit, dolorem sedat, rigorem, spasmus & tetanum mitigat: amicum quoque & decretorium est sedi, pudendo, utero ac vesicæ. *Idem. f. 5. a. 22.* Cum dolor oriatur ex macri succo, qui fibras mordet, aut ex copioso, qui mole premit ac distendit, acorem aquæ particulæ debilitant dissolvendo, attemperando & copiosum ad apertis meatulis ad transpirandum sollicitando, aut magis fluxilem reddendo, ut pars ejus evaporet, pars redeat in vasa & circulum suum absolvat. Quo aqua simplicior ac purior: eò penetrantior est, angustum enim foramen facilius penetrat simplex molecula, quàm conjuncta cum aliis corpusculis

sculis, quod fit, si herbæ incoquuntur. Optatos autem effectus edunt aquæ expiratione suâ, dum vim habent agitandi morbosos contextus ac dissolvendi eò, quòd in aqua tenuissimum, & in igne humidissimum est. D. *Anton. Valesner*. O. 104. Cent. 4. E. N. C. Quibus vapore ac tepore suo quamvis partem blandè concalefaciunt, ejus nativum calorem erigunt ac fuscitant, humores, qui præter naturam ei infident impacti & compositi sunt, excitant, emolliunt, attenuant, colliquant fluxilesque reddunt, ut facilè sequantur, quocunque medicamentum trahit. D. *Fernel*. l. 3. *method. med. d. maturant*. l. 6. c. 11.

Aliud hoc signum calculorum certitudinem firmat in Pectore, ob conspicuam in quibusdam calculosis *orthopnoeam*, sub culpâ affecti unius aut utriusque pulmonis, solò eo nervulo spasmodicè tenso, tracto aut pressò, qui è sextâ conjugatione diaphragma percurrit, & ad renes progreditur. Ex tali suspirioso diuturno asthmate penè convulsivo quidam gravissimè decubuit; suspicio erat de vitio in pulmonibus aut adhærescentiæ aut suppurationis. Cùm *orthopnoicus* maneret, quæsitâ difficultatis in spiratione causa; Ventum est in eam opinionem, ut nihil tale crederetur existere in pulmonibus, dictum, hæreere calculum in Renibus: Consultum renibus, deturbatus remediis calculus & libertas respirationis illicò restitua fuit. D. *Ballon*. l. 1. *Consf.* 46. ambigunt quippe Renes inter partes superas & inferas, si calculis obfideantur, & nervi in illorum corpus implantati ab obstruente causâ opprimantur, aut præpediti in secretionem redundans serum superius demittant, aut spasmodicè irretiti cæteros medullæ spinalis nervos coafficiant. Et in *negotiatore Nürtingensi* asthma cum insigni præcordiorum pressione, qui quam plurimos per secesum calculos exclusit, cessante illicò respirationis anhelò, *notavit Illustr.* Dn. D. *LENTILIUS*. E. N. C. D. 2. a. 7. O. 136. ut egregiè hortati sint Dn. D. *Baglivus* & *Hartmannus*, Dyspnoeæ causam non semper in pulmonibus quæri debere, E. N. C. D. 3. a. 2. O. 185. & in morbis pectoris semper ducendum esse ad vias urinæ (naturâ id monstrante, ac cessante asthma superveniente dysuriâ,) cùm magnus consensus sit inter pectus & pudenda, morbi que harum partium ad invicem commutentur. *Prax. med.* l. 1. *app. d. Asthm.*

Prout calculus reni inhæret, aut in diversis vesicæ aliarumque partium locis stabulatur, dormiens vel irritatus ad motum & egressum, ita ejus & dolorum phænomena gradus & differentiæ sunt, ad

latera spinæ dorsi, sub Hypochondriis, in perinæo & circa pubem. Solus aut pluribus stipatus, dum profundè parenchymati impactus mucoque simul obductus est, rodere, mordere & lacerare non potest, & dolorem eoipso obtusum, aggravantem, fixum distendentem, pressivum non atrocem, non terebrantem, sed per omnia mitem, quandoque omninò nullum facit. Scil. quamdiu renes labore defecti conquiescunt, & ipse otiosus calculus velut soporatus à causis nec externis, nec internis partiumque pressionibus non extimulatur. Si verò asper inæqualis acutus, simul in viâ per uretheres in vesicam descensurus, tunc est tempus paroxysmi, & si in vesicâ vel ob acutiem arrodât, vel ob ponderositatem premat, vel prodire foras cogatur, aut excindi debeat, ex attritu non tam *dolores* sentiuntur truculenti, discindentes, contractivi, expulsiivi undique exquisitissimi tamdiu, ac moratur calculus sub motu, aut donec lapsus fuerit in vesicam, & extra hanc arte protractus; quàm varii *spasmi* in partibus, quæ calculis nec præfunt, nec famulantur, imprimis inferiores, quæ pœnas luunt plerumque erratorum partium principum, superiorum. Si unâ in parte irritatur vis expultrix naturalis, surgit aliquando in alias, nec semper proximas, sed etiam in dissitas & prorsus contrarias, ut cunctum corpus consentiat & concuciat crude libus spasms & convulsionibus non rarò lethalibus. Quod de comite & nobili virgine *Helmontius*, in eorumque renibus ac uretheribus calculos subsistentes ad uncas & triangulares observavit. *d. libias.*

Familiaria hinc consensualia spastica tensiva & stupefactiva pathemata sunt calculosis, *αἰσθητὴς μὲν καὶ ἰσχυρὴ*, *stupor femoris* è directo, juncto ad plantas & pollices pedis nunc unius nunc utriusque rosionis, formicationis & ardoris dolore, prout alter renum laborat, cujus nervum illi substratum & musculis lumbaribus insertum duritie suâ calculus deorsum premit, ut pes obdormiscat, vel gravis pendeat, uti in paralyfi & contracturis membrorum, quæ accidere solent etiam à renibus vel lapillis oppletis vel putredine aut inflammatione infectis, Cruribus in specie, siquidem spasmus aut maligna materia in renibus corrupta spirituum ac virtutis animalis influxum arcere potest, quæ per propagines nervorum Sexti paris non tam vesicæ advehitur, quàm Spinali medullæ prope lumbos, ut vegetioris sensationis compos facta ea, quæ legibus naturæ molesta sibi sunt, excutiat, eo autem ipso iter spiritibus præcluditur, ne fluant per nervos, qui
ad

ad coxas & crura ex infimis lumborum vertebris atque sacri ossis foraminibus emergunt *Lael. à fonte, Consil. 59.* Seorsim in viris *Vasorum spermaticorum* à renibus propagatorum *strictura*, & è regione siti *testiculi sursum tractio*, ut ferè inguini affigatur, nonnunquam cum inflammatione *Cremasteris* muscoli, adjuncti illi, qui testem involvit, manifestâ notâ, magnum testium consensum esse, & *juxta D. Moeb. in fundam. med. physiol.* cum hypochondriis, intestinis, ventriculo, hepate, liene, corde, pulmonibus, mammis & thorace toto, asperâ arteria, collo, auribus, oculis, cerebro & nervis. In utrisque si grandis est, ingens *ad pubem gravitas tensio & prurigo*, ut mares membrum contrectare extendere & mulgere, ac fœminæ pudenda sua crebrò scalpere aliaque indecora agere cogantur. *Ischuria*, è dolorosissimis passionibus non infima, aliquot dierum, interdum ad viginti, finiri ut plurimum solitâ morte vel epilepticâ vel lethargicâ vel apoplecticâ. Aut *stranguria* s. intercisa miçtio, ut matula millies petatur, & vix aliquot guttæ mingantur nisi magno & cum fervore urethræ quasi incendio; aut *miçtus cruentus*, ruptâ vel exesâ venulâ è calculo cum & sine arenis rubris, quales nephritici excernunt; aut simul *purulentus*, s. excretio muci glutinoso, saniosi ex rubro fusci cum dolore, qui idem est in gonorrhœâ inveteratâ virulentâ gallicâ inter mejendum, rupto in rene abscessu, vesicâ exulceratâ, aut urethræ ex acumine calculi rosione, & cum fœtore magno, cum pus è vesica cæteris gravius oleat, tum ob substantiæ in vesicâ naturam, tum ordinariam loci iniquationem, illuc defluente è superioribus omni materiâ pravâ sordidâ excrementosâ, quæ ultra terminum superstes facilè odorem p. n. ulcerosum tetrumque acquirit, & trajectioni laticis insignem remoram facit.

Rarius *ὀμπλῶμα*, incurvari aut rigidam reddi spinam dorsi à cervice ad coxendicem, per paroxismos aut continuatim per menses & annos, donec remotus fuerit calculus, aut sublata ab eo excitata spasmodicæ afflictiones, vel victus sit æger à calculo ad tumultum. Illustris maritus trimestre spatium tali rigore tetano-cataleptico detentus, & immanissimis doloribus ad desperationem ferè redactus fuit, usque dum aliquot uncias miasmatis scorbutico-salini s. pulveris Rosei coloris, sub specie urinæ saturate rubentis, & protinus in sedimentosum magma fatifcentis secrevit, mitigato paulatim vehementi dolore. *Ex observ. celeberr. Archiatri.* Rarum quoque est, *claudicare* alterutro pede ex calculo Renis. Hospes frequenter doloribus nephriticis & re-

num calculis obnoxius passus est obstructionem in dextro rene à lapillo duriori & grandi, ut urinæ defluxus in vesicam impeditus fuerit, nec ren sinister socii sui officium supplere valuerit aut voluerit. Natura itaque lymphæ falsæ & lixiviosæ remoram passa amandavit eam ad dextrum pedem, excitatum ulcus circa malleolum externum valdè dolorificum, substitit materia crassior & tartarea circa tendines & ligamenta pedemque contraxit, ut miserculus per integrum annum ambulandi potentiâ privatus sellâ portari opus habuerit. Præscripto diuretico satis valido orti dolores vehementissimi ad renes, & tandem calculus per uretheres ad vesicam, inde per urethram foras in matulam propulsus est cum sonitu & periculo fracturæ, forma & magnitudine fabæ, siiceæ duritie. Quò factò urina cœpit liberè & copiosè fluere, cessavit affluxus ad pedem, ulcus facilè sanatum, tendines & ligamenta robur suum recuperarunt, & pes ad ambulandum optimè restitutus fuit. D. à *Lebenvald*. E. N. C. D. 2. a. 3. O. 70.

Nec mirum, è spasmo venarum & nervorum ipsa intestina ac totum abdomen torqueri, tendi, premi & cruciari, infra subdelitescentibus calculis, qui scenam sic suam *Schemate Colico* ludunt. Competunt autem propriè & crebrò illis Spasmi & Flatus, nunc conjunctim & simul, nunc solitariè & seorsim ventrem exagitantes, à causâ vel humerosâ, crassâ viscidâ, tenui, subtili, volatili, plus minus acris vel spirituosâ, elasticâ, halituosâ, irritatione suâ fermentativâ vellicante, & ob communionem nervorum partiumque nervosarum vicinas alias, Ventriculum, musculos & membranas abdominis, vesicam biliariam, uretheres, renes ac vesicam ad consensualem dolorem compellente. Unde *nausea, cardialgia, vomitus, pressiva præcordiorum angustia, retractio umbilici, lumbago, alvi clausura, dolores hypogastrici rodentes pungitivi contorquentes, comprimentes, constrictivi, distendentes, perforantes, singuli enormissimi*, in Viris Colicam convulsivam, in mulieribus Hystericam passionem designantes, imò in his non rarò partûs torturam mentientes. Vix etenim hæc peritissimo Practico data facultas est, *Calculum à colica* semper ita discernere, ut nunquam fallatur, cum Colon affectis Renibus non vicinis solius lege condolescat, sed & ob plexum nerveum renalem, cui alius à nervo intercostali, s. potius eò mediante à spinali medulla accedit, & in quantum ille plexus cum mesenterii maximo communicat, affectio Colica & Nephritica multum affines existant, ut difficile sit, ab invicem earum paroxysmos dijudicare. D. *Willis anatom. Cerebr.*

Fœmina 30 annorum plethorica cum bilis subdominio àiquot dies conquesta est de dolore Ilii finistri satis intenso gravativo, fixo, cum alvi adstrictione & vomitu materiæ crudæ pituitosæ urinisque variis. Iusu *clysteris* excrevit calculos tophaceos inæquales, magnitudine ovorum columbinorum, numero duos. D. *Bonetus Sepulchr.* l. 3. f. 14. O. 14. Desperatæ valetudinis senex pluribus annis atroci *evteq̃v* dolore cruciatus variisque anticolicis fatigatus injecto *clysmate terebinthinato* quatuordecim avellanarum mediocrium magnos muco viscoso oblinitos, colore pondere ac figurâ à lapillis cholodochi distinctos Calculos rejecit, à diris ventris torsionibus inde liber. D. *Beckers.* D. j. A. 8. O. 70. Uxor Sutoris *Uracensis* sexagenaria super atrocissimos per intervalla dolores in abdomine diu querula, dum cum marito peregrè abiret, inter eundem iisdem denuò correpta alvumque exonerare coacta ad arborem multis virgultis circumseptam confedit: Subitò surrexit seque viperam (inter frutices cum strepitu præterrepentem) alvo rejecisse magno clamore marito narravit. Cum tormina non remitterent, iisque exacerbatis instar farciminis intestinum colon distorqueretur, firmiter credidit, aliam viperinam prolem restitare intra abdomen. Quando miseram invaderet colica, ambabus ventrem compressit, pedibus tremuit, ac ejulavit tantoperè, audita in longinquum. Quidam lienem, alii uterum, alii apparatus morbosum præter- & supranaturalem in ventre oculi & accusari debere arbitrati *Sagis & demoni* malum adscripserunt. Alii concertarunt, adesse viperam, quæ audiatu sibilare & cantillare. Duravit miseries ad 30 annos, omnia frustra adhibita; Hydropica facta sopitum fuisse dolorem, dixit. Educta aqua omnis paracenthesi, & recruduerunt tormina, sub quibus defuncta est. Inspectis visceribus primariis nihil. In cystide biliariâ latuit anguis, nempe *major Calculus* adeò tenaciter ipsi vesiculæ adnatus, ut vi separari debuerit, in cujus superiori ductu versus hepâr supra majorem alii minores tanquam proles matris non infœcundæ quiescebant. Etiam mesenterium calculosâ saburrâ refertum fuit. D. *Huldenreich.* E. N. C. D. j. a. 6. & 7. O. 120.

Et summè miserandi juvenis historiam recenset D. *Tulpinus* l. 3. c. 2. qui à calculis clanculum in vesica habitantibus, & quos excindere lithotomus non conatus est, acerrima tormina, dolores hypogastrii acerbissimos, continuam mejendi difficultatem, lumborum lancements pubisque & urethræ ardores penè non tolerabiles passus est

est, ut præ insuperabili dolorum immanitate extremam maciem contraxerit oppetieritque sæpius mortem, quâ priusquam bearetur, coactus fuit integrum annum sedendo consumere, & continenter caput ita sublime habere, ut nunquam licuerit, in pulvinar inclinare, quin protinus distracti fuerint vel omnes, vel saltem illi nervi, qui aut caput versus scapulas trahunt, aut immobilem rectamque cervicem sistunt: Quorum sævissimorum tormentorum crudelitatem adeo perhorruit, ut maluerit perpetim configere cum ineluctabili dormiendi necessitate, quàm tantis molestiis redimere tam irrequietam fatifcentium membrorum quietem, quorum securitati tandem mors consuluit, in cujus luctu contigit quidem succumbere, non decumbere, quod bistentavit, sed bis quoque repulsus fuit ob indefatigabilem dolorem & atroces nervorum contractiones, quæ postea frequenter obvenire, ut necesse habuerit, parere inevitabili fato, & invisam sibi vitam finire, si non sedendo, saltim cedendo. *Calculos* detexit *Sectio Duos insignes, & ita duros*, ut nec frangi, nec scindi potuerint. Ab his vesica in tantum attrita, & à pure foetidissimè ulcerata atque consumpta, visa est, ut urina proprio suo receptaculo destituta liberè fluctu averit per universa intestina.

Et quæ reliquæ aliæ ægritudines spasmodico-febriles sunt, non tam cõaffectionem nervosi generis, quàm magis in iis, qui longius calculosi sunt, aut tales pluries fiunt, propter parcam & imminutam urinæ secessionem, ex remorantibus calculis, & diffusionem redundantia ac regurgitatione feri. Etenim venis emulgentibus supra modum distentis id non expellitur, & vesica plena nimis ad mixtionem non facile componitur, ac cum serum in patentes vias non citò excurrat, cruoris massa stricta nimium & compacta laticem aquosum intimè sibi permixtum è sinu suo ægrè permittit. Etiam sabulum, arena, mucus & pituita restagnant in vasis emulgentibus, renibus ac vesicâ, quæ destruunt, & tandem in calculos cõagmentantur, prout ob convenientiam locorum minores permanent, aut majores fieri possunt, eoque ipso principio vel augmento concretionis mora nequitur *Secretionibus*, accumulando feces, crassitudinem & saburram sanguinis in venis & arteriis contentam, impediendo debitam segregationem excernendorum, & conciliando digestionum visceribus intemperiem iusto calidiorum, ut necessum sit calculosis *sitire, vigilare, febrire, altum spirare, angi, animo linqui, timere, delirare*, quamvis leniter, nî febris

bris acuta inflammatoria superaccedat, & tentari tot aliis malis accidentibus, quæ à calculosis suspicatur nemo, nisi circa phænomena lithiaseos etiam occultissima exercitassimus.

Illustris mulier ætatis 48. annor. dolore gravativo in regione vesicæ, urinâ p. fontanæ simili, p. fabulosâ, confusâ, graveolente, crassâ, purulentâ, acerbo inter emittendum ardore, mictione crebrâ & stillatoriâ, conatu & compressione multâ certior reddita de calculo aut calculosâ concretionem, præter hæc & cætera lithiasi communia sequentia complicata symptomata experitur. Infestante ægram morbo ex consistente materiâ calculosâ ejusdemque forsitan asperitate duritie & copiâ, propter insignem dolorem à compressis, arrosis, extensis & contractis membraneo-villosis partibus animo suo non semper constat, actiones voluntarias non legitimè exequitur, ac præter consuetudinem nunc parum, nunc multum, nunc ferocius, & incondita tamdiu eloquitur, usque dum adminiculante naturâ vel arte peccantem saburram è Renibus per uretheres ad vesicam transmissam esse ipsa referat, eò ipsò confestim mentis compos redditur, cujus ope omnia, quæ agit, aut loquitur, rationi consentanea, decora & consueto modo perfectæ sunt. Interdum pollex pedis sinistri, (ad quod latus in inguine calculosæ colluviei progressus frequentius observatur,) tremore quasi convellitur solus, citra omnem stuporem cruris ac reliquorum pedis digitorum, voce tum temporis tremulâ & interruptâ. Adhæc immanes borborygmi viscera ventriculique ferientes interdum compressissimum pectus sentitur & videtur, ut suffocationis metus incidat. Sudor in paroxysmo perpetuus, non per totum corpus, sed manuum volas, quantitate adeò notabili, ut attactu objecta quævis impensè madefiant, qui remittente paroxysmo sensim dispellitur. Hic instar febris tertianæ duplicis impetum molitur. Quamdiu vires integræ, motus omni decubitu præstat; Resupina cubans quiescit commodior. Aliquoties circa plenilunium urina cruenta, quâ causa, cum naturam inde catameniorum repurgationem ob ætatis rationem substituisse judicatum fuerit à medicis, circa æquinoctia imminente cum primis plenâ Luna, in pede venæsectionem instituere hætenus consuevit. Dn. D. Majer. d. *calculos symptom. metamorph. infreq.* E. N. C. Cent. 4. O. 139.

Mea Lithotoca calculositatis suæ supra omnem exceptionem convicta, vel ejusmodi talia, vel his analoga annis & mensibus sustinuit,

non calculifera, si iisdem signis caruisset. *Doluit præcordiis*, modò sub sensu pressionis, constrictionis, aut terebrationis in scrobiculum cordis, modò cum dolore cardialgico & molestissimo ardore, nunc manè & ante cibationem, nunc statim ab assumpto cibo, nunc aliquot à pastu horis, qui mitescebat, quoties oris amarorem, ructus acidobiliofos aut vomitum pateretur, vel alvum redderet. Quippe à Chymicis tum καρδιαλγιά, tum plerique morbi è stomacho ab impuritatibus tartareis, à salibus assumptorum vel in mucilaginem resolutis, vel iterum coagulatis derivantur. D. *Rolfinc. Dissert. Chymic.* quæ ventriculum vel gravantia vel rodentia, si sursum vel deorsum exturbantur, aut per ructus diffunduntur, ipsum καρδιαγγών tunicarumque ventriculi nervosarum mordicationes sublevant, sedant, coërcent, excutiunt, tolluntque. *Vomit* subindè primæ acidiusculæ limpidæ aquæ parum, tum pituitam falsam, denique bilem & æruginem multam, non *pur ulcerosum*, iudicio clinicorum. Siquidem in statu sano nemo vomit, & vomitio affectio stomachi actioni ejus naturali & ordinariæ contraria aut saltem opposita est, imò vera convulsio ejusdem & gulæ. D. *Willis Pharmacent. Ration. f. 2. c. 1.* ab irritante causâ morbificâ propria vel peregrina, quâ, prout latens fomes propius aut remotius correspondet, humores multifarii profunduntur, exprimuntur, evomuntur, aquosi, ferofi, pituitosi, biliosi, atrabilarii, albi, flavi, virides, cœrulei atrii, tenues, crassii, insipidi, amari, acidi, acerbi, dulces, quandoque misti foetidi, acres, blandique. D. *Sylv. Prax. l. 1. c. 9.* quatenus materies emetica incongrua, indomita, sordida, heterogenea, & velut putrilaginosa stomachi culpâ gignitur & continetur, vel aliunde affluit è massa humoralis, & exantlatur è reliquis visceribus ad ventriculum, maximè, qui cum sexto, nervorum pari communicat. Sigypsum, blennam, lasuræam, sævum stercora, fecem nigram, liquatæ pici similem foetentem, & ad 40. libras vomuisset, quod in juvene D. *Clauder. Senior* vidit, aut stramen, pilos, catulos, millepedes, pisces, ranas, flammæque eructasset, quid violentæ imputationis passus fuisset dæmon? *Torminibus, spasms, punduris, rosionibusque in artibus & musculosis partibus* vexata fuit, p. ob sanguinem non æquè ex bile acriusculum, ac serum terreis particulis aut potius lapidescentibus salibus inquinatum, p. etiam propter flatulentias clauso ventre potentivâ suâ tenuitate musculorum interstitiis & membranulis se insinuantes, scindentes, tendentes, lacerantes, divellentes, authoresque falsos calculosorum, veros rheumatismorum colicæ & arthritidis

tidis *παθνησίων* ; utpote assurgentes ad brachia & manus Chiragram excitarunt , Dn. D. *Volkam*. L. 2. A. 4. O. 91. juncturarum ossicula translocarunt , D. *Dobrzenskii*, l. *Calc. podagr.* è venis sectis & abscessibus eruperunt cum fragore quasi sclopetario , D. *Burgins*. D. 2. A. 9. O. 154. Orthopnoeam fecerunt , ut æger nec loqui nec edere potuerit absque interceptâ respiratione & eructatione flatuum. D. à *Lebenwald*. D. 2. A. 6. O. 56. Imò ferè nullus morbus est, quem concursu suo non urgeant , & nulli peregrini ac mirifici affectus , qui non ipsi se totos aut sui partem flatibus debeant. D. *Pechlin*. d. *mirif. flatuum lib.* l. 2. O. 57. *Sitit*, ob febrilem humorum statum , unâ picrocholon, ac Siccam primarum viarum intemperiem , motu calculorum & spasmorum interventu intensam , ferique saluginem ejusve tum exsiccationem tum vappescientiam. Fuit quippe valdè & facillimè iracunda , toto corpore sicca, dura & emaciata , cum colore cutis è flavo viridi , catarrhis quoque falsis febribusque biliosis, continuis æque ac intermittentibus ferè quotannis obnoxia. *Dormivit parcè*, parum libera à doloribus & spasmis , ac si pauxillum obdormiverat , *expavit deliravit animoque soluta fuit*, spiritibus inordinatè motis, turbatis, dispersis , ac exhaustis viribus, diuturno tot lapidum conflictu , & prægressam aliquot dierum sufflammationem subsequo lotii largissimo defluvio. Nempe hæc tria (1) *Sibilus inter vel post potandum strepens in stomacho*, (2) *Crepitationes ventris tonitruentes*, & (3) *retentæ urinae multa effluxio*, phænomena prodigiosa & incantatoria habita fuerunt à quibusdam doctis & plebeis.

Sitiunt sæpè semper & plus justo , præter hos , qui febribus ardent, & juxta *Galenum* ad l. 5. *Epid.* certius æstuant, si perpetuò sitiunt, scorsim scorbutici, hydropici & calculosi , *privativè*, ob salivæ & lymphæ paucitatem , quia quamvis parum mingant , semper tamen singulis vicibus aliquid mingunt, & propter hanc mictionem frequentem multum humidi insensibiliter deperdunt, quod natura studet appetentiâ liquidorum imprimis Frigidorum compensare , & incallescata retorrida viscera temperatæ symmetriæ restituere. *Positivè*, ex acredine, falsitate , & glutine humorum, eorumque taliter constitutorum dyscrasiâ calidâ & siccâ , quæ ob naturalis humidi penuriam aut vitium apprimè ventriculo, faucibus , linguæ, palato & glandosis partibus ariditas concitatur , & inevitabilis p. n. bibendi cupido & urgescentia certis intervallis, excessiva morbosa & miraculosa suboritur. Bibere expetitur,

petitur, quando fitis ingens urget tamdiu, donec guttur imbre permaduerit, ut aliquid ad refrigerium viscerum abeat, unde uno haustu vix contentus est siticulofus. Precipue biliosi omnium pessime λιμὸν καὶ δίψην, famem sitimque ferunt, quorum sanguis semper est in fluore, spiritus volatiles debiles & dissipabiles, pori etiam continuo patuli sunt, eo fine, ut Spiritibus & humoribus apertam portam teneant, ideoque plurimi egent alimentari humectatione, & potu magis reficiendi sunt, quam cibo. *D. Vicarius Histor. d. Afrit. novem. dier.* Et quis impediet, Tantalæ sit non tantum affici, si in ventriculo ejusque approximantibus visceribus, affluxu continuo, transcolatione, collectione ac inspissatione humiditatum scoriarumque falsarum & lixivialium ficcitas, fervor & igneus quasi calor exsurgit, sed & infimul, cum Frigida hauritur, eaque in exsuccum, halituosum stomachum delabatur, cum inibi præexistente acri & falsâ colluvie tanquam alcali & acidum non effervesce, æstare, bullire, pugnare, reagere, sicque colluctando sibilationes strepitusque excitare? quippe sitis morbosa fit, cum vel innata ventriculi glandoso-gastrica lymphâ alteratur & exhauritur ab intemperaturâ inæquali ficcâ aut calidâ, aut utraque, interdum ab humore acri, falso aut putrido ventriculi villosis tunicis plicisque impacto, aut illius fundo agglutinato; Vel ex consensu totius corporis, aut peculiaribus ejus partibus, quæ modo dictis discrasijs præ aliis corripiuntur, ut hepar, pulmones, & in specie Renes sunt. *D. River. Prax. Med.* Quibus specialius vis insita lapidifica assignatur, ob peculiarem ficcitatem & terrenam constitutionem, quâ alluvies & solutiones feculentiarum terrearum in iis adhærescunt & in tophum mutantur, excoquantur, indurantur. *D. Charleton. d. Lithias.*

Borborygmi, Crepitus & surgentium flatuum murmurationes, quoad ordinarias suas causas non ita notabiles sunt, potius, quod audiantur in Distans ac longum spatium, & ex iis ridiculi, inconditi, & admirabiles Soni formentur. Si viscidior pituita oppugnari non potest à menstruo stomachico, bile & succo pancreatico, horribilis flatuum omnigeno dolore vagantium & distendentium proventus fit, & prout manet inflictabili aut succo pancreatico acrimonia, ita hanc sursum ac deorsum cum tormine ejici, videtur. Aliàs immanens se substernit in causas plurimorum affectuum colicorum, hypochondriacorum similiumque. *D. Swale Pancr. Pancræn.* Debentur iis tot rugitus, sonitus

nitus, murmillationes, κλυδάωνι f. fluctuationes, tot dolores tensivi & punctivi, tot ructus & crepitus, imò varii naturæ lufus, 'qui foetidis illis halitibus adscribi non leberent, nisi suffragiis & exemplis omni dubio majoribus comprobarentur ab Illustribus Medicis, Dn. D. *Pecblin. l. supr. cit.* Dn. D. *Lenatio in Eteodrom. ann. 1709. mens. Aug.* & in *Discursu Physico-Medico*, Dn. D. *Zwinger. E. N. C. D. 2. a. 6. O. 230.* Ubi flatus, ibi humores rebelles atheo, & ubi hi, ibi rarefactio vitiosa. *illustr. Dn. D. Wedel. Am. mar. Med.* Flatibus maxima pars morborum, & quidem principum imminem suam torturam debet, nec semper sunt Iatricæ moryæ asylum, sicut falsè & frigide judicat D. *Knipsmacoppe in epistolâ medicâ d. poly. Aortæ ad Dn. D. Patinum.* Si tantum eorum evaporationes in Sontus ludicros attendantur, aut analogi circumrepentis aut clamantis in ventre animalis motus, habent flatus multifarias causas, quibus Veneficiis tribuantur, aut contra naturales æstimentur, donec post mortes phænomenorum omninò rariorum & gravium rationes patefiant ab inclusis prius flatibus.

Civis rumore vulgi magicis artibus felinos catulos in abdomine concepisse & gestare, publicè declamabatur. Aliqui viva animalia per ejus viscera discurrere, alii ejulatibus eadem se prodere dixerunt, quin nonnulli manibus hæc cum cute abdominis apprehendi, sed ob lubricitatem retineri non posse, asseruerunt. Ipse æger maleferiatæ suæ vicinæ incantationes incusavit, cum insigniter & magnâ sævitiâ venter tumuisset variique rugitus diu noctuque auditi fuissent sub maximis doloribus siti, dyspnoeâ & magnâ debilitate. Prædixerunt medici *hydropem asciten.* monitus æger ob periculum, ne inani suspitione deceptus præstigiis morbum imputaret, contumaci de veneficio occæcatus præjudicio eidem immortuus est. Præter communia in cachecticis, plurima inventa ex flatibus. Ventriculus flatu turgidus pallidus, tenuis & muco obductus. Intestina omnia cum mensenterio duro in globum contracta flatibusque valdè distenta, tenuia imprimis manu pressa ob inclusos flatus murmura dederunt, quibus æger & clinici decipi antea potuerunt, alii animalia in ventre, illaque dolores inferre & sibilare. D. *Nebel. E. N. C. D. 3. a. 3. O. 161.* Imò quantum ferociant post mortem flatus horrendis sonitibus, ita ut abdomina crepuerint, videatur D. *Hönnii O. 16. D. 2. a. 1.* & de simili sonitu in ventre infecto adscripto legatur O. 13. D. 2. A. 7. Dn. D.

Reifelii; vel qualem explosæ bombardæ confimilem, & in totâ arce auditum ab assumptione aliquot guttarum olei Jovis anglici observavit in Illustrissimâ foeminâ D. *Khernius* E. N. C. D. 3. a. 2. O. § 6.

Denique *Quantitas* & in tantum multa secessio *urinae* post solutas Ischurias calculorumque exturbationem visa fuit in non paucis, ut fidem transcenderent relationes practicæ, nisi candidi & juramento veritatis earum auctores obstricti essent, qui nullibi grandiloquentiam sectantur, aut *ὀρεβρακωλέως* terminos in mendaciis. Metiendâ veritas ad amussim conscienciæ, nō collimet ad falsiloquium, vel turpe mendacium, quod loquaces, futiles, & subdolæ *clinicae* non fecerunt, seminando nugacem hanc Imposituram, *Lithotocam* post calculos minxisse fast *Geltenweise* / additâ benè vocolâ fast / notâ dubitationis aut pleonasmâ, cui tutò detrahitur, aut non creditur, nisi quantum credi possit. Nephritidâ plerumque ante futuros sibi dolores eoque jam præsentē calculi transitu *assatim multam* urinam per aliquot dies festino fluxu fecernunt, tenuemque, aquosam, claram, nec sufficienti perfectione urinali conspicuam, cum ob coagulum arenosum bolare & calculosum, atque ipsius renis aut vesicæ vitiosum & debilitatum fermentum non ritè conficiatur lotium, illarumve partium archeus primariò malè affectus sit, hæcque copiosa urina malæ indolis character sit, Cujus continuatâ successione aliæ sequaces calamitates concinnentur. V. *Helmont. d. lithias. c. 6.* Volens quippe archeus hostem eluere, accersit undecunque omnem laticem, & ad eluendum dimittit, per renes & vesicam, detergendo & laxando, humectando vias membranosas, quæ madidæ crassiorem saburram calculosque minori dolore & difficultate everrere patiuntur. *Ibidem.* Unâ verò ordinarius & legitimus mictus intensâ p. n. secretionē laticis, pessimè in diabeten commutatur. Post octiduanam ischuriam vir calculosus intra aliquot horas 44. lb. urinæ minxit; & foemina continuato per noctem mictu 20. lb. cum omnimodâ virium prostratione, fiti intensâ, calore magno, pubis & abdominis dolore, deliriis ferè continuis partiumque tendinosarum in artubus convulsivis motibus, *teste Perillustr. Dn. D. Schröckio. E. N. C. D. 2. A. 6. O. 140. & 141.* alia foemina è calculo renum & obstructione uretherum, lotii suppressionem passa, cum sabulosâ saburrâ & calculis, unâ die ultra 30. lb. stagnantis aquæ emisit. D. à *Lebenwald.* Centurio Ischuriâ tentatus nocte mingere cœpit & quatuor matulas urinâ arenis mixtâ replexit D.

Zwinger. Puer 16. annor. una nocte 15. mensuras f. 60. lb. puella septennis singulis diebus 30. lb. & mulier religiosa quotidie 40. lb. miraculosis fluxibus minxerunt, velut hydropè ad matulam, morbo gravi & rarò, cui insigne Θείον inest, & qui à vulgò facillè Dæmonia traditur.

Præter urinam *Sanguis* etiam funditur calculorum causâ per urethram & ex alvo, imò necesse est, fieri cruentam urinam in calculosis, & interdum plus sanguinis quàm lotii secedere, quoties longâ distensione Vascula renum, uretherum & vesicæ rumpuntur, vel asperitudine aut acutie calculorum earum substantia laceratur & eroditur, ut stillicidium cruoris sequatur, vel hic lotio magis minus misceatur, vel penis periculosa hæmorrhagia succedat, qualem in monacho ad aliquot libras vidit Chirurgus Gallus d. *Blegni. Zodiac. Med. Gallic.* Urinam nigricantem è purpureo ita crassam, ut purus sanguis coagulatus aestimari potuisset, acceptam à Calculoso Dn. D. *Schelhammerus* post aliquam evaporationem affusâ aquâ paucâ per chartaceum filtrum solutum quod fuit, transfudit, magna crassamenti, quod poros aquæ & chartæ subire non valuit, copia in charta remansit, quod exsiccationi expositum vergente colore nigro in cinereum in duritiem lapidis concrevit, procul dubio futuri calculi materia in renibus coagulationi relicta, nisi incisa & expulsa fuisset. D. 3. a. 9. & 10. O. 81. Et Vir sanguineo-melancholico-hypochondriacus primùm urinam instar loturæ carnis acutissimis doloribus circa pubem cum dysuria & tenesmo, ut adesse in vesica magnum calculum ipse præsumeret, paulò verò post vehementi cruciatu & ardore in virgâ oblongos sanguinis grandes grumos mingendo ejaculabatur per periodos, nunc puros floridos & impermixtos cum urina, qui in momento in globos spissos coiverunt in matula, modò nigros cum urina sub intolerabili alvi stimulo. D. *Nester. E. N. C. D.* 1. a. 8. O. 23. Saturantur etenim ejusmodi urinæ sanguineâ velut rubedine à corpusculis salinis cum feculentis Tartareis ubertim resolutis & fero dilutis, eò tamen à verè cruentis discernendæ, si ad fundum sanguis subsideat, & lintheamina rubrè tingat, quod à lixiviali urinâ v.g. febrientium, scorbuticorum, arthritico-Podagricorum ut & phthysicorum non observatur, scil. ubi calculi desunt, ægrosque tamen sanguinem mingere, judicatur, ut perpetuæ veritatis non sit *Hippocr. aphor.* 75. f. 4. & in illo ex sanguinolento lotio ad calculum renis aut vesicæ argumenta-

tio. D. *Willis. d. Urin. & D. Hollerius d. mict. Cruent. & comment. in istum aphorif.* Sanguis qui urinam tingit, ut plurimum è renibus Emanat, & interdum in renibus ipsi permiscetur, interdum in uretheribus, interdum in vesica, interdum ex læsis arterioliis in pene. Omnis verò talis urina est crassiuscula, non splendida, & seponere solet crassamentum ex intensè rubro quasi nigrescens & grumofum sanguinem exactè referens. D. *Ettmüller. Op. Theor. Pract. p. 2. c. 3.* E renibus si exeritur, sanguis mingitur confertim, uno impetu, largissimè, sine causa externâ derepentè, & absque ullo prægresso symptomate. E *Vesica*, si non adeò coarcervata, fit profusio, sed augmentis quibusdam promota interjectis defectionibus, quando retento sanguine dolor pubetenus vexat, ac inguina & clunes tenduntur, effluente autem iterum sanguine hæc omnia symptomata cessant. Ex *Urethra*, si sanguis paucus sine intermissione per notabile tempus fluit, doloreque urethra uritur. *Aurelian. Chron. l. 5.* Quæ cruentæ mictiones à Dn. D. *de Helwigh* hæmorrhoides vesicæ appellantur, siquidem ob communionem vasorum hæmorrhoidalium cum venis vesicæ eorumque ramum, qui in viris furculis majoribus exporrigitur in cervicem vesicæ, solent ut in podice vel fœminarum sinu aut matricis collo, ita etiam è vesica hæmorrhoides fluere, non equidem ruptis, sed hiantibus tantum vasis, quæ si impeditè aut planè non profunduntur, æquè ac in calculosis corpus languet, tormina sentiuntur, inflatio ventriculi fit, ructus & borborygmi audiuntur, spasmodici alii motus in abdomine, dolores sensibiles per totam Sacri ossis longitudinem, & nonnunquam stupores in pedibus percipiuntur, ut variis induciis præsignetur medico & ægro, quid ipsis futurum sit. E. N. C. D. 3. a. 9. O. 119. *Histor. morbor. Uratislav. ann. 1700.*

Sed quæ ex ano cruoris excretio advertitur, & non è venis sedalibus, violentam & majorem tormento calculorum subjectarum partium læsionem plerumque infert. Alvi enim excretio tum difficilis, & sanguis sæpè excernitur ob violentiam calculi. *Hippocr. l. 6. Epid.* qui dum contumaciter hæret, & ad excernendum cum tenesmo vesicam alvumque exstimulat, ipsa autem excretio toties inanis aut non possibilis est, quoties interim vesica plenam sui constrictionem molitur, in asperitatem solidi calculi multoties impingit suumque dolorem intendit, ac ob vicinam contiguam & continuam intestinum premit, ut contrahi & stringi debeat, alvus claudi, scybala durari, diu hinc

retineri

retineri & majori nisu extrudi ; ipsum unà intestinum nimis calefieri, erodi & apertis vasorum osculis cum levi inflammatione sanguis inter egerendum per alvum excerni. Vel cum sociæ & plures unius morbi causæ sunt , & commune quibusdam calculosis , alere ulcus intestini recti aut vesicæ , aut in utroque simul , quò rupto putridus sanguis exeat ; vel ejici calculos cum excrementis , qui denegato liberiori transitu venulas lacerant , cruentis inde factis dejectionibus. Prout è meatu bilis cystico per cholodochum ad extremum intestinum propelli calculos solere, arbitrantur Illustres Viri, Doctores *Hofmannus* & *Lentilius*, E.N.C.D. 2. a. 7. O. 136. & 244. Quicquid horum fuerit sitque apud alios, Deteriores *Hippocrati* alvi dejectiones sunt variæ, quæ multiplicium excrementorum redundantiam significant. Malæ autem simpliciter crudæ & vitiosæ , pessimæ optimæ, nigræ, foetidæ & *Cruentæ*, imprimis si cum febre sint, & non Criticæ. f. 4. a. 29.

Hæc singula utut admodum morbosa, ærumnosa & molesta, non ita impatienti animo feruntur à calculosis, imò ea vel non animadvertunt, vel funesta non autumant, vel ex incuria & simplicitate rusticâ non curant. Maximè, si longius supprimatur urina cum manifesto universi dolore, metuunt sibi, ne introeundo serum delatum ad superiores nobilesque partes, aut redundans in vasis, epilepsias, comata, angores & inopinam suffocationem causetur, vel hydrops ascitico-tympaniticus oriatur, vel vesica rumpatur, vel mictionis impotentia sequatur. & quid non ? Sæpius autem solo paucò & afflictissimo mictu mitescunt, assentiunt & flectuntur credere, fieri illum ex appulsu vel pondere *majoris Ludi*, qui iter sibi faciat movendo, vel ad cervicem vesicæ prolapsus obturet impediatque urinam, ut propter tensiones, ustiones, lincinationesq; ad mingendum inanes, opem querere cogantur, quam quidem à medicis rarius expetunt, sed, ut moris est, apud plurimos à medicastis, agyrtis, empiricis & nebulonibus, qui suam *Ιατροσόφειαν Uroscopiâ* auspicantur vindicantque in multos annos, & quorum augurationi ex lotiis, si vel semel prædictionibus successus responderit, animo & manibus plauditur, medici spernantur, & falsis opprobriis incusantur, qui inspiciendam urinam non in omni morbo, vel planè non requirunt, vel solâ ex urina de morbis vaticinari nolunt nec solent, adeoque mendacium committere nec malitiosum, nec officiosum, nec jocosum. Adeò Veritatis vim error occupat, ubi publicus factus est, & misera honesti medici conditio, qui in gen-

tem incidit, ubi existimationem artis contra omne decus affaniis suffulcire opus habet, & non facultas aut locus suppetit, s. melius instruendi imperitam, s. rejiciendi ad alias indocilem, immodestam, pertinacem, stolidè credulam, rudem omniumque in expertissimam plebem, quæ lubentius uromantarum nugis maledicentiis ac fluctuationibus confidit, quàm doctorum medicorum inclytæ famæ fidæ solertiae & non fallaci, quantum arti indulget Numen, experientiae. Imò optandum esset, ut inter ipsos medicos hæc corruptela emendaretur, qui cæterà non incelebres, ex avaritia, egestate, vel complacendi aut inclarescendi cupidine allatis lotiis nec ægro viso, nec per relationem necessariam de natura & statu ægri ac morbi conditione edocti temerè judicant, multa vana mendacia & incondita blaterant, inconsideratè remedia præscribunt, & fallaciam uromantiae suis exemplis stabilire annituntur. Quis enim sine conscientiae vulnere suo proximo tot glaucomata objiciet, quot ii solent, qui turpi lucello in lotio ea se conspiciere palam gloriantr, quæ oculos, ingenium & artem superant. Dn. D. Bartholin. Bohnius d. offic. med. Duplic. & Ammann. Parenes. ad discent. &c. Qualia reverà essent, v. g. viscerum & superficiei interni corporis tophacea incrustatio calculorumque ipsorum intus adhuc latentium numerus, crassities, magnitudo, ingitudo & figura, quæ denunciassent se mæ Lithotocæ Impostores dicuntur, Ihr Leib seye innwendig wie ein Fass mit Weinstein überzogen / sie trage viele Steine bey ihr / und seye ihren schwerlich mehr zu helfen. &c. Quæ absolutè & impudenter profari, medici ambitionem aut loquacitatem saperent, quamvis milies & rigorosissimè urinam inspiceret, vel quocunque modò examinaret. Confer. Illustr. Dn. D. Riedlin. Lin. Med. 21. M. Nov Anno 1697. de eluso Uromantæ judicio.

Oportet per vesicam prodeuntia inspicere, an sint talia, qualia sanis prodeunt? Hippocr. f. 7. a. 66. Signat urina in genere vitia sanguinis, ebullitiones, cruditates & discrasias, morbos item stomachi, jecoris, renum & vesicæ, cum quibus ut plurimum conspirat & participat. Soli autem nunquam fidendum, nec solâ visâ præscribi pharmaca debent, simul morborum historiarum & accidentia pathognomonica declaranda sunt. Nullâ expositâ specie facti divinandum vel nugandum non est. Ideò symbolo illustr. D. D. Wedelii duo hi potissimum radicati abusus corrigendi sunt, Unus ex Parte egrotantium, qui non soli è vulgò, sed & nobiles & primarii ipsi consuetudini
pertina-

pertinaciter inhaerent, necessariò offerendam esse urinam medico, & in eadem omnia symptomata digito monstrari, depictos esse morbos, sexum, ætatem & nomen ceu in speculo exhiberi, ac contra dignitatem medicam fieri judicant, si vel gry addatur de persona ejusque morbo, potius medicum visurum omnia rati non opus esse referri statum, & accutati medici proprium, ut omnia sciat & edisserat ex urinis. *Alter ex parte Medicorum*, partim, qui communi Senatus consulto & unanimi dexteritate, urinarias nundinas è foro medico non eliminant, & plebem magis ad recensenda signa assuefaciunt, partim etiam, dum quidam tantillo lucro inducti promiscuè & semper urinam exposcunt, ex eâ judicium verbis vel scriptis consignant, & testantur, quantum postponant veram medendi viam turpissimâ æris causâ. Deliberandum ergò esse diu, quod statuendum semel, cum facilius prædici possit morbi qualitas quàm quidditas ex solâ urinâ, cum aliis verò & quidditas & qualitas simul tutò & accuratè. *Diss. d. Urin. earumque signif.* Dn. D. Schapper. *Orat. de Hydro- & Uromantia*, & Dn. D. Stabl. *in medic. Medicina Curiosa*.

Et quemadmodum, si ad empiricos excurritur, non unius, sed plurium votum exquiritur, ne æger multitudine consiliorum careat vel moriturus, vel alio quovis modo vitæ periculum inter medicastros passurus, ita accessit nostro medicanti & ex urinâ prophetizanti agyræ in consortium curæ *Tonsor* paganus, magister & artifex in detondendis rusticorum barbis incultis, sordidis, horridis, squalentibus & præ obscenâ spurcitie corruscantibus, quæ falce potius quàm novaculâ refecari deberent. Egregiè quivis ignarus scarificator, rasor, idiota, scurra, medicus jam evasit, quippe multiplici nece, & praxi totidem homicidiis, fraudibus & mendaciis pollutâ. Siquidem medicastrorum *non copia*, quæ hodiè omnes Pythagoreorum numeros transcendit, *non ignorantia*, quæ damno mortali ium satis innotuit, *non proterva audacia*, quam hoc seculum discupit, sed egenorum commiseratio, tot hominum jactura, & publicum idiotarum patrocinium, totque calumniæ, quæ in innocentissimam artem propterea à populis effunduntur, querelas medicis extorquent. D. *Manitius d. Spur. artis*. Dederunt curtam suam supellectilem, *aquam Saxifragie albe* bibendam, quæ frustra propinatur sine diuretico, renesque à lapillis & arenis non purificat, juxta D. *Ettmüller. in Schröd. Dilucidat.* Facilius esset, continuatâ forti diuresi omnem in corpore lympham exturbare, quàm

calculos exinde emollire, solvere, aut suo loco movere, si impacti & grandes sint, utpote plerumque majores sunt, quàm ut transeant per Vias, quas subire debent ordinariò. Subinde periti & ob experientiam jurati operatoris Lithotomi, non plebei balneatoris, qui solam radere barbam didicit, munus & privilegium est, fontiri fontes, & delinire dolores calculorum. Conatibus æquiponderetur scientia, quæ in plerisque brevis est, & Chirurgum non facit, si ille noverit aliquot vulgares aquas destillare, quibus suis agris mutuata authoritate medentur. Lubenter operarentur in arte sua, si scirent modum operandi, & apud quos potissima causa est, ob quam non operantur, quia nesciunt operari. Unde enim scirent sub barbarie & ignorantia, qui alios doceant? Turpe magistro, si inscitia culpa illum ipsum redarguit. Insuper transacto triennio, rudis alumnus primam tonsuram relinquit, in quâ nihil aut parum, quod veram Chirurgiam spectat, audivit, vidit, fecitque: excurrit ad civitates aliquot vicinas exteras, ut concinniores tonsuram discat, aut ut redius Magisterii obtineat, sufficitque adeò misero, ministeriis & servitiis domesticis tot annis & pro nummis parentum vacasse. D. *Bohnus Offic. Med. Duplic.* & D. *Frentag. Noct. medic. c. 13. & 22.* Sed dolendum hoc, in Rebus publicis aliàs optimè constitutis occasionem denegari, ritè addiscendi chirurgiam, cujus amica in vitâ necessitas est, & quod magis, inexpertis barbarum deglubitoribus Praxin medicam, Soli Doctori Practico commissam, non severius prohiberi posse, quò tanquam opere charitativo multi officiosissimè occiduntur. Possit medicus barbam radere, quod multi elegantissimè possunt, vel scabiosis rasorum manibus deterriti, vel verentes, ne inartificiosâ quorundam manu & novaculâ deformibus scissuris sauciantur, so darff er doch keine Becken heraus hängen / sondern muß bey seinen Recepten verbleiben; Hinc omnibus Chirurgis, & qui eorum nomini atque ordini substituuntur, exercitium medico-practicum interdicendum, cum uterque distincta munia habeat. D. *Amman. Med. Crit.* Chirurgus aut merus operator, aut empiricus est, ideò nihil sine medico suo agat, speciatim in periculosis lationibus, quæ cautissimâ manu tractandæ sunt; aut simul artifex secundum præcepta artium dogmatica. Prius certissimum est, & Posterius sperari nunquam potest, siquidem, quamprimum sequestrata fuit à medicinâ chirurgia, manca facta est tonsoribus, & detrimentosa medicis, nihil his exinde lucrantibus, quàm ut

ut indecorâ illorum impudentiâ turbentur omni die. Utinam tantum scirent, & respondere nossent, & præstare valerent, quantum in Saxonîâ à novellis magistris, qui officinæ chiriatricæ præesse cupiunt, exposcitur, quod legitur in *Herm. medic. D. Mani. d. Existimat. medic.* Ne verò insanirent morbo sapientiæ, & rationem perderent, sicut Democritus, cujus causâ Abderidani cives *Hippocratem* literis petierunt, ut veniret ipsi in auxilium Dn. D. *Wedel. med. Physiol. Sacr. & Prof. Exercitat. 10. Decad. 10.*

Factum tandem casu & præter intentionem, quod succedere noluit arte & consilio. Eluditur non rarò prudentia medica sagacitate naturæ, vel prævenitur privatis & oppidò simplicibus plebejorum curatiunculis, quæ quandoque risum movent medicis, & tamen notari aut commendari merentur posteris casibus, maximè, ubi paupertas accedere Præcticos & pharmacopolia vetat. Medicina simplex nonnunquam optima, prout pauperes & rustici mederi sibi solent, quibus sæpè à summo DEO ex merâ commiseratione remedia saluberrima revelantur, per quæ magna in magnis morbis præstant, quandoque in opprobrium medicorum. Quinimò qui medendi arte claruerunt, atque ex humanæ salutis custodiâ magnam sibi apud omnes gratiam compararunt, prima existimationis suæ fundamenta in pauperum tabernis jecerunt, & divitibus atque Principibus facile probari non possunt, nisi frequenti egenorum medicatione se tales prius ostenderint, suspectaque medentium peritia habetur, quæ vulgaribus experimentis inter populares & multa egestate pressos homines non innotuerit. D. *Paulini in Thuring. Scorbntic.* & D. *Prævotius in medic. pauper. Torminibus* suis necessariò quidem, sed absque labore levique artificio & sumptu parabili, ac pauperculis utili remediolo, *Latere incalescèto* obventura scœmina lithotoca, cum illicò pondus & fragorem in dolente tensoque abdomine, ac conatum tenesmodicon alvi & versus pubem persensisset, ac paucis post horis Omnes, quos recondi intra se nemo crediderat, Calculi simul secessissent, sibi aliisque visa fuit, hoc fomento stimulum vim & motum dedisse, se Calculis, qui prius tormina fuscitasse non judicabantur, & postea nec resolvi poterant, nec frangi, nec aliâ excretionem subduci, imò majores, & faciliori transpressioni non aptos diffractos esse intra vesicam, qui proruperint posthac numerò plurium & minorum. Non conatur medicus contradicere rixanti & contumaci vulgo, cujus rudia agmin

pessim

peſſima ſemper ſeſtantur, meliora non probant. Periclitatur fama Doſtoris, qui inargutæ & multis modis profanæ plebi non favet Conſentiendo, quod religio & honeſtas non ubique patitur: Et ſi quidem loquendum cum vulgò, ſentiendum tamen cum eruditis, ne infelix aut in doſtum judicium excidat, aut ignara grex fidem apud plurimos præripiat.

Nihil tam contra naturam eſt, quam dolor, & nihil naturæ tam gratum, quàm dolores placari. Morbi cum doloribus tortores & carniſices duplò majores ſunt magis crudeles & ſæviores reliquis. In omni dolore archeus irritatur, & ablata cauſa occasionali morbiſica promptè iterum quieſcit, vel ſedari poteſt, mitigari, ſopiri ab extra & intra, prout convenit aut debetur doloribus. Fomenta hinc calida apprimè ſeliguntur, quia corrigunt, diſſipant, expediunt, diſcutiunt, reſolvunt, emolliunt, demulcent, leniuntque, etiam ſi ſummè urgeant tormenta. Quippe calor rarefacit & digerit, eſt anodynus, contemperat afficientes cauſas & affectas partes, flatus mitiores reddit, ac per inſenſibilem tranſpirationem evaporat, quicquid in illis continetur & moleſtat. Faciunt id paregorica tenuitate ſubſtantix, quæ poris ſe inſinuant unaque archeo amica, ac ipſis partibus dolentibus benignitate ſuâ grata ſunt, facultate ſuâ duplici, anodynâ & ſanante laudatiſſimâ. Dn. D. *Wedel. Amœn. m. m. l. 2. ſ. 2. c. 14.* Si ergò adeò citam & planè mirabilem opem præſtarent in lithiaſi latera & opercula in contumeliam & contemptum Specificorum ex inſigni laude & pretioſo labore celebrium, Fruſtrâ deſtillant Arcaniſtæ Chymiſci, & ſupervacua eſt Circumforaneis Operatoribus Diplomatum Cæſareo-Regiorum Diſpenſatio, imò mirum non foret, ſi plus poſſent vetulæ uno & ſimplici efficere, quàm nonnulli medici & lithotomi pompoſis ſuis conſultationibus. Idcirco medicum non pigeat, ſciſcitari é plebeis, ſi quid ad curationem utile. *Hippocr. de Præcept.*

Ob affinitatem colicæ & calculi infimi ventris œconomia flatulentiis turbata, & inteſtina tenſa atque vellicata fuerunt cum ſuis & vicinis aliis nervorum plexibus, quorum ramificatio diſperſa eſt in toto abdomine, ut ejus nulla pars ſit, quæ cum iis non participet, cohæreat, aut conſentiat, eò magis, quando acerbiffimi dolores Colici exſurgunt ex impacta in inteſtinis eorumque tunicis multa craſſâ & lapidoſa congerie, quod viſum eſt à Dn. D. *Bartholin. Epist. Hafn.* Et flatus ſpaſmorum torminumque irritamenta, admoto è diuturnâ ſecum clauſurâ expaſo

expanso ventri fotu, forsan calidiori, quàm par erat, nullâ patulâ por-
 ta pro efflatione, fortiter erratico motu circumpulsi & pressi vagos
 bombos ac sibilos formarunt, quibus disruptos fuisse intus calculos
 crassiores & solidiores, adstantes pagani crediderunt; Sedatâ verò eo-
 dem inflativâ tensione & spasmodicâ crispaturâ ventris ejusque mu-
 sculorum & partium membraneo-fibroso-tendinosarum, nondum
 tamen expulsis calculis, citâ metastasi naturæ non insueta, maximè,
 si morari non liceat sine pœna periculi, ad subjacentem vesicam, pri-
 mariam morbi & doloris sedem, locum & focum propagatâ, ea ipsa
 depressa, constricta & irretita ob multam urinam & totidem gravan-
 tia pondera auxilium sibi latura nisu suo elastico & repetitis expres-
 sionibus, unâ per continuas stimulationes inquietatorum calculorum
 quasi ad partum violento nisu adacta mulier *multos Calculos*, & resti-
 tantem ab iis *multam colluviem* excussit *per pudendas*. *Vesicæ collum*, omni-
 nò tempestivè & illò die, quem destinaverat Provida natura pro in-
 speratâ magnæ lithiaseos Curatione. Sic alia rustica uxor 48. annor.
 per periodos crudelissimâ Colicâ Nephritica afflicta in novam talem &
 vehementius urgentem passionem incidit, & cùm in quintam diem
 urina supprimeretur, miserabili spectaculo in terram prostrata, ac
 præ dolore immanissimè furente, ubi se contineret, nescia, in extre-
 mo vitæ limine posita visa fuit. Varia ordinata sine ullo effectu.
 Ecce tamen! Inopinatò & maximo naturæ conatu æquè ac foetum
 enixuræ lapis prorupit è muliebribus vi fatis magnâ, ponderis 3xiij
 & 3j. profusis simul aquis corruptis & mucilagine plurimâ putridâ,
 insigniter foetente, ut præ tetro odore amici ex hypocausto festinare
 coacti fuerint. D. *Clanderus* E. N. C. D. 2. A. 5. O. 198. Quippe sic
 natura id, quò quis ægrotat, aufert, & sanitatem reddit, idque mo-
 tibus suis in spiritibus, sanguine & partibus, quos medicus moliri ne-
 quit, & quandoque per vias, quas oculatissimus anatomicus nun-
 quam inveniet. Quin Divinum Numen instruxit corpus ejusmodi
 præfidiis, ut sufficiat sibi, se tueri posse mechanicis rationibus à di-
 versis morbis, dum quod perneciale est mixturæ & motui humorum,
 separat, & eâ causâ extraordinarium spirituum in partes influxum
 proritat, qui servire debet lædenti aut gravanti causæ vel corrigendæ
 vel exterminandæ. D. *Hofmann*. *Diss. d. Nat. morb. medicatr.*

Cùm nec medico licuisset, quod neque moris est, neque pud-
 cum Doctorem decet, Denudatis Naturalibus proprius aut accura-

tius ipsam calculorum excretionem inspicere, nec admota fuisset manus Lithotomi, sed sub vestibis actum suum luserit acriter tormentata mulier, à multis, quibus volupe nodum in scirpo quærere, & veritatem in mendacia contorquere, dubitatum fuit, an reverà exiverint calculi è muliebribus, collo vesicæ, aut uteri? an verò nequitia & fraude suppositi fuerint? sicuti malitiosa 20. annorum filia, ut paupercula in nosodochium reciperetur, pudendo suo successivè 30. frustra platealium lapidum altè intrusit, extractos postea à chirurgo, qui adeò scelestè mentitam & ingenioso astu ac lascivo dolo simulatam lithiasin subolfecit detulitque ad Magistratum. *D. Harder. Apiar. O. 80.* Dari uterinos calculos, confirmant Curiosorum observationes. Talem tbiiij. gravem, fuscum & eminentiis pluribus inæqualem possedit *D. Barthol. Histor. rar. Cent. 4. Hippocrates* in Laryssa, famulâ Dyferidis asperum magnitudine verticilli vidit, quæ prius fortiter dolebat circumcirca in epigastrio, posthac statim sana l. 5. *Epidem. §. 12.* vel quales in vagina uteri inventos *D. Græff* memorat, d. *Mulier. Organ.* quem in quinquennis puellæ distento uterulo album & ovum columbinum magnum, *D. Gnöffelinus*, D. 1. A. 4. & c. O. 65. & quales multos ad numerum 32, plurimum magnitudine amygdalorum tubulis & plicaturis uteri infarctos in matrona 48. annor. observavit *D. Morns*, cui prius per decem menses materia acris & loturæ carnis similis stillabat è genitalibus. *E. N. C. Centur. 1. O. 77.* Rariores tamen hi sunt, & non nisi post mortem excinduntur; vel lusu & artificio naturæ reperiuntur. *Hysterolithi* f. *Calculi*, qui muliebrem vulvam exactissimè & artificiosissimè, quod totam ejus compagem concernit, referunt, & quos æneo iconismo eleganter sculpi curavit, *Dn. D. Verdries. E. N. C. Cent. 3. O. 88.* d. *Hysterol.* & *Dn. D. Valentin. Diss. 5, d. lusu naturæ*; vel qualem membro virili cum glande & præputio ac scroto ex asse similem lepidâ formâ depinxit, *Dn. D. à Berniz. D. 1. A. 2. O. 139.*

Fuerunt, si penes me arbitrium valebit, *meæ Calculi* potiolem partem *Vesicales*, paucissimi vel nulli *Renales*, nisi qui adhuc parvuli & sub formâ arenæ aut muci è renibus transivere in vesicam, ibi tractu temporis nomen & omen, consistentiam & molem calculorum nacti. Nec mihi medico cessit illa in curam prius, nisi eò ipsò die, cum semel & simul omnem suam lapicidinam exonerasset, unico brevi mirabili & felici paroxysmo, quod repetitis dolorificis longisque conatibus fieri assolet in aliis nephritico-Calculosis. Fuerunt quidem

multi,

multi, non tamen stupendo & supranaturali numero, ut Incantamenta accersi debeant; Nec extra ordinem *magni*, ut excerni per naturam non potuerint, sed, ut solent esse, si copiâ adfunt intra renes & vesicam, *fabas, castaneas & indicas nuces magni*. *Solus maximus* dono mihi datus à marito ponderabatur tribus unciiis & drachmâ unâ p. c. frusto petraë recenter rescisso similior, quàm calculo ex microcosmo, quadratus ex oblongo, suprà latiusculus, infrà strictior, aculeatus, rufus & maculis albis interspersus; cæteri albi & flavescentes, molles, compactiores, & pyritibus non dissimiles, è fusco nigricantes, ex quibus scintillæ eliciebantur, remixtis in iis Sale Nitroso & Sulphure, nisi fucum fecerit artifex tabacophilus, interspersis veris pyritibus, quod non suspicor, ob præsentiam virorum theologo-medicorum, quibus fraus facilè patuisset vel inspiciendo calculos, vel imitando ignis è calculis iisdem prolectionem atque ex eò insimul argumento, quod habetur in *Praxi admirabili Zac. Lusitani l. 2. O. 7.* qui in vesica Viri calculum ℥xxxij , 64. *Loth schwehr* durissimum & filiceum reperit, è quo cultri dorso ignis evocabatur.

Qui mancipati sunt calculis naturâ, diætâ, ætate vel alio fato, in iis creantur ut plurimum multi & plures, quàm historiis practicum creditur, 30, 50, 80, 100, ad 1000, quod non portentum, sed fascinum habetur apud inexpertos. Sic in uno rene Principissæ 100. D. *Anton. de Pozzis*, 200. à puero tredecenni excretos, D. *Hilling.* & 2000. in Concionatore D. *Platerus* se vidisse, testantur; prout massa Sanguinis & lymphæ Salibus luxuriat, & tartarea multitudo abundantius aggeritur. Inde parvi, mediocres, magni, ponderosi, quantò plus sub incremento salini coaguli in dies cæpto syntagmati accessit, interdum ad multas unicas & libras. Quales è Pontificis Romani *Innocentii XI.* renibus sinistro unum ℥ix , alterum è dextro ℥vj extrahere vidit D. *Lanzonus*, Diversi colores albi, lutei, cineritii, flavi, rufi, nigri, pellucidi, crystallini, opaci, vel ex aliis coloribus remixti, è qua materia conflati, eadem quoque colorati. Magis figuris lepidi, vulgariter longi, lati, sphaerici, angulares, obtusi, plani, globulosi, vel alii pro similitudine continentis partis, cujus formam recipiunt. Rarius, furculosi, corallini, ramosi, botryformes. Rarissimè infantes catulos, mures penes & vulvas præfigurantes, & quales oppidò curiosi sunt ridiculi monstrosi, vel ad quorum intuitum admiratio & risus retineri non possunt. Solidi, molles, spongiosi, porosi, lamellosi,

mellosi, graves, leves, friabiles, pro intensiori aut remissiori genialis coagulantis energiâ, & concrescibilis glutinis visciditate. Denique glabri, læves, scabrosi, æquales, inæquales, prout falsa & fabulosa corpuscula figurantur, & accrescentibus calculis conglomantur, hamata, adunca, acuta, quadrata, cubica, plana, p. quorum quodlibet pro Sui convenientiâ accommodum spatium occupat. Mirus quippe naturæ lusus est, & spermatis s. fermenti tartarei, ut ob calculorum varietatem medicus vaticinari non semper possit, unde aut ubi geniti fuerint? s. formæ s. colores, s. magnitudines spectentur, imprimis, si cum horrore aut pudore aspiciantur.

Calculi renales multiplices ac minores ob ductuum multitudinem & angustiam, etiam coloratiores sunt, p. pluri terrestri materia cum Salibus compaginati, in quantum frequentior in universum renum quàm vesicæ calculatio; p. etiam insitâ rerum *Διαθροισι* s. lapidoso stigmate magis quasi adusti, p. quoque ratione accidentium ætatum aut crasium tincti, in purulentis renibus albi, in pueris argillofi & cineritii ob pituitam, & in senibus ob siccam bilem flavi & crocei. Vesicalis verò plerumque unicus est, major ob cavitatis unitatem & amplitudinem, ac durior, non propter diversitatem Sabuli, quod idem per renes & uretheres ad vesicam devehitur, sed quod fabulosa congeries indefinenter canaliculos renum transcurrat, nec hospitetur longè aut quietè, sed intra vesicam s. in Cisternâ colligatur, ibi commoretur, & falsedines urinæ, quia graviores fundum petant, arctiorique per moram copulâ nectantur. Namque *νεογενεῖς* & velut embryonati calculi molliores, vetusti duriores sunt. D. Menjod. d. *Nephris*. Hinc etiam graviores, & ob sua pondera ad enisum difficiliore, fortissimis pressionibus ac unitâ totius hominis & naturæ vi projiciendi, ut nonnunquam fiat cum *Crepitu*, *Fragore*, & *Sonoro Delapsu* è vesica, wie grosse Pfundsteine.

Fœmina Holsata animi relaxandi gratiâ suâsu amicorum ad navim onerariam pertendit, comitatum illius secutura. Cùm ad oram navis perveniens illam sublato pede transcendere vellet cruribus divaricatis, medio epigastrio in rude lignum imegit, insidens ei instar equitantium: quo casu ferè exanimata & domum portata tantis cum doloribus circa inferiorem ventrem conflictari cœpit, ut omnes, eam morituram, metuerent. Ferè ultimis laboribus victa ac naturæ victricis beneficio adjuncta corpus solidum s. Calculum ingentem,

tem, 3j. & 3ij. cum tanto fragore atque tonitru, ac si nubila lapidem fulminarem emitterent, Naturalibus ejaculata est, qui in femur dextrum explosus retractis stragulis repertus est ab assidentibus mulierculis. D. *Langellot. d. mirab. calcul. vesic. cur.* Et mulier rustica 36 ann. vesicæ calculo vexabatur adeò magno, ut non tantum gravissima mala pateretur, sed etiam mors instaret. En autem! cum omnes quoad eventum ancipites essent, ægraque nunc in mortis cymba stare appareret, præter omnem spem momentanea & magnâ vi calculus ponderis 3ß & 3ij protrudebatur, nicht anders, als wann er geschneilet würde. D. *Schmieder. E. N. C. Cent. 3. & 4. O. 161.* manifestâ utique probâ, facilius sexum sequiorem ob variam brevitatem calculos excernere posse, quàm potiolem, quamvis interdum violenter & mirabiliter.

Nec minoris obstupescentiæ momentum extitit vulgò, meam Lithotocam totidem Calculos sine obstetriciâ manu operatoris ejusque instrumentis excrevisse, quibus ob multitudinem & varias sectionis species sex apparatus sistere solent celebres lithotomi. Quò plus crescunt calculi, eò minor spes, ut possint salvâ vitâ expelli, sæpius nulla. Malunt nonnulli doloribus suis ad necem torqueri, quàm Calculi sectores admittere, & qui sectionem flagitant, ubi catheterem in urethra & digiti intrusionem in ano sentiunt, mori satius ducunt, quàm tantis cruciatibus se excarnificandos tradere. D. *Pechlin. l. 1. O. 1.* Ne quid de pudore dicatur, quem æger sibi concipit ex situ & locatione corporis sub violenta operatione, quâ Naturalia & Pudenda turpi modo visenda porriguntur. Hinc fato relictî, si diu calamitosam vitam duxerunt, felici non rarò catastrophe periculo liberantur, & præter expectationem naturæ bonitate certius evadunt, quàm qui incerto auxilio Operatoris Crudelitatem sustinent. Quali ipsius solo molimine mulier Bernates præmuniebatur à lithotomia, quæ singulis sex hebdomatibus per aliquot annos vomitu, alvo & vesica multos calculos deposuit, intermedio tempore & in senectutem florida. D. *Zwinger. E. N. C. D. 2. A. 9. O. 137.* etiam monialis virgo 19. annorum, quæ intra octiduum 79. calculos, maximam partem insignis magnitudinis & crassitie spontè & ordinariâ viâ excrevit. D. *Lanzonus. D. 2. A. 10. O. 90.* Mulier quinquagenaria lumborum gravitate usque ad coxendicem affligebatur, atrocissimo una dolore circa dorsum & sinistrum renem secundum longitudinem uretheris ad pubem & vesicam cum stupore cruris, nausea, vomitu, anorexiâ, tu-

more infimi ventris & summis mingendi conatibus, ut, nisi urinam fabuloso-turbidam excernere solita fuisset, vix erecta incedere valeret. Multis utebatur à medicis & mulieribus incassum, donec naturâ è sinistro rene per ductum uretheris in vesicam impelleretur calculus. Hinc de cruciatu circa fundum vesicæ cum frequenti stillicidio mictus conquesta chirurgum vocavit, qui cathetere calculum explorans asseruit, *Solam in Excisione spem* superesse, quam ægra formidans eò minus subiit, quod eorum rarissima audiverit aut viderit exempla, qui sectione evaserint à discrimine calculi. Igitur maluit naturæ parere, quàm occidi, cum jam ætas inclinaret ad dolorum analysin, & vires fractæ essent diuturno morbo. Cum minimè cogitaret, singulari DEI providentiâ ad orificium vesicæ exterius protrusus est; Jussa à medico scorpionum oleo pudenda ungere, & per cubiculum deambulare: Vix aliquot passus perfecit, & calculum excussit oblongum subfuscum & ʒij. ʒß. pendentem. D. *Angelus*, D. 1. A. 6. & 7. O. 195. & Vidua 81. annor. per totam vitam paupere frugalitate victitans passa est inter urinæ stillicidium immanes dolores è calculo vesicæ per triennium continuos. Tandem exclusit Sola calculum ovalis conformationis & quantitatis, substantiæ solidæ, coloris è cinereo flavescens, crassitudinis duorum digitorum ponderisque ʒij & ʒij. D. *Sommer*, E. N. C. D. 2. A. 2. O. 180.

Vir Consularis 78. annor. ex tuberculo supra genu cum effluente subacri fero calculos & arenas eructavit eorumque non exiguam copiam collegit. D. *Graß*. Et Illustris Vir sapius arthritide & calculo vexatus subinde in largissimum sudorem solvebatur, quò non lympham aut fuetos per poros liquores exsudavit, sed quod mirabile, manipulos arenarum, quas manu absterfit, mirâ internæ lithogenesis non tamen inaudita Crisi. D. *Barthol.* C. 1. Hist. 34. Viri sexagenarii historiola arthritico-nephritici, cujus tota facies aliquot horis ante obitum calce obducebatur, ut detergi debuerit vino calido, videatur in *Illustr.* Dn. D. *Riedlin.* An. 1696. m. *Novembr.* O 9. & alius Illustrissimi Baronis à juventute Podagrici, qui paucis ante mortem septimanis subter oculos & circa radicem nasi Cretam sudabat, ita ut hac conspersus visus fuerit, in *ſatromn. Theor. Pract. Illustr.* Dn. D. *Lentilii* p. 1. c. 49. Quinimò excrementa merè lapidea per alvum cum strepitu & murmure deposita. D. *Tudeccius*; Nobilem Virum persentitâ ad umbilicum gravitate, ac si pondus in ventre gereret, derepentè audito

audito Sonitu in hypogastriis cum clamore & lamentatione, die Blase sey ihm zersprungen / inter scybala 230. calculos filiceos, & mulierem Batavam post tormina & rugitus ventris 150. calculos cacasse, notavit D. Faber in Epist. ad D. Horstium. Præter alios multos & mirabiles, qui ex omnibus totius corporis partibus, exceptâ omninò nullâ vel minimâ vel nobilissimâ, exempti visi sunt à Practicis, ut validum plebi vel aliis, qui motus naturæ, vel extraordinariam calculorum pathologiam ignorant, argumentum existat, rariora istiusmodi vel similia calculosorum. Contingentia Fascinis & Demonibus attribuendi, ipsosque ægros de magiâ & veneficiis injustè inculpandi, ut audiatur dici: Es könne solches nicht natürlich seyn/ der Teuffel habe sein Spiel mit unter / es seye Zauberey / der Patient müsse ein Hexenmaister oder Trutte seyn / diß oder jenes seye in den Leib hinein gezaubert worden. &c. &c. ut verissimè Plinius, In quorundam toto corpore venenum gignitur, in aliorum oculis, in aliorum lingua, ne quidquam mali existeret, quod in homine mendace & maledicente, non esset.

Qualis horridus, turpis & hostilis rumor super meam lithotocam ejusque infantes calculos in patria increbuit quoque, ac si Venefica esset, aut satanicis præstigiis calculi ejus corpori vel injecti, vel inter dolorosas mictiones forinsecus infido fascinationis prætextu dispersi fuissent, cujus turpiloquii fides sit apud alios, penes me non, qui p. oculatus testis adstiti fœminæ, p. convinci hætenus nondum potui, credere, Veneficas sibi ipsis nocere, dolores facere & morbos infligere, vel exerceri fascinationem Immissione Diabolicâ calculorum, qui consentientibus mihi magnis medicis, Incantationis nec materia, nec objectum nec effectus habiti fuerunt, potius in variis supra naturam proclamatis morbis subesse à medicis crediti omnem dæmoniarum aut fascini opinionem sustulerunt, post mortes Sectionibus lustrati & reperti. Uxor aurifabri acutissimis doloribus in ventre & inguinibus subitò prehendebatur, lecto iisdem affixa per annos sine remissione passionis, habita exinde pro Fascinata, & denique tabe demortua. Apertura monstravit Os pubis valdè protensum, justo crassius & topho incrustatum, Vesicam sphacelatam, nigram, constrictam, duram, & in eâ Calculum ovo gallinaceo magnum, rotundum, album, echinaceum: In urethrâ alium minorem columbino ovo majorem, uterum relaxatum, ventriculum & intestina tenuia vacua, ac minus in illis aliqua Incantationis Vestigia. Quæsitum inter Doctores, an Incantata fuerit? & Calcul-

Calculus induci possit Fascino? D. Hermann. D. 1. A. 2. O. 171. & Conjug militaris incepit de insolito infra umbilicum cruciatu queri cum assumptorum continuo vomitu. Mulieres affectionem uterinam prætexere; Ejulavit noctu dieque. Explorato manus tactu abdomine sentitus fuit in loco doloris durus globus, & venter increvit. Petiit inspectionem anatomicam post mortem, rata, se *veneficiis* tactam fuisse. Visa tum sunt distenta fellis vesica à decem lapillis majoribus & aliquot minoribus, qui ponderabantur ℥iij. ad uterum massa carnea oblonga pugnum magna undiquaque clausa nullibi ingressum aut exitum habens, è quâ incisâ profluxit materia flavæ ceræ similis, melleæ consistentiæ, nullius fœtoris, & in hac sanie latuerunt manipulus variè inter se mixtorum crinium, & ossicula maxillaria, tres dentes molares, & tria alia ossicula, ponderis ℥ijß. D. Moeren d. Inj. quæ intus genita, quàm incantamenti ab extra illata fuisse, asserere ex incomparabili suâ Physico-Medico-Practicâ Eruditione lubuit Per-Illustri Dominus Noster PRÆSES, Dn. D. Schröeckius, E. N. C. D. 3. A. 7. & 8. O. 123.

Negatio Fascini species Atheismi est Illustri Dn. D. Wedelio, & existentiam malitiam venenositatemque sagarum negare, idem ac Solem negare. *Diff. d. morb. è fascin.* Infimul tenerrimæ conscientiæ res apud medicos, vulgi autem ex protervâ simplicitate desipientis malus mos, vel etiam suspiciosorum ægrotantium præjuditiosa voluntas, morbos, quorum causæ non statim manifestantur, aut dolorosa pathemata non ocyus mitigantur, *Crimini magiæ pacto Satanico & incantamenti* addicere, cum ad magicam vim fascini pergere nec conveniat, nec liceat, antequam omnes vires ordinariarum causarum excussæ fuerint ex omni parte quæ naturales & arti conformes, præternaturales aut dæmoniæ accusabiles haberi mereantur; Prius audiantur experti medici, qui dicant, quid & quantum Dæmon valeat? an ipsi competat, morbos humano generi infligere, & morbi magici adeo multum differant à naturalibus? D. Hofmann. *Dissert. d. Potent. Diabol. in corpor. human.* Quorundam enim admiranda facies, causarum obscuritas, naturalium & supranaturalium intercedens affinitas, & versipellis dæmon multum dubii ac laboris facessunt, ut fraus distinguatur à certitudine; Ludit sæpè natura, & suis minus providis cultoribus illudit. Ludit astutus Satanas, & incautos fucis suis fallit & occæcat. Oportet, aliunde sublimium morborum causas arcessere, quàm ab

ab effectibus diabolicis aut magicis , ac ad leges pathologiæ distinctius examinare, imò non tanti faciendus est infernalis hostis ut ejus operum Inquisitioni indulgeatur, magis summâ in Deum fiducia & assiduis precibus contemnendus, & sic faciliè malitia ejus destruetur. Dn. D. *Dolens in Epistol. ad Dn. D. Waldschmid.*

Pereleganter D. *Pechlinus* super casum sagæ veneficiis inductum falsò creditum pro ingenio, more & Stylo suo doctè & concisè hæc differit. Quæ vulgo occurrunt actionum ludibria, ea omnia ad causarum naturalium seriem referre, leve nimis & temeritati proximum videtur, & ut speciosa quædam in rem illam afferri soleant, non tamen sic esse comparata video, ut severius examen sustineant. At, cum in naturalium & quotidianorum effectuum causis deducendis pleraque aciem nostram effugiant, insolens sit in remotissimis quibusvis & abstractivis conscientiam arcanorum sibi vindicare. Ferè cognitum est ex humorum natura & mechanico partium positu, quousque activitatis sphaera materialiter excurrat, quæ ipsa, cum sint regula sui & obliqui, quod de recto dicitur, de actionibus præter naturam, in quantum illæ etiam modum inde accipiant, perinde existimandum est. Sunt peregrina quædam & insolita, quorum conspectus initiò horrendus cum tempore Naturalium causarum recensui pulchrè se accommodat. Sunt alia, quæ si juxta circumstantias suas morosè excuciantur, quamvis specie & afficiendi modò illis simillima, tamen ingenii aleam abnuunt, arcanioris principii ductui relicta. Adeò ego, *concludit*, qui in illâ animorum ostentatione lusus & considerata disputationis acumina admirari soleo, puto, ubi naturalibus mediis plurimum, principio autem cuidam Spirituali omnis Causandi ratio relinqui debeat, sphaeram nostram supergressa. Inter illa quæ eveniunt prodigia, Naturalia alia esse, alia magica, non temerè inficiandum. Sunt morbosarum actionum quædam *Excentricitates*, quas faciliè intensis duntaxat ejusdem actionis aut qualitatis gradibus cum ratione concilies l. 2. O. 55.

Sunt injecta, quæ materiam visibilem supponunt, spicula spinæ, aciculæ, paleæ pili, cultri ferraturæ, lapilli, testæ ovorum ollarumque, filiquæ, insecta, lintea, artificum organa, &c. quæ insensibiliter injiciuntur, & invisibili modo corpus intrant, tamen duris cruciatibus detinentur, & iterum rejiciuntur, licet majora
K sint

sint foramine, per quod intromittuntur. Res hæc passim visa & à doctis admissa. Miserrimus Scurra diabolus, cum nihil Reale ipsi relictum sit in potestate aut libertate, tantum vanas apparen-
 tias habet, quippe mendaciorum Pater res mentitur, & falsò ap-
 parere facit jam à mundi initio. Et in hujusmodi præstigiis ni-
 hil cooperatur homo. Quò autem modò ille suas res prius visibi-
 les invisibiles faciat, aut involvat Spiritu suo invisibili, s. id agat
 per oculorum effascinationem, s. etiam e o ipso, quo res aliqua a-
 liam corporaliter penetrat, ita curiosus operum Satanicorum in-
 dagator esse non possum, quæ sibi in proprietate competunt. Suf-
 ficit mihi, quod quæ credita sunt illius esse, hominis magis natu-
 ræ, omnimodam verò Satanæ ac pauperrimam miseriam esse. *Hel-
 mont. d. Inject. & Injacul. mod. intrand.* Consistunt enim Incantatori
 morbi Reverâ in fascinatione, & diabolus fucum facit suis ludi-
 briis atque inter sudores, vomitus vel puris effluxum sæpè quæ-
 dam immiscet, quibus mancipiis suis se potentem, aliis terribilem
 reddere vult: Accedit hominum credulitas & garrulitas, quâ circa
 quæ obstupescunt, plerumque cum circumstantiarum augmento
 aliis narrantur, aut in majus efferuntur, etiam ut alii terrore re-
 pleantur. *D. Waldschm. in Epist. ad D. Dolæum.* In quibus Casibus
 το Θεῶν Hippocratis non temnendum, sed venerandum & indagan-
 dum esse arbitratur, sicque nec potentiam transmittentis dæmonis
 Corpora p. n. in corpus in totum negat, nec ex omni parte con-
 cedi solitam supranaturalis virtutis circa hunc immissionis actum
 attributionem affirmat aut vindicat *Perillustis Dn. D. Schröck.* Si
 cacodæmonis, scribit, summam velocitatem consideramus, varias
 res è fascinatorum corporibus excretas vel inveniendas in iisdem
 ipso excretionis actu summa præstigiarum arte celerrimè eum sup-
 ponere, aut corpori in ejus sectione injicere posse, dicemus; quod
 tamen ab eo ita aut saltem semper fieri, nemo prudens defendere
 præfractè sustinebit. cùm non in omnibus insignis ejusdem in
 rebus naturalibus scientia, quâ instructus sæpè talia supra natu-
 ram, quæ sunt, agere videtur, modos per plures alios intellectui
 nostro admodum imbecilli & cœcutienti non adeò perspectos ad-
 hibere valet: imò, si corpora insolita facilioris imprimis flexuræ,
 vel per naturales meatus oculis licet nostris non perceptibiles arti-
 ficiosè impellere, aut etiam per vulnus dextrè inflictum, & non
 minus

minus subtiliter iterum absque morâ consolidatum eum immittere posse, dicamus, non errabimus, quia tam prægrandes in Ventrículum deglutitas aut aliter ab extra violenter intrusas res varias vias & in consuetos mæandros aut inmensum dilatatos ad aliâ loca, intestinum, uterum, omentum, pleuram, vesicam &c. delatas fuisse, tot exemplis passim à fide dignis memoratis convincimur, ut dubitare velle de iis, grande facinus reputandum foret. *in Schol. ad O. 140. E. N. C. D. 1. A. 1.*

Quò communior aut frequentior morbus est, eò minus crimen rationemque *Fascini* habet aut tuetur. Puderet Diabolum, milleartificem, potentem, curiosum, ac superbum spiritum vulgaribus morbis grassari inter homines, quales toto die cernuntur in multis, & nauci æstimantur. Nullus autem ferè familiarior & crebrior, quàm calculus, qui nullatenus *Incantationi* imputatur. Plurimi quippe incantati & toto suo corpore à dæmonibus s. calculis obsessi essent, qui omnes partes occupare solent, ad quas serum appellit, & quicquid in eo terreo-salinum est, paulatim ad concretionem calculorum iuvat. Quot insuper Calculi, tot crudeles tortores, qui affligunt modò miserabili: imò etiam calculorum causâ homo ex γενέλης à naturâ seu nativitate morbus est, & si Homo unum esset, h. e. si ex unico elemento aut humore constaret, *neutiquam doleret*, h. e. non esset ullum internum morbi principium, cum oriatur morbus ex partium s. continentium s. contentarum luctâ vel excessu, siquidem multa insunt in corpore, quæ cùm mutuò inter se præter naturam calescunt & refrigerantur, siccantur & humectantur, morbos pariunt. *Hippocr. l. d. nat. hom. & D. Sponius in aphor. nov. s. 2. a. 21* Potius positis ponendis circa ætiologias & modos λιθοποιήσεως, quæ s. veterum sententiæ, s. recentiorum rationes excutiantur, speciosa, insimul ingeniosissimis ardua & obscura est, maximè calculo laborant, & ex renum affectionibus & urinæ stillicidio, ubi aquas omnigenas bibunt, & de magnis fluminibus, in quæ alia deferuntur, & de stagno, in quod fluxiones multæ ac omnis generis deveniunt, & qui aquis in vectulis utuntur, quæ ex longinquo & non brevi locorum intervallo afferuntur. Non enim fieri potest, ut alia aqua sit similis alii, sed aliæ dulces sunt, aliæ falsæ & aluminosæ, aliæ de calidis fluunt: ubi verò hæc simul inter se miscentur, dissident, & quæ fortissima est, semper superat.

superat. *Hippocr. libell. d. aër. ag. § loc.* Qui ibidem optimas aquas illas laudat, quæ ex sublimibus locis ac terreis collibus fluant, albæ sint & dulces, ac hyeme calidæ, æstate frigidæ, & quarum scaturigines ad exortus Solis æstivos erumpant: *Pessimas* verò, quæ ad austrum & inter æstivum ortum atque occasum exsiliant, quia multum pravi humoris illis insit, & odorem gravem habeant, rucedinem vocumque asperitatem bibentibus afferant, nisi decoquantur & excolentur. Petrosas aquas agrestis indolis esse, conditionis salinæ mineralis & fractrices digestionum, quatenus aliena contineant, & humoribus sylvestrem inclinationem induant; Aquæ inesse mediam vitam, cui proprium sit, archeum excitare, & inferre in commutatione boni alimenti in Duritiem Petrosam, asserit *van Helmont. Tartar. non in potu.* annuit *Dn. D. Reiselinus*, Aquam non puram esse, sed habere poris suis interstertas ac admistas particulas igneas aëreas terreasque, quæ microscopio, defecatione & evaporatione agnoscantur, ut pateat, habere aquam Salem Naturæ. *E. N. C. D. 1. 2. 8. O. 98.* Et qui Sal teramque omnium corporum basin constituit, *D. Kozack à Prachien*, nec astrorum splendores, nec terræ opacitatem, nec ignis æstum, nec aquæ frigus, nec aëris pondus, nec metallorum soliditatem, nec mineralium fragilitatem, nec fontium scaturigines sine Sale esse, quæ sint, ac spiritum quendam inferiorem s. *Virtutes terrestres*, quæ agant in scenam superiorem propius in hominem, inducendo ipsi sanitatem & multiplices dolores, & quæ humores falsos è minerali scenâ in illum vel pulsos vel attractos ad corporis partes pellant calculorumque generationem auspicentur & terminentur. *Comment. de Sale. L. 3. c. 1.*

Equidem olim *Aristoteles* mirabundus quæfivit in *problematis*. Cur nullum animal, nisi homo, calculosum fiat? Forsan caruerunt t. t. bruta calculis, vel defecit in philosophis & medicis curiositas aut peritia inquirendi calculos in animalibus; Vetat id adhuc nostris seculis lex publica, ne demortua animalia dissecantur à medicis, quæ excoriatoribus traduntur, qui præter pretium corii & mercedem veturæ nihil lucri habent. Sed *Equis*, qui homini, morbos contingere, scripsit *Plinius Histor. Natur. l. 8. c. 42.* ergò etiam calculos; quales *Hippolithos p. excisos p. excretos coloribus & structura nitidissimos* alium lbij, alium lbijj alium 3ß 3iij. Si alios ad 3xviij. 3ij. 3ix. & 3vj. *Illustres Dn. D. Schrö. kins & Wedelins* viderunt magnifici testes in *Historiis Hippo-*

Hippolithorum. Et in curiosa genealogia calculorum macro- & microcosmi contestatur D. *Krügerus* de equo Ducali Würtembergico, qui *Stuttgartiae* per vices excreverit calculos ovales, virtute sua bezoardicos, & videndos sibi oblatos à magistro Equitum. f. 2. §. 8. In meatu urinario *bovis*, & alterutro rene *vaccae* arenam metallicam, & globos rotundos, splendentes ac mineram auri æmulantes lapides reperierunt, eorumque genesin aquis spiritu lapidifico imprægnatis, vel herbis minerali seminio turgidis adjudicarunt, Dn. D. *Schröckius* & *sachsins* E. N. C. D. 1. a. 4. & 5. O. 168. *Canis* difficulter cum urina 50. calculos minxit, maximum 20. reliquos 16. 18. 12. & 5. granorum. Dn. D. *Wedel*. D. 1. a. 3. O. 23. quos Ille Rarotheca suæ inferuit. In cerebro *dame* calculum fabâ majorem & 3j gravem, D. *Menzelius*, & in corde *Capreoli* lapidem 3ij. invenit Dn. D. *Warwiz*. D. 2. a. 1, O. 133. In ventriculis *rupicaprarum* generantur globi f. pilæ ex triplici substantiâ compositæ, quarum gemina interior fibras radicum, aut filamenta & cauliculos plantarum succo concreto & exsiccatione in pulverem subtilem fatiscente compacta refert, exterior coriaceam cutem, interdum lignosum corticem, subinde crustam lapideam æmulatur, ut plurimum coloris cineritii nigri ac ex luteo obscuri & magnitudinis, quæ manum in pugnum contractam rarò excedit, ad genuinas calculos pecorum non numerandæ, nisi quatenus ossicula animalium lapidum nomine veniunt, v. g. percarum & cyprinorum, item mustelarum fluviatilium & cancrorum. &c D. *Velschins* *Diff. d. ægagrophil.* scil. dum cervi- seu sylvestres aut alpestres capræ in pascuis aut rupibus variadevorant, cum feræ omnes, excepto cervo, ruminare non credantur, concoctionem difficiliter subeuntia, quæ moram in stomacho trahunt, & à chylo lapidescente incrustantur. Vel, si conjecturari licet circa talem globum *ἰγγὰς*, eadem ætiologia locum habet, quæ de pilis vitulinis, *Haarballen* / ægagropilis rarioribus eorumque fundamento concretionis extrinseco præsumitur, quod sint pili cutis lambendo ori ingesti & propelli à fibris stringentibus ventriculi nesciî vario motu agitati conglobati atque infinitis cirris implicari soliti, aridioribus in locis, & ubi potu satiari non possunt. Vel qui frequentius in Hollandia visuntur, ubi consuetum est vitulos ultra dimidium annum solo lacte nutrire, in stabulo coercere, nec unquam in prata emittere, illi sic incarcerati præ luxuriâ vel aviditate

pastus sociorum femora vel alias pilosas partes lambendo deglabrant deglutiuntque, qui in ventriculo in molem crescunt & morbosa animalia faciunt, nisi maturè jugulentur. D. *Vollgnad*. E. N. C. D. 1. a. 2. O. 110. Qualium ovorum vitulinorum topho incrustatorum icones elegantissimas exhibet Dn. *Ferrante Imperato* Italus in *Histor Natural.* l. 28. cum hac inscriptione: *Balla generata nel ventre vaccino dipeli involti è converta di sostanza tophacea.* Cervinos alios ζ_{ij} . & ζ_{ij} filiceæ duritie, item Porcinum ponderis ζ_j & ϑ_{ij} . recenset Dn. D. *Wedelius*.

Animales alii lapides mererentur cum prolixâ collaudatione annumerari, nisi de verâ eorum existentia publicè dubitaretur; v. g. *Serpentinus*, magnes venenorum dictus, cum insitum magnetismum habere perhibetur, ut ictui venenati animalis admotus tenacissime instar sanguisugæ adhæreat hæreatque, donec exsucto omni veneno satur & spontè decidat. Quod experimentum fecisse. P. *Kircherum* memorat de *Berniz*, D. M. in *fascicul. alter. medic. singular.* in cane ejusque vulnere à viperâ inflicto, qui extractâ à lapide sanie lethifera convaluerit. *Arachnolithos*, s. aranearum, qualem inclusa cum Sale communi araneâ in vitro 15. dierum spatio cineritium nigricantibus punctulis distinctum & omninò obscurum se obtinuisse, tradit D. *Francus* in *Prodrom. arachnolithograph.* & D. *Dillenius* d. *lapid. aran.* E. N. C. Cent. 3. O. 44 ac cujus efficaciam in fluxibus cruentis febribus & peste laudat D. *Brelochini*. *Bufo* s. propriè *Echinometrites*, foetus magis Echini marini, Spatagi Brissi, vel horum generis testudinum, in quarum testis generatur iste lapis per alicujus limi aut materiæ lapidescentis accretionem, adjuvante visciditate demortui in testæ suæ cavitate infecti, juxta D. *Menzel*. D. 2. a. 9. O. 72. *Corvinus*, qualem è ventre sclopeto trajecti corvi ovalem ferrugineum & ζ_{β} . ϑ_{ij} . gravem filiceum & mineram martiatam in se comprobantem descripsit D. *Jungius*, cum hac Epicrisi, illum à corvo non genitum sed deglutitum fuisse ex minera, hancque illius proprietatem esse, nî purum mendacium sit, ut citò & clam ablatiis è nido corvi & gestatus divitias augeat, honores conciliet ac futurorum eventum prædicat. D. 1. a. 4. & 5. O. 107. & *etites* s. *aquilaris*, dequò fabulosum ridet Dn. D. *Bauschius*, utrumque hoc, illum in aquilarum corporibus generari, aut ab iis in nidos portari, & pro diversa applicatione abortum præcavere ac partum promovere, illud

illud brachio, hoc femori alligatum. *Schediasm. d. lap. etit.* Quocunque autem modo id fieri dicatur aut credatur, attractione vel expulsiōe, hoc certius est, si centum lapides ætitz uno acervo congerantur, non trahent ad se, aut loco suo dimovebunt minimam partem unius pueruli. *D. Primeros d. vulg. error. in medic. l. 4. c. 57.* quod memorabili tamen exemplo refutat, & virtutem ætitz cum corroborativam tum extractivam foetus peculiari observatione vindicat *D. Albrecht. E. N. C. D. 2. a 9. O. 80.* nisi de procurato per hoc amuletum partu quadret ejusdem *D. Primerosii* argumentatio: Non sequitur, si me scribente pluit, scriptionem meam esse causam pluviz, sic neque si præsentē lapide mulier peperit, lapidem partus causam fuisse. *Ibid. l. c.*

Quàm verissimè ideò *van Helmont*; Scimus equidem, quod Divina Bonitas in vegetabili & animali familia lapides creaverit, suis speciebus inutiles ac frustraneos, penè monstrosos, imò suis individuis alias onerosos, nisi nobis alicui bono conditi essent. Hinc in belluis obnascuntur calculi, & non in pœnam animalis, nec in meritum dati, qui nobis in medicamina succrescunt. *d. lithias. c. 7. Duel. resol.* Sic alpestrium caprarum globi, quorum 60. grana Imperiali solvuntur in pharmacopoliis, penè omnibus morbis eximium medicamentum præbent, quippe inter *universales* & qui totum corpus occupant, omnium febrium generi, in quibus sudores moveri debent, maximè quartanæ intermittenti & hæmitritæo nec non ob alexiteriam vim malignis & pestilentibus febribus, variolis, morbillis, lvi hungariæ, sudori anglico, febris malignæ cum spasmo & in ipsâ peste, præservandi & curandi gratiâ. Ex *particularibus* ob eximiam vim siccandi hydrocephalo, propter qualitatem reconditam diaphoreticam cephalalgia & hemicrania, cataphoræ, vertigini, memoriæ imbecilli, amentia ex frigido-humida cerebri intemperie melancholiæ hypochondriacæ eroticæ & hysteriæ, mania, hydrophobiæ, lethargo, tremori, paralyfi, convulsioni, incubo, catalepsi, epilepsiæ, apolexiæ, catharro, oculorum auriumque affectibus, linguæ resolutioni, balbutiei, aphoniæ, ptyelismo è cerebro & ventriculo, phthisi pleuritidi, asthmatis, tussi pertinaciori, cordis palpitationi, lipothymia, anorexiæ, coctionum læsionibus, contumaci singultui, nausæ, vomitibus, coli doloribus, lenteria cœliacæ & diarrhœæ ex hypercatharsi & venenis, dysenteria, pancrea-

tis

tis, hepatis & lienis obstructionibus, ictero nigro, affectioni hypochondriacæ, *Calculo Renum*, impotentia virili, gonorrhœæ, uteri flatulentis, imbecillitati & dolori, fluori muliebri, morbo virgineo, præfocationibus hysteris, sterilitati, partus difficultatibus secundinis morantibus, torminibus à partu, mênstruorum & lochiorum suppressioni, arthritidi, sanguini concreto ex casu, venenis omnibus, exceptis quæ acrimoniâ potius rodunt, quàm vi occultâ necant, philtris & incantamentis. D. *Velschius* L. c. contra D. *Eitmüllerum*, qui eos virium paucarum, & nihil in recessu habere, commentatur in *Ludovic. Pharmac. t. 8. d. diaphor. animal.* Potentius sanè & nobilius pharmacum ipso lapide Bezoar, cujus primaria virtus primarum viarum acidum absorbet, non ita autem hyperbolica portentosa aut mille aliis experiètiis edocta est, qualis ob raritatem & opinionem hominum ipsi tribuitur. Dn D *Major de Corn. Capr. bezoar.* Cui multum prævalere perhibetur pretio & facultate medicâ Bezoar Indicus è Simiis Bernæ majoribus, cujus duo grana superant sex grana lapidis è capris, & lapis ille 6. drachmarum 50. 60. 100. Imperialibus venditur, clarus cum cæteris bezoardicis Orientalibus in affectibus ex acido circa Cor in Cholera aliisque. qui acidæ effervescentiæ soboles sunt. Dn. D. *Volkamer Senior*, E. N. C. D. 2. a. 2. O. 189. Hippolithos quoque bezoardicos esse, & bezoar Vicarium f. Equinum *Rose* bezoar vocari, globulis bezhoardicis ex utràque Indiâ præferendos, ob urinositatem suam eminenter nares ferientem sub tritura, malignitatibus & putridis, venenis resistere, sudores movere & crassos succos incidere posse, recenset ex Libav. Epistol. ad D. Hornung. *Illustr.* Dn. D. *Schröck.* Et hippolithum f. lapidem de Bombaco ex equo ferô excisum bezoar æmulum eleganter concretum & crustulatum compactum Lusitanos usurpare contra Colicam. varias febres, melancholiam & præcipuè facilitandum partum cum vino & aqua, memorat D. *Grimm* in *medic. Indor.*

Etiam in *Homine*, qui ab ipso ortu morbidus est, proxima remedia promi possunt cæteris excellentiora in hoc morbi genere. In calculo morbi & mortis causâ simul sanitatis & vitæ salus delitescere creditur & reverâ comprobatur, ubi cætera deficiunt, vel sine ope exhibentur. Ob qualitates insigniter alexipharmacas, resolventes, præcipitantes & diureticas, sudorem & urinam movere, quin & in peste certioris ac majoris usus esse, quàm toties decantatum Bezoar,

& tam contra venena quam alios morbos multos ipsi anteferendum, refertur à magnis medicis Dn. D. *Borichio* in Epist. ad D. *Bartbol* d. var. curios in itin. anglic. & D. *Baubino* d. lap. bezoar. Contra lithiasin ludi humani in pollinem triti ꝑj. quotidie manè ex aqua raphani aut saxifragiæ exhibuit D. *Virsungus*, & pulveri suo lithontriptico celeberrimum, ut fama fuit, virium, quem describit D. *Beckers* in medic. microcosm. largiter illum admiscuit D. *Weickardus*, quamvis è modernis Practicis imitatores habeant vel nullos vel paucos vel timidos, meticulofo hoc præjudicio perterriti, generari calculorum pullos quasi, si pulverulenti veteres calculi intus fumantur, & moram habeant, in primum sui generis principium iterum transmutari, converti, renovari; Sicuti statuitur de *lumbricis* fieri, qui agyrtarum & mulierum encomiis vermium antidotum & expulsum remedium sint, post excretionem per alvum in pulverem redacti & cum vehiculo simul anthelmintico hausti; Siquidem minus tutum imò damnosum & falsum rideri debeat consilium, cum simile non pellat simile, quod contrarietatis potius est, ac lupo lupum, cornix cornicem amare magis soleat, imò præcipuum & maximè necessarium curæ artificium sit in Verminantibus, vermes non tam enecare & expellere, quam infimul putridam materiam, ex qua generantur, & in qua hospitantur, evacuare, ne alii producantur è proprio materiali s. seminio iufinitis modis propagabili. Dn. D. *Wedel. Am. M. M.* l. 2. f. 2. c. 8. D. *ab Heers* Obs. 9. & D. *Grossius* de terrestrium lumbricorum regeneratione, qui pro usu antiarthritico lumbricos terr-vitreæ cucurbitæ cum alembico cœco immisos & calore in liquorem vel mucilaginem lubricam conversos ac per Colaturam à residuo magmate filtratos paucopost tempore in superficie vitri, in quod filtratum infuderat, noviter generatos vivos reptantes & primævis omninò similes mirabundus conspexit. E. N. C. D. 2. a. 8. O. 89.

Nos de *Calculis*, qui ad pathologiam animatam aut verminosam non spectant, & quorum fundamentum regenerativum iis jam resolutis & destructis intra corpus in nullo hætenus conspicuum fuit, nisi per conjecturas subtiliter philosophantium. Imò potentivum prophylacticum diversis processibus ex illis elici posse, arcanum non est, qui Chymicos legunt, vel alios curiosorum Naturalium Scriptores, è quibus etiam D. *Sylv. Boccone*, Ord. *Cisterc. Monachus* & *Botanicus* antehac *Toscaniensis* symbola sua adjecit in seimen curieusen *Anmerckun-*

gen über natürliche Dinge, Obs. 21. Tale est, quod habet *Crollius in Basil. Chym. R. Calculi humani*, q. p. calcina igne primum moderato, post validiori, pulverisatum cum *sulphure & Nitro* æqualibus portionibus, reverbera, donec in pulverem albissimum vertatur. Solve cum *succo berberum* clarificato in leni cinerum igne, donec totus solutus sit. Rejēctis exiguis fecibus abstrahē menstruum per destillationem vel evaporationem, & manet Sal ipsum in fundo, quod in marmore loco frigido humido expositum in liquorem vertitur, cujus guttæ 6. 8. 10. 15. 20. cum vino exhibitæ Lunā decrescente Calculum efficaciter solvunt, & per urinam expellunt. D. *Beguin. Tyrocin. Chym. l. 2. c. 17.* Vel ejus oleum aut liquor. *R. Calculi Humani ℥j. Ol. tartar. per deliquium* parati ℥ij. Misc. & in matraccio f. Phiola digere in Balneo quinque diebus, postea eodem dierum spacio exsicca lento arenæ calore, extremò pulverisa, affunde Spiritum Vini, quem dehinc leni Balnei vapore evoca, & remanebit oleum. Aut quod laudat D. *Hartmannus in Praxi Manuscripta* oleum Ludi secretioris præparationis. *R. Lapidis microcosmici ℥ij. Carbonum Faginarum ℥vj. M.* invicem, tum in tigillo supernè tegula tecto ure in fornace figulino per 24. horas, & spiritus carbonum beneficio ignis duritiem lapidis emollit carbonēque absumentur. Huic mixturæ affunde aquam ferventem, vel coque in eadem, & pulvis calculi solvitur in aquam citrinam. Si quid residuum fuerit ab hac solutione, denuò exsiccetur, & adjecto recenti carbonum pulvere vicissim calcinetur, ut antea. Solutiones omnes evaporando redige in Salem: noviter conjuge cum ana pulveris carbonum & calcina; iterum solve in aqua communi ebulliendo, ut sincerior pars post repetitam evaporationem in Salem candidissimum abeat sæpius in CrySTALLUM transeuntem, si in loco humido frigido aliquandiu repositus fuerit. Hunc Salem combina cum Spiritu Vini optimo, & ex retorta per multa cohobia tamdiu destillando urge, donec penitus cum S. V. transierit. Postremo hunc in leni Balneo aufer, & relinquitur Oleum Ludi, cujus guttæ à tribus ad duodecim in liquore convenienti aliquoties sumtæ singulis diebus tantum *Semel* omnes obstructions totius corporis aperiunt inque mucilaginem penè sine omni dolore *Compactos calculos* redigunt, & ad expulsionem disponunt. Quæ arcana & specificè resolutiva facultas an Soli Calculo humano & semper, præ aliis sic dictis Lithontripicis conveniat? an simile simili curetur? aut benè jam duratus Calculus

lus ludo ipso conteri possit, hincque adeò extolli mereatur? ego asserere nolo, tum proprio hætenus Experimenti successu destitutus, tum celebrium medicorum insignibus in Contrarium testimonius in dubio relictus, quippelegantur Ratiocinia D. *Harvei in libell. d. arte curandi morib. Expectatione*, c. 33 D. *Pechlini* l. 1. O. 13. & *van Helmont. d. lithias. c. 5. §. 19.* Etenim universale calculi solvens in corpore nondum inventum fuit à medicis, utut simpliciter negandum non sit, dari talia Remedia sublimiora, quæ calculum confringunt, licet satis pauca & rara; Præstat coagulationem calculorum prohibere, quàm illos intra corpus dissolvere, quod facere extra corpus egregiè successit multis. D. *Ettmüller. Tom. 1. artic. 3. membr. 3. Cap. 2. sect. 1. d. diuret.* Sicuti quoque consummati & in saxeam duritiem molemque jam conversi frustra laceßuntur Omnibus Specificis atque panaceis, quocunque titulo, nomine aut pretio splendeant, ac nulla, nisi quiete, exactissima diætâ & lithotomia pacandi, compescendi, aut extrahendi sunt: ita parvuli, friabiles mollésve non omnem medelam respuunt, & interdum frustra usurpatis chymicis carisque exoticis *Solis plebeis vulgaribus domesticis* aut *officinalibus* cedunt, resolvuntur & exturbantur, vel sponte & solo naturæ ductu, citra spem aut possibilitatem Physicam. Nec ulli nisi calculosi, adeò tam multitudini quàm varietati medicaminum inhiant eaque oblectantur ob longavitatem morbi dolorumque vel frequentem vel mirabilem recidivam & catastrophem, quibus coguntur subinde confugere ad ingrata & suspectâ, utut prius nulla quàm probatissima optimorum medicorum Remedia quæfiverint nullisque sumptibus pepercerint, si non in totum sanari, saltem cruciatibus suis igne & ferro dolorosioribus tantillum levare cupidissimi: siquidem calculi doloribus laborantem qui vel semel vidit & non ejusdem misertus est, hominis naturam exuit, ac qui DEO gratias non egit, quod ipsum hætenus à tam immani miseria immunem conservavit, nec oravit, ut & in posterum ab eâdem liberum manere dignetur, Christiani nomen non meretur. *Ill. Dn. D. Riedlin. Anno 1696. m. Octobr. lin 19.*

Theophrastus Paracelsus multos Calculosos præservasse & curasse *Essentiâ suâ Secalinâ* s. *Aroph* legitur, quæ sic paratur. R. *Panis secalini* vel *triticei optimi*, quantum placet, affunde *spiritum vini* ad eminentiam trium digitorum, stent in digestionem per aliquod dies, usque S. V. saturetur colore flavo ferè aureo; Effunde & affunde novum

S. V. procede sic ad omnimodam extractionem tincturæ, postea omne extractum infunde in phialam, & apposito alembico detrahe superfluiditatem S. V. remanebit in fundo liquor crassiusculus *Quinta Essentia coloris aurei & boni odoris*, verum *Aroph*, cujus ꝑj. in vehiculo appropriato manè jejuno ventre ebibitur, & omisâ hesternâ cenâ, nî frustra sit cura, quæ duabus septimanis continuari debet. l. 2. c. 10 d. *virib. membr. l. 4. Archidoxor. d. Quint. Essent. & libr. 6. d. magister. ac Helmont. d. lithias. c. 7. §. 14.* ex cujus commendatione huic aroph jungi censuit *Semen Dauci*, quia laudetur prophylacticum à lithiasi, D. *Gnöphelinus E. N. C. D. l. a. 4. & 5. O. 110.* cum ejusdem f. *Pastinacæ flavæ nostratis Sylvestris* odor fermentalis odorem faxatilem domet ac comprimat, & sub continuâ strictâ usurâ præservet, sicut aroph renes confortet, eorumque peregrinum acorem corrigat & extinguat. *Helmont d. lithias. c. 1. §. 23.* & D. *Charleton* ceu Divinum Auxilium extollit *Cerevisiam tennem*, cui Semen Dauci incoxerit, in quam præcavendo à tam indomiti hostis & hospitis impetu omnem spem collocent confidenter, quotquot calculus vel ejus metus occupat: Etenim, præterquam, quod leptomeræ cerevisiæ citra minimam calefactionem citantes & propellentes urinam granula Tartari è renum cavo clementer abstergant eoque disponibilem lapidescentiæ materiam sensim emungant, Seminis Dauci esse, domare violentiam Coagulatoris in Duelech atque ita venienti saburræ conciliabulum coeundi adimere *Diatrib. d. lithias. c. 3.* & Dn. D. *Detbarding. in Contin. Parallelism.* ad E. N. C. D. l. a. 4. & seqq. O. 110.

Arcendis renum calculis *aquam tepidam* vel *Jus gallinaceum* aut *vitulinum* ad quinque, sex Uncias immediatè ante cibum, aut manè & pomeridie moderatè calidè potare jussit D. *Platernus*, admirando juvene. Nihil, *addit*, à Recrementis renes & vias urinales ita vacuat & temperat igneum eorum calorem, qui tepore extinguitur, ut plures calculi procreari nequeant. *Consil. Med. 17.* Namque uti in omni, ita in incolumi vita servanda à morbis pereximium aquarum usum esse, diffusa summorum in arte magistrorum experientia loquitur, quorum sententias & observata elegantissimo schediasmate complexus universalis medicamenti aquæ elogium haud pridem asseruit, Dn. D. *Frid. Hofm.* Medicus Regius & Regni Jatrici sapientissimus moderator. Si calor accedat, & ad interiora fibrarum blanda vi propellat salutares latices, ecquid mirum, si morbos etiam pervicacissimos nonnunquam isthoc unico

unico præsidio felicissimè videamus superari? Quod de calculi & podagraræ tormentis, quæ calentis & levissimè saccharatæ aquæ potu largiori forbitione mitigatos fuisse & cessasse, contestatur *Illustris Dn. D. Thomajus de Theâ Roseâ, E. N. C. Cent. 3. & 4. O. 199.* Temperantur quippe Salia, & lentus tartarus sic elimatis viis deturbatur. *D. Pechlinus Th. Bibacul.* Succum *Betule* primâ sub verè arboris gemmatione ab incisione extillantem, fermentatum in doliolo, & singulis diebus, quamdiu conservari potest, ad aliquot uncias epotum, utilem ad pellendos quosvis calculos laudat *D. Scholz. D. 1. a. 3. O. 155.* usualem Tartaris, qui toto mense Martio solum hunc liquorem bibere seque eodem ab omni morbo præmunire feruntur, *Dn. D. Berniz, Fascicul. Medic. singul. tit. 19.* Cui æquiparatur & substituitur *cerevisia Hordeata cum candentibus filicibus* cocta: Valent quippe filices interno usu ad incidendam tartaream mucilaginem & obstructions referandas, ac in Livonia & Russia calculosi rarissimè inveniuntur, cum per totas istas regiones cerevisiam cum filicibus decoquere consueverint inquilini, *Illustr. Dn. D. Lentilius in memorab. Curland.* Infuso *Veronicæ* à calculo se liberavit fœmina, observatione *D. Elsneri*, quæ 16. annis calculum in rene sinistro gestaverat ob perpetuos inde cruciatus ad formam sceleti consumpta. *D. 1. a. 1. O. 107.* Quod decoctum aliis generosis prætulit *D. Crato à Krafftheim* / trium Cæsarum Archiater, in *Consil. 17.* Præcæteris frequenter pulvere usum fuisse in Calculosis, cujus maximam partem compleverint *Veronicæ* folia, *D. Mællernum*, & *Veronicam* adeò urinam ciere, ut virgo, quæ jam spatio bidui XV. florenos impunè contriverat, solius ejus decocto cum dimidia drachma lapidum cancrinorum ab ischuria vindicata fuerit, aliquot exemplis indicavit Vir eruditione & ingenio quàm corpore major. *Dn. D. Francus in tract. d. Veronic. theezant Curat. 10. 24. 36. &c.* Hujus enim plantulæ incomparabilis substantia, & vires ejus cœlestes sunt. ob sal suum volatile, quod crassos & tartareos humores in ventriculo pulmonum bronchiis, hepate, liene, utero & vesica potenter incidit, digerit, absumit, & balsamica sua virtute viscera hæc corroborat, præclaro multorum aliorum medicorum usu & experientiâ. *D. Tiling. d. Experim. circ. Vegetabil. & D. D. Hannemann obs. d. calid. potu herbb. Theæ Veronica & Betonica.* Qualequid etiam de Theâ Sinenfi operosissimè laudat *D. Pechlinus*, quod planta sit divinitus data, utut alieni & peregrini ac remotissimi orbis hospita, forbillando sobrie pota, cui infit aliquid peculiare, quod ne-

gatum sit cæteris omnibus, licet Theæ virtutes per similes habeant, dummodo præservet à podagra, calculo, scorbuto, aliisque diuturnis morbis, ac vitam omnem tueatur incolumem. maximè, ubi de rebus feriis decernendum ingenium acuat, omnesque spirituum functiones mirificè confortet, modò gulæ non indulgeatur, & majori cura ac moderatione bibatur, quàm hodiè Nostri solent, qui vix pensi habent, quando & quomodo bibant? dum bibant. *Theoph. Bibac. &c.*

Fœmina non infimæ sortis continuè per annos atrocissimis lumborum doloribus afflictæ varias pro more manus & arte sustinuit incassum. His indies augmenta capeffentibus suafu amicæ *Aquam Chamomillæ* destillatam frequenter bibit, rata, passionibus hysterice se affligi. Nec infelicitè! Cùm per aliquot dierum decursus prædictæ aquæ usum continuasset afflictissima, ex improvise dolores modò ad dorsum, modò ad pubem vergentes lapillum unum alterumque expulere cum urinâ. Gavisa sic, certa que de suo morbo, repetiit aquam Chamomillæ haurire, & indies lapillos reddidit tantæ multitudinis, ut sanitati restituta eorum ultra Centum numeraret. D. *Hagedorn. E. N. C. D. 2. a. 1. O. 162.* Arcanum anticalculosum D. *Timæi von Gûldenstee* hoc fuit: Calendis Mai ante Solis exortum collige *anserina* herbæ viridis Mviii. & *scalis* viridis Miiij. Contunde, exprime succum, adde vini rubri ad pondus Omnium, misce & filtra, exhibe quotannis primo secundo & tertio die Maij in aurora ʒvij purgato prius corpore. *Epistol. med. l. 3. 32.* Japonenses de plantula *Muzuba* specie graminis cum aquâ & saccharo coctâ ac colatâ contra lumbagines & calculos cum optato levamine bibunt. D. *Cleyerus India Orient. Medicus.* *Allium* probatissimum à calculo præservativum probat D. *Hoyerns.* Recipiuntur 3. 4. 5. particule allii, à corticibus exterioribus liberatæ & conscissæ, ac in spiritu vini vulgari ad digitum transversum superextante per 24. horas macerantur. Infusum ipso Novilunii momento totum semel ebibitur, & per integrum annum singulis noviluniis repetitur. E. N. C. D. 4. O. 55. & *Act. Erud. Lips. ann 1712. mens, Aug. p. m. 347.*

Millepedes aselli, vilissima animalcula, quæ limofus lapis occulit, inter Saxitritores penè summum gradum obtinent, & in promovenda urina singularis usus sunt. Turgent sale volatili nitroso ex alimento s. uligine, quæ colligitur subter lapides & intra rimas parietum, ex quò potenter incidunt, penetrant, aperiunt, resolvunt mucum acidum viscidum

dum, mucilâginemque fabuloso - tartaream, ubicunque hæreat, & quomodocunque illi præparentur ac propinentur. Datur eorum pulvis ad ℥iij. in ℥v. juris Cicerum rubrorum ante aliquot horas prandii, admixtis ℥ij Spiritus Juniperi. D. *Ettnüller. Instit. Med. A. 3. M. 3. S. 1. C. 2. & D. Riverius in Praxi.* Vel ℞. Mille ped. ppt. ℥iij. Spirit. Vini ℥ß. Decoct. Cicer. Rubr. ℥ix. Sumantur manè cum jejunio. D. *Hofmann, in Schröd. Comment. l. 5. f. 4. Class. 4. §. 74.* Vel, quod Medici Uratislavienses verè Illustres & Curiosi antidotum calculorum excellenter prædicant, ℞. *Asellor. ppt. ℥ij. Sanguin. birc. ppt. fruct. Cynosbat. Sem. Violar. purpur ana ℥i. Specier. lithonript. Aug. ℥ij m. f. pulv. cujus ℥ij in decocti cujusdam diuretici ℥x cum spiritus juniperini ℥ij unâ dosi acceptæ horâ ut plurimum matutinâ quintâ in Calculoso squammulas viscidas amplas subrubras, tunicosas, crustosas & fabulosas cum copiosâ urinâ depulerunt. Histor. morbor. Wratislav. Ann. 1697.*

Cinis cremati leporis ad ℥i. ℥ij. è tepido Vino sumptus, calculos pellit. Compositus ex eo pulvis expertissimus habitus fuit ab *Arnoldo d. Villa nova*, quem etiam dispensat D. *Bonetus* seq modo. ℞ *Cineris leporis* integri secundum artem in furno combusti partes X. *Herb. Saxifrag. ℥v. baccar. lauri ℥iij. Sem. Violar. fruct. bardan. folior. lappæ maj. ana ℥j folior. quercus ℥ij. pulveris subtil. servantur in usum, & pro dosi sumatur ℥j. in vino albo manè & jejunè. Med. Septentr.* Illustrissimus Baro Nephriticus è renibus per uretheres vesicam & urethram calculos exire sensit; tandem grandior & durior in urethra ad præputium subsistens 4. hebdomadibus urinam repressit, quæ guttatim rimulâ effluxit, quia totum meatum angularis calculi figura non obstruxerat. Adhibebantur varia calculos comminuere credita, instrumenta chirurgica frangendo & extrahendo calculo applicabantur, laxabantur viæ fomentis & oleorum injectionibus. Frustra! Sectio post præputium subtus inter duo corpora nervosa & spongiosa, ut fieret, suavit Chirurgus, qui interea in libris suis Pacuvianis hoc reperit consilium. *Vesica leporina unâ cum urinâ in fictili clauso & arctè lutato incinerata omnem calculum frangit.* Hoc lectum & factum, imbuta turunda oleo amygdalarum dulcium, & aspersus illi prædictus Cinis, unâ obstruens calculus eodem tactus, qui mox in sabulum solutus cum urinâ foras profiliit & expulsus fuit. D. *à Lebenwald. E. N. C. D. 2. a 3. O. 168.* Quin vilioris speciei inter insecta in hypocaustis paganorum non unas molestias ingrato & quandoque non fausto suo strepitu pariens animaculum

Grylli, sunt e foro medico non excludendi, cum probatum sit, si eorum aliquot abjectis, ut in cantharidibus, capitibus alis & pedibus, in *aqua Petroselini* aut *Saxifragiæ* macerentur usque in mucilaginem lacteam, in Vesicæ Calculo singulare medicamentum esse, ita ut ad miraculum mox sequatur urinæ fluxus, etiam Calculus integer vel Resolutus D. *Hagedorn* D. 1. a. 9. & 10. O. 72. Similiter in præservando calculo & ciendo lotio certissimè conducunt *Scarabæi* quicunque, imprimis *Cornuti* & *unctuosi* ob alcali volatile, acre, cujus ratione tartarum salinum in Nephritide & Podagra copiosissimè evacuant, s. internè eorum pulvis assumatur, s. artificio chymico alia exinde remedia præparentur. D. *Ettmüller*, in *Colleg. Schröder. Pharmacent.* qui ibidem ex *Charletono* de *passere troglottide*, avicula omnium minimâ, & quæ præter vocem ferè nihil est, mirificis elogiis, virtutis calculifragæ recenset, quod sit *excellenter Præservans, fortiter promovens & certò Expellens* è rene & vesica calculos, seu comedatur simpliciter assata, seu cum petroselino, sale baccisque juniperinis condita & cum infuso ligni Nephritici decocta, seu in cinerem calcinata usurpetur per aliquot septimanas. &c. &c.

Qualiacunque autem hæc sint, vel alia comperta aliis contralithiasin. Hoc necessum est moneri, Nunquam Fortiora Diuretica debere suaderi, quia mictum sanguinis excitant, meatus urinales excoriant, angustis loculis calculos impingunt, convulsiones & epilepsias inducunt, impulso non expulso calculo. Temperatiora abstergentia, resolventia & urgentiora magis opportuna sunt, quæ secundum D. *Hofmann. d. method. medend.* propriam potestatem habeant solvendi repagula calculi, quaquaversus eant, subtilia & amica sint naturæ, ne aliquid pervertant, non calida sint, sed media, ex acido & alcali volatili constantia, ut minus mordaci acredine fordes urinarias incidant & repurgent, vel suavi fragrantia fraciditatem renalis fermenti inhi-beant, occasionemque calculis præcludant. Sive *clysmata* sint, solum lenientia & emollientia, vel aperientibus diuturneticis acuata, quæ tubis & glandulis apertis & laxatis facillimam calculis & arenis elabendi viam parant, paregorigo tepore renibus ac vesicæ vim excernendi impertiunt, tensionem & convulsoriam afflictionem sedant archeumque cum nervis mirè refocillant. Sive *semicupia* & *in-sessus* in balneo actu calido, quibus viæ deoppilantur, dolores demulcentur ac melius promoventur calculi, minimum dolores coguntur

aliquandiu commorari. Addi his possunt, quæ potentiali calore ulterius adjuvant, simul flatus discutiunt calculumque commovent. Sive *Decoctiones* aut *Emulsiones* humectantes ac mitigantes ardorem & acrimoniam, aut fractas è spinâ infixâ vires confortantes, insimul resolventes & exturbantes. Sive alia oleosa balsamica archeum placantia, non vellicantia, non urgentia, potius obtundentia. Sive *fomenta unguenta*, & *cataplasmata*, vel cætera *παραγορήματα*, tensionibus, spasmodicis, crispationibus, stimulisque sedandis, ac moderatæ diuresi accommodanda, si summus dolor & feritas calculi sæviant in luctuosum clientem, talia laboranti naturæ solatia obvertenda sunt, quæ sopiunt & roborant, ut non tendatur aut vellicetur membranofum genus ultra modum, & induciis concessis quiete fortius insurgat archeus, quin ita juvetur tolerare, ut possit hostem suum vincere. Uti enim à pellentibus maxima noxa infertur, ita à sedativis summa virtus expectatur. Dn. D. *Wedel. Amœn. m. m. l. i. f. 3. c. 9.*

Solâ hac *Emulsione* duodecenni puero vesicæ calculum per fistulâ ad nigredinem vergentia excretum, ita ut cortex unus alteri superinductus videretur, D. *Winclerus* depuisse legitur, *R. Sem. Violar. purpur. ʒß. ∇. fragar. Ononid. & Alkekeng. ana. quant. suffic. pro Emulsione: add. asellor. ppt. ʒj. sanguin. hirc. ppt. ʒß. Specier. lithontrip. Aug. ʒj. Spirit. terebinth ʒß. M.* Dosis erant subinde 2. 3. cochlearia. E. N. C. D. 1. a. 6. & 7. O. 102. Vir Sexagenarius inani spe cùm varia deglutiisset, & ob grandem calculum sanguis multus è vesica fluxisset, Hoc *Amygdalato* usus loco cœnæ intra mensem calculum sensim dissolutum prodiisse, & arenas emollitas fuisse observavit. *R. Decocti Hordei ʒij. Amygdal. dulc. excort. ʒiß. f. Emulsio: addatur panis triticei, quantum placet. D. Crüger. D. 3. a. 7. & 8. O. 109.* Qui ipse hic *Crügerus*, Archiater quondam Stargardiensis prægrandem calculum in dextro Rene cum hujus tumore & multâ molestiâ gestatum in atomos comminuit in se ipso, uti palam gloriatur in *Miscell. N. C.* sequentibus, (1) molitore suo: *R. Baccar. alkekeng. ʒij. terantur in mortario sub affusione vini Francici & aquæ fragorum ana ʒij. tundantur arilli in minutum pulverem, exprimantur & adjiciantur Rob. Cynosbati & Sympus fragorum ana. ad ʒj. Spiritus Salis ʒß M. D. S. Stein: Franc: / cujus 4. l. 5. Unciæ bibantur mane & vesperi.* (2.) Pulvere Specifico Borrichiano, *R. Lapidum lyncis & Judaici, Christall. fossil. ppt. Ocul 69. ppt. ana, ʒj. Divid. in 4. part. æqual. qui intra biduum assumpti fuerant*

M

cum

cum aqua Saxifragiæ. (3.) Iusculo medicato, *R. Herbb. Chæresol petroselin. anisi, passul. min. ana. Mj. Coq. suff. quant. aquæ font. & in Colatura calidissima misceantur duo vitella ovorum.* Sorpsit bis de die zviij & (4.) Potu ordinario. *R. Radic. pimpinell. bardan. ana. zij . Herbb. Heder. terrest. Herniar. Chæresol. betonic. ana. Mj. Cicer. Rubr. zuij . Sem. anis. zß . Radic. liquirit. ras. zv . baccar. juniper. zuij . M. ppta Coq. in aquæ font. tbvj . Colaturæ *R. tbuij . de qua subinde ziv . ebibit. Comminuto sic & excreto calculo nec cruorem nec sabulum posthac minxit. D. 3. a. 7. & 8. O. 116.* Etejus Socrus, 60. annorum vidua, incidit in suppressionem totalem, comitantibus doloribus nephriticis acutissimis cum ejulatu. Dedit ipsi (1.) *Tartari Vitriolati zj in jure,* (2.) post bihorium sensim *Elixirii juniperini zj . & spiritus terebinthinæ zß .* (3.) *Succi Citri* recenter expressi zij cum *vini rhenani zv . & syrupi violacei q. s.* (4.) *Vinum alkekengi, baccar. alkakeng. zij . affund. paulatim tbij Vini Rhenani,* & arilli terantur in pulverem; Colaturæ add. *Rob Cynosbat. zj . Syrup. fragar. zij . Salis calcinati, q. s. & acorem,* & (5.) aliud vinum medicamentosum, *R. Radic. pimpinell. bardan. petroselin. ana zj . folior. parietar. Chæresol. Veronic. ana. Mj. baccar. juniper. zß . Cicer. Rubr. zß . Coq. q. s. Vini Francic. Colatur. tbij . add. Sacchar. q. pl.* De quibus singulis diebus aliquoties haustum fecit, binisque inde vicibus paucos intra dies 400. calculos excrevit. E. N. C. D. 1. a. 4. O. 14.*

Sexagenario calculum fregit D. Binninger musto herbis fermentato. *R. baccar. alkekeng. M. 20. Fruct. Chamæmespil. dumer. M. 30. Radic. liquirit. ras zv . Concis. contus. includantur dolio, quod musto repletur, donec deferbuerit.* Hujus singulis vindimiarum mensibus iterati usu continua matutino hærens circa collum vesicæ calculus in innumera fragmenta sensibilibiter comminutus fuit. Cent. 4. O. 72. Excellit etiam Decoctum Nephrocatarcticum D. Foresti, Practici Belgæ, singulariter egregium. *R. seminum malvæ & althææ ana. zuij . Cicer. Rubr. zuij . caricar. ping. nro. 9. Sebesten nro. 8 Sem. 4. frigid. maj. ana. zij . Hordei mundat. zj . rasur. Radic. liquiriti zv . Fiat decoctio in aq. font. vel pluvial. tbvj . Colatura ad libitum bibatur.* Quod à Zwelffero sic correctum extat in Pharmacop. Regia. *R. radic. liquirit. zß . petroselin. & scænicul. ana. zij . ireos florent. zß . flor. malvæ utriusque ana. zv . Sem. 4. frig. maj. excoct. ana zv . scæniculi & saxifragiæ ana. zv . Cicer. Rubr. confract. zv . Sebesten & ficum ana. nro. 30. Hordei mundat. lot. zuij . Incis. contus. g. m. servantur pro usu.* Quò decocto D. Sennertus virum à de-

à desperatissimâ ischuriâ à calculis renalibus curasse, protrusis lapillis cum impetu, legitur l. 3. *Prax.* & quô ceu remedio felici celebres practici utuntur, efficacius futuro, si juxta D. *Ettmüllerum* *Semina Danci & Hyperici*, aut *bacca Juniperi* adderentur; *Colleg. Practic.* Nulla enim magis convenire possunt affectibus renum & vesicæ cum, & sine calculis, quàm aquea dulcia pingua, & quibus aliquid Nitrosi inest, quod renali fermento affinius urinæ secretionem adjuvat: Quô casu Decoctum hoc *Forestianum* omnibus numeris absolutum plurimis hætenus felicissimè in usum cessit. Reperiuntur quippe ibi *Aqua*, cæteræ virtutis vehiculum, quæ etiam mucosum pelvis involucrum diluvio solvit, & materiam feri præbet: Tum *mucilaginosæ malvæ & altheæ semina*, *dulce Caricarum Sebesten & glycyrrhizæ delinimentum*, *bordenm* denique *& ciceres*, quæ cum *nitrosâ & abstergente* facultate constent, secretionem feri promovent & vires fermenti Renalis confirmant. D. *Pechlinus* l. 1. O. 16.

Novum ex America Calculi Remediam est radix *Parreira Brava*, alumna crudelissimæ *Brasilæ*, quam *Lusitani* è solo *Mexicano* asportarunt primum in *Galliam*, deinde in *Germaniam*, & quæ quoad patriam nomen, ortum, structuram, characterem genus, vires, usum & dosin in peculiari eruditissimo *Schediasmate* elegantissimè depicta & descripta in appendice primi *Novarum Ephemeridum Naturæ*. *Curioforum Tomi* annexa nuper fuit ab Illustri Domino Directore, Dn. D. *Lochnero*. Specificum æstimatur in Omnibus renum & vesicæ morbis, qui curam admittunt. Urinam mirificè evocat, arenas & excrementa pituitosa, ac quicquid urinarios meatus obstruit, pellit & expurgat, imò tam blandè & leniter virtutem suam promit, ut nulla plane occasio lithiaseos se offerat, cui sine ullo metu ac hastitantia exhiberi non possit. Quicquid autem ceu optimum diureticum in leniendi calculi doloribus ministrat & præstat, peragit partim particulis suis *Salinis* tam *volatilibus* quàm *fixis*, quæ glandulas & sinphunculos renales, per quos *urina* secerni debet, materiâ tenaci infarctos & angustatos vi incidendi aperiunt, abstergunt urinæque separationem promovent; subinde fermentum renum fracidum acrimoniam volatili urinosâ destitutum & planè iners disponunt ad facilitandam copiosiore secretionem, excretionem urinæ stimulant, & partes heterogeneas sanguinis evehunt; ipsum quoque in renibus ac vesicâ stabulantem spiritum gorgonicum arenas & sabulum cum mu-

co viscido in lapidem compingentem destruunt genefique calculorum obicem ponunt: *partim* etiam *particulis sulphureis oleosis balsamicis mollibus, dulcibus, resinosis & glutinosis*, quibus salia acria tum ipsius calculi, tum urinæ involvuntur, crispationes ac dolorifici meatuum spasmī abiguntur, ut ad debitam amplitudinem viæ ante arctatæ redeant, imprimis, particulæ dulces molles & resinosæ immixtæ amaris aptæ sunt ad falsedinem urinæ temperandam, & dulces cum sulphureis combinatæ intimiori nexu simul abstergunt lubricant inviscant demulcent vicesque anodynī suppleant.

Brasiliāni & Lusitani hujus *Parreiræ Bravæ* contusæ ʒj. cum *Salis armoniaci* ʒj. in mensura *aquæ* decoquunt, cum aliquoties ebullierit, ab igne remonent, & ulteriori extractioni frigoriq̃ exponunt, ac de liquore filtrato singulis 4. horis haustum faciunt. D. *Helvet. dans la Traite des Maladies & des Remed. specifiq̃. Qui δεγροντοολα* delectantur, addunt illam *Theæ Sinensi*, vel *Acmellæ foliis*, vel speciebus decocti *Nephritici* D. *Foresti*, & cum calculus alvum stringat, adjiciunt *Linum Catarcticum* s. *pumilum* D. *Bauhini*, linum non novæ speciei, sed novi nominis, quod purgat sine molestia. *Magnif. Dn. D. Camerarius Dissert. d. Cervar. nigr. in Appendic. & D. Chabrens Icon Stirpium & plantar.* Etiam in substantia s. pulvere subtilissimo assumitur à ʒss ad ʒij & ʒj cum xv granis *Salis armoniaci* omni quadrihorio, usque æger levamen sentiat. Additur quoque ipsi pro stimulo *Sal amarum catarticum Ebshamense* s. *Anglicum*, de quo olim D. *Grenv* in peculiari tractatu, & novissimè Dn. D. *Lentilius* in O. 173. E. N. C. D. 4. ac Dn. D. *Wedelius Junior* in *Disput. publica*. Sociantur felici successu *millepedes*, sed illo momento, quò natura se solvere gestit à molestiis calculi, & incantamenti instar auxilium dolentes experiri cernitur. Junguntur tutissimè durantibus spasmodicis tensionibus *Cinnabarina & Nitrata*. Cætera ejus præparata, scil. *Balsamum Parreiræ Helvetii*, *Spiritus*, *Essentia duplex Tartarisata volatilis & composita*, *extractum* resinosum &c quærantur in *Schediasmate*.

Tandem sit ex novis Exoticis in comminuendo calculo multum valentibus *Attmella Hacmella* s. *Bidens urticæ folio*, *Lithontriptica Zeylanica*, saltem in hortis celeberrimorum Botanicorum plantata, & pluribus suis notis characteristicis signata à Dn. D. *Volkamero* in E. N. C. D. 3. a. 7. & 8. O. 210. five hæc cum radice modò memoratâ *Mexicanâ* infundatur, five sola bibatur instar theæ, five è radicis caulibus

libus & ramis cum Spiritu Vini tinctura destilletur, five alio modo usurpentur ejus folia & semina, prius in umbrâ ficcata & in pulverem comminuta. Singula enim arenas & calculos terere, pellere, & exturbare absque ullo dolore laudantur. *Ibidem.* Modò hæc vel alia peregrina sanitatis subsidia odiosam censuram non incidant eorum vel medicorum vel ægrorum, qui glebis domibusque suis nati horrent nauseantque quævis Exotica, tanquam fraudibus adulterationibus vermiumque dentibus subiecta ac nimis magno pretio venuntia, vel qui domestica & germanica taliter qualiter æstimantes Transmarina singula ac Nova quæque velut de cœlo lapsa extollunt, universæ membrorum familiæ velut Catholica destinant, & tamen, ubi fides ac eventus non semper aut satis respondet, eorum elogium in Crimen vertunt. Utrique merentur moneri, viâ media ut incendant, ne deflectant in errores excessu æquè ac defectu maximos. Fastidire & temnere illa ceu quisquillas spoliaque Indorum cariosa, effœta, rancida & corrupta, invidiosum est: Contrâ eadem ceu rariora, ergò etiam certiora, rigoro se seligere, prolixè comendare aut obtrudere, ambitiosum, & utrumque vel simplicitas, vel dementia. Amplissimum pharmacopolum cernitur in montibus, vallibus, sylvis, dumetis, pascuis, pratis, agris, campis, in terra & aqua, in hortis & vineis, in stabulis & fimetis, quid igitur quærendum apud Exteros ac anthropophagos? Boni & curiosi medici est, nihil intentatum relinquere, ac neque parciolem neque prodigum nimis esse in remediis Barbaris, eaque benè distinguere præ dubiis certa, & pro noxiis salubria. Ubivis ancillatur homini fidissima mater terra, & nullus ejus angulus, qui saluberrima subsidia non promat. Non omnia fert una tellus, ac per totum orbem dispensat DEUS singulari providentia & ubertate suam bonitatem, ut medicus omni occasione potiatur, vel domi prognatis vel peregrè allatis diversissimis valetudinis periculis subvenire. Communes siquidem patimur manes, utut vel vivendi rationes, vel temperamentorum varietates vel aliæ consuetudines aut necessitates peculiariter medicari jubeant. Quæ rationi non adversantur, toleranda, laudanda, imitanda. Nova tempora, novi mores, modò bona sint utraque. Sequendum, non quod frequentius fit, sed quod honestum est, non quod plures, sed pauci faciunt dextrè & gloriosè. In praxi medica ferè magis observationibus, quàm rationibus innitendum, quæ per ἐμπειρίαν certius ac ex hypothesebus firmatur.

matur. Nondum tentata laudari non possunt ; Nunquam otiosa est novitatis avida humana mentium Variabilitas uti ciborum , ita & medicamentorum fragilitatis arcendæ gratiâ novas species semper efuriens , nunc specificas , nunc genericas. Absit tamen , ut plus exerceatur medicamentorum mercatura , quàm Artis salubris usura. Nobilitet remedium fructuosa experientia , non peregrina terra vel fictæ solum panaceæ titulus. Nullum est , cui tota morborum cohors auscultat , ergo passim acquirenda , quæ ubivis in mundo concessit Conditor TER Optimus Maximus. In singulis usus laudem , & crimen abusus habet. D. *Pechlinus Theophil. Bibac.* D. *Paulini Obs. Phys. med. Dec. 2. O. 4.* D. *Valentin. d. polychrest. Exotic.* D. d. *Leibniz. d. nov. antidysenter. American.* & D. *Reich. de medicina universali.* &c. &c.

Taceantur omnia , in specie , quæ ab impostoribus agyrtis aut malis hominibus extra ordinem & legem medicam communicantur & exercentur impiis artibus , sceleratis fraudibus atque superstitionibus , sive phantasia & confidentia in vanissima remediola medeatur , sive causa medico-physica accidentalis connexa anilitatibus coope- retur , sive aliud quid adhibeatur , quod virtutem naturalem magicam vel diabolicam in recessu fovere creditur , in quibus singulis nec rationem nec veritatem nec certum operandi modum scrutari licet , nec arguere genuinam agendi causam. Nullum superstitio modum novit , ubi semel incepit , nec subsistit , sed ut cœpit , rationis quam ignorat , pariter & sui , aliis molesta , sibi gravis , limites excedit. Hinc qui ejus amantes sunt eique pertinaciter inhærent , omnia quæ præter ordinem fieri putant , miracula habent mysteria occultas & divinas artes. Quæcunque autem admiranda maximi facienda sunt , non statim miraculi speciem aut nomen commerentur , quibus tamen præstigiis & fallaciis argutissimis *Mages & Magi* gentes haud adeò simplices ita potenter fascinat , ut nullo argumento vel consilio , sed simplicitate & crudelitate regi velint. Etenim non tam ipsismet hominibus dæmon has vires attribuit , quam ipse sic permittente DEO agit , quæ postea fieri ab hominibus creduntur : nec refert tamen , bonis & piis , qui has imposturas agnoscunt , aliquando evenire , ut remedio superstitioso insciis adhibito liberentur à morbis. Velut quippe DEI indultu Dæmon Impostor malorum desideria explet in pænam malitiæ & protervæ credulitatis : Sic bonis evenire eadem permittit , ut exploret eorum fidem , ac improbi spiritus conatus fallat,

fallat. Hos tentat, ut fallat, illos decipit, ut irretiat, nec enim nisi quem deceperit ante capit dæmon, idque agit, non ut homines potentiores faciat, sed credulitate eos implicet sibi que arctius obstringat socios impietatis & excidii æterni. *D. Zentgraf. Dissertat. d. Superstit. & superstitios. Remed.* Omnes igitur ejusmodi artes nugatoriæ ac noxiæ superstitionis ex pestifera hominum & dæmonum societate, infidelis & dolosæ amicitia pacta constitutæ Christiano penitus sunt repudiandæ *Augustin. d. Doctrin. Christian. c. 19. 20 & 23.*

Rusticum & ridiculum, tamen inter non vilioris fortis homines contra stranguriam s. tenesmum urinalem non frustra tentatum experimentum est ex *Praxi medicâ D. Grälingii*, l. 4. p. 2. c. 7. Knüpf se nur in das Hemd einen Knopff unten an der linken Seiten / also bald vergehet es. Adeo vulgi præcepta non semper deliramenta sunt, nec omnino spernenda, quamvis multoties decipiant, & sæpius solum ex Accidenti, nec omnibus nec eodem tempore nec eodem modo juvare soleant. Succedunt plerumque irritis Officinalibus & Magistralibus apud ægros vel pauperes vel impatientes vel avaros vel curiosulos vel nasutos & in narratiuncula vetularum leviter credulos, qui planè non à medicis, aut levissimo sumptu, aut unâ die sanari cupiunt, vel non obsequente arti aut voluntati medicorum valetudine medicinæ tenuitatem prætexunt, Es seyen an der Krankheit die Doctores mit aller ihrer Kunst erlegen / und habe hernach ein geringes Bauren = Mittelein gleich geholfen / darum seye es öftters gut / oder besser / man lauffe nicht so geschwind zu Doctorn / es können zuweilen Arme und Einfältige auch einen guten Rath geben. &c. &c. quæ invidiosa rudis & scandalosa culpatio non solos illos practicos tangit, qui tantummodo egestate pressis & infimæ conditionis ægrotantibus medendo vitam & famam ingratiis consecrant, sed eos quoque, qui magnæ gratiæ & existimationis VIRI Doctores, Principibus aliisque divitibus dudum probati fuere. Quippe medicus, qualiscunque vel quantus quantus sit, si quis alius, exponitur omnium judicio, quot capita, tot sententiæ & calumniæ audiuntur, potissimum, quod non absolute & semper desideratum finem obtinere possit, nec omne cedat ex voto s. ipsius, s. ægrotantis, s. adstantium, s. etiam aliorum, quorum cæteroquin res non agitur, aliena tamen promptissime & intempestivâ æmulatione censentium. *Illustris Dn. D. Wedel. Exercitat. medic. Philolog. S. & P. 6. Dec. 3.* Stulti sunt, qui à medico desiderant ci-

tam

tam opem, à ministro, refrangente Domino, à quò auxilium exorandum & expectandum est, non impetu, non impatienti animo, non cavillationibus in artem & medicum, qui eo minus feliciter, jucunde, & citò curat, quò magis contra stimulum æger calcitrat. *Idem.* Dec. 9. Exerc. 5. *Ὁς δ' ἐχέει αὐχρῆν.* Oportet expectare, *Hipp. sect. 3. aphor. 4. §. 6 7.* Pronuper calculosus ob dolorificum urinæ stillicidium æstumque intra Nycthemeron ferè mille nodos in indusio texuit, ob inanem effectum fortiter iracundus in remedio um & Medicum. Verùm non indignatione, nec frontis severitate nec mentis fervore, sed patientiâ quiete & abstinentiâ deliniebatur dolor. Cùm duo faciunt idem, non est Idem. Quoties & quàm bellè olim in curam & solatium hæc nodulorum textura Dn. D. Rommelio, creberrimè & acerrimè Strangurioso cesserit, legatur in observ. 178. E. N. C. D. 2. a. 8. d. *Evporist. contr. Strangur.* ubi hanc remedii epicrisin. adjecit: *Difficile est, hujus curæ causam investigare. Quid enim nodo indusii cum fermento acri, particulis acidis salinis tartareis, affectum hunc ut plurimum producentibus communicatio aut remedendi potestas? Non video, quomodo hæc spicula vellicantia ac stimulantia ardorem dolorem & substillum lotii causantia, vel ab indusio, vel factò in eodem nodo correctionem, mutationem, alterationem, multò minus evacuationem pati, vel temperari aut aboleri possint? Si effectus non prorsus superstitioni adscribendus, fortean Signatura aliquid præstat, quia nonnullis Stranguria, Urina strangulans vocatur, & virga ob ardorem & dolorem quasi strangulatur, nodusque indusii strangulationem aliquò modò representat. &c. &c.*

Vir nobilis, ut mictionem promoveret, aliud sibi communicatum consilium multoties pro voto expertus est. Nempe mingere volens & non valens Numeros recitavit, ab uno & primo recto ordine ad decimum aut duodecimum, quò factò, priusquam denarium vel superiorem numerum numerando attingebat, urina sine molestia fluxit totaque mictio promptè processit, quod si non faciebat, consuetam molestiam sentire cogeatur. Id an consuetudini aut superstitioni debeatur? an utrique? perinde erit Dn. D. Rommel. D. 2. a. 10. O. 195. Triennis puellus toto die non nisi sub precationem ad mensam mingere debebat, licet increpatus & ferula cæsus. Si hoc daretur Recordationi? *Illustr. Dn. D. Lentilius Parallelism. Obs. 134.* Dec. 1. Ann. 1. E. N. C. & Filia, quantum stimularetur ad urinam, mingere non potuit, nisi prius in ejus conspectu minxerit Ancilla, quo

quo urinæ ad Nymphas allidentis strepitu, vel cùm ore Sibilum faceret, prout fit miſturientibus infantibus, urina effluxit, *Idem*. Sic varia & paradoxa quotidie objicit Experientia, quæ ſi ad rationis trutinam exigantur, inania, fabuloſa, & falſa videntur, ſenſuum tamen teſtimonio veriſſima ſunt. *D. Pecklinus*. l. 2. O. 61.

Qui in *mea lithoteca* non calculos, ſed dæmonem ejusque incantamenta aggredi & evertere laborarunt, ſuaſerunt charaſteri ſatanico adverſa magicisque morbis ſpecificè ſolennia. Nunquam deſinit corpus eſſe ſubjectum medicinæ, etiamſi quomodocunque læſum aut à ſtatu naturali deſtructum fuerit. Et ea artis ſublinitas eſt, ut in morbis ſatanicis non parum poſſit remediis naturalibus ſolis, modò audacter contra eat medicus, & jure ſuo utatur, ἀρχων τῶν σαμάρων, Imperator corporum, quod nullum habet, niſi Conceſſu Divino & per mera ludibria, in homine Cacodæmon. Imò ideò creata eſt medicina ut ſuperſtitio deviletur, & medicus pro illa & DEu ſolus eſt, etiamſi orcus moveatur. *Paraceſ. l. d. morb. ex incantat.* Quippe præter preces & ſpiritualia incantationes mitigant, pellunt, tolluntque, quæ principia vitalia tutantur, malignitati reſiſtunt, partes & ſpiritus roborant & ſatanicam nequitiam illudunt, ſolo plerumque ſuo fœtore ægris & Clinicis ingrata *D. Gokel. Gallicin. M. P. Cent. 2. Conf. 49.* Quando tantum ſuſpicio de incantamentiſ medicum ſuſpenſum tenet ut plurimum experimenti cauſâ *Balsamus contra Fascina Pforzheimenſis*, vel *balsamus magicus D. Göleri à Rabenstein ſ. oleum hyperici compositum* præſcribitur, uterque pharmacum polychreſtum & ex *bezoardicis, nervinis, reſolventibus, ſedativis, ſpecificis & vulgaribus* concinnatum, quod dudum inter plebem hæc ſolum encomia fert, ut antidotum ſit Diaboli & faſcinantium ſuorum Collegarum, apud medicos verò, ut calculos pellat vermes occidat, hæmoptœen curet, ac doloribus colicis & arthriticis medeatur internè & externè *D. Jünghen in Concord. Pharm Comp. Discord. f. 3. c. 4. & 19.* Illinitur arteriis, quotquot tangi poſſunt, ad tempora, latera colli, in carpis manuum & malleolis pedum internis, undique binis, etiam ſpinæ dorfali & articulis, pro irrigando humido radicali, roborando calore primigenio & vigore ſpirituum præmuniendo, recuperando, ſervando, mutuo inter hæc conſenſu eodemque influxu, quibus in corpora derivantur imprecationes & præſtigia, vel per appropriata iterum depellitur, quantum extra ordinem morbiſicæ culpæ concurſus & maleſi-

cæ causæ induxit dæmon princeps fascinorum. Apud Sinenfes uncta fuisset hæc mulier *Duodecim* locis, quibus illi distinctis pulsibus & certâ notitia explorare solent qualitates totius corporis elementares, constitutionem sanguinis & spirituum duodecim, ut vocant, viarum s. Sex vitæ fontium in Superiori, & totidem in inferiori ventre, circa intestina & membra origines, per quas morborum & sanitatis vitæ & mortis mensuratio fieri possit, juxta Clavem medicam ad Chinæ Doctrinam de pulsibus *Michaëlis Boymii* S. J. in appendic. D. 2. a. 4.

Suffimigia ex *asa foetida*, *cornubus animalium*, *herbis gummatibus* & *resinis*, vel aliis à præstigiatorum vestibis surreptis frustulis, in atomos per ignem redacto Sale oleoso volatili, affectis partibus potenter succurrunt dissipando, alterando & demulcendo spiritusque malos arcendo. Ex fascino tumorem pedis dolorem & ambulandi impotentiam matrona ignobilis sanavit in continenti suffimento ex abscissa pallij particula REI, quem novit. Filia figuli incantata repentinum periodicum dolorem dorsi ac cordis anxium tremorem nulli pharmaco cedentem abegit illicò suffitu frusti tunicæ incusatæ incantatrici. Miles suffivit laciniis chirothecarum à præstigiatore dextram manum fascino incurvatam, Exemptò restitutus. D. *Hünnerwolff*. E. N. C. D. 2. a. 7. O. 91.

Emplastrum foetidum *Mynsichti*, R. *ase foetida* ℥iij *Granorum herbe antirrhin.* nro 7. *folior Quercin.* nro 3. *Corallior. rubr. pulveris. magnetis ana* ℥iβ. *misc. c. Oleo Hypericonis q. S. & c.* Super centrum dolorosæ partis positum stupendo non duntaxat ipsum maleficium, sed etiam omnia phantasmata & incantationes sine superstitione confestim fugare laudatur ab authore in *armament.* M. P. Si simul sequens decoctum mane & vesperi bibatur: R. *Herb antirrhin.* c. *femin Hypericon. Pyrolæ,* ana quantum placet; Coq in vino vel cerevisiâ ad tertias. Vel unguentum *Carrichter*i è pulvere *visci Corylini* cum *axungis canis ursi & caponis.* Vel linimentum simplex ex *Homerda* cum *oleo lini aut Castorei*, quô ventres cum pube inungantur, subinde miraculoso effectu contra Satanicas ægritudines. Puer rusticus ab incunabulis sanus repente humi prostratus horridis convulsionibus contortus & veneficio tactus creditus fuit, etiam à medico, cum ab aviâ obstetrice eum in Nomine Spiritus Infernalis, *Horridum factum!* baptizatum audivisset, ipseque filiolus cum angeretur, magnum æthiopem mortem ipsi minantem

nantem vidisset, & ex adstantibus nemo: Oppidò liberabatur ab anxioso suo morbo, postquam propria alvi excrementa aceto soluta bibisset, & fumum è foliis Hyoscyami graveolentibus nudus excepisset. excusso à cœna dapali tartari præfagâ, non sine precibus & juvante DEO, insolenti cæcodæmone sub specie muscæ grandioris versicoloris ἀνὰ rejectæ. *D. Hünerwolf. E. N. C. D. 2. a. 9 O. 105.* Verissimè hinc *D. Paullini* in seiner neuen Dreck Apothecke: Dem Teufel dem Βεελζεβυλ, Dem Dreckenherren ist nichts mehr zu wieder / als Menschen-dreck. Sit verbo Venia. Man kan ihn auch nicht ärger quälen / als wann man dergleichen auff die von ihm und seinen lieben Getreuen erregte Schäden leget / oder nur den Koth im Rauch auffhänget / oder auff andere Arten gebrauchet. Solches sihet man an denen / die das Vieh be-
hezen / daß sie an Statt der Milch Blut oder nur Wasser geben / so man in eine solche neu-gemolckene Blutige oder Wässerige Milch hofieret / f. h. und seßets zum Feuer / so kriegt die Heye Augenweh / es wird ihr Angst und Bang / sie weißt nirgend zu bleiben / und ist ihr alles im Munde wie lauter Menschen-Koth. &c. *Cap. 20. D. agricola in chirurg. parv. de γαλακτοκλεψία* f. magicâ lactis suffuratione, & *M. Reiskius d. Corn. Hammon. c. 7.* Quippe in homerda principium magnetis microcosmici f. mumix animalis & spiritualis latet, & in ea arcana ratio curandi morbos è veneficiis. Hic quoque magnes crematus aut simpliciter prunis injectus, vel vino adusto & pipere adpersus nates depositoris incivilis tantis cruciatibus lancinat, quos vix prunæ ipsæ admotæ inuissent. *D. Hofmann. clav. pharm. Schröder l. 1. f. 1. §. 23. &c. &c.*

Si quid superaddere vacat hisce aliisque *Externis*, calculi therapiam curiosam & veram, vel apparenter talem & empiricam spectantibus sit famosum pronuper publicis & magnis encomiis factum illud *Cingulum anticalculosum*, de cujus prætensa lithiaseos miraculosâ curatione ac prophylaxi sequentia extrahi è Diplomate, & comendari Lectoribus merentur. Scilicet! Rund und zu wissen sepe jedermänniglich / sonderheitlich denen es nöthig / daß mir / H. R. einen versuchten Feldscherer / nebst anderen Wissens afften ein fürtreffliches und zwar nur äußerliches Mittel wissend ist wieder den schmerzhaftē Zustand des Sandes oder Steines / in specie, wann solcher in Nieren sich auffhält / allwo er nicht allein davon aufgetrieben / sondern benebens so viel gewürcket wird / daß Lebenslang davon kein Stein mehr ansetzen oder groß werden kan. Disß arcanum bestehet in einer Gürtel / in welche ein zu gewisser Zeit geschnitten aus-

ländisches Holz venehet ist. Nachdem man solche um den bloßen Leib auff die Nieren anleget / wird in gar wenig Stunden gleich eine merckliche Linderung empfunden. Man muß aber wenigstens 6. Monath ohne solche hinweg zuthun / die Gürtel continuieren. Hievon werden viele grosse Hoch-Adeliche und andere Standes-Personen / denen es auff ihr Ansuchen / communicieret worden / glaubwürdig Bezeugen / daß durch göttliche Gnade ihnen damit wieder dergleichen schmerzhaften Zustand geholffen worden / daran sie viel und lange Jahr sich leiden müssen. Dahero hat man nicht um hin gekönnnt solches von dem Allerhöchsten wunderbarlich zugesicherte Mittel zu des Gemeinen besten Nutzen und Trost an den öffentlichen Tag kommen zu lassen / damit so jemand dessen bedürfftig / derselbe sich bey mir zu A. anzu melden belieben könne : Deme auch die Versicherung gethan wird / daß / so schon jemand am Stein Sand oder Gries zur Zeit noch nichts verspühret / doch dessen befürchtet / dieses arcanum, so lange man nur die Gürtel den Niere auffgebundē trägt / so lange man lebet / zu abwendung dieses schmerzlichen Übels ebenfalls ein allgewisses Präservativum, dessen nächstens pretium aber sechs Reichs-Thaler seye. *ic. ic.*

Credat hæc & experiri sustineat in se, qui agyrtis plenius confidit, quàm medicis, qui sæpe numero expertissimis suis *internis* contra calculum parum aut ferè nihil operari possunt, nedum tam apertis fabulis fallere nummos, & periclitari valetudinem ægrotantium suorum cupiunt. Inter præservantia positiva insignes laudes assignat *Helmontius* Periaptis s. *amuletis*, cum vim propriam & planè specificam possideant præpediendi & enecandi appropriationem mumialem archei, imprimis, si cooperetur confidentia patientis, quippe medium animositatis naturale pugna ac valdè resistens morbo. *Tumult. Pest.* Fatetur tamen ipse, fieri id, *Naturâ omne id reliquum*, quod explicari non possit, *Satagente. Ignot. hosp. morb. §. 94.* Quæ energia Naturalis ipsi nuncupatur *actio Radialis* s. *Blas peculiare*, quò amuleta sibi parere objecta cogunt instar cœlorum citra omnem sui passionem aut debilitationem. *Ignot. act. regim. §. 19.* Quinimò à solidissimis etiam corporibus hoc modo & fine appensis aliquid, quamvis tenuissimum, exhalare, quod sanguinis & spirituum motum incitare aut mutare potens sit, asserit *Dü Hamel d. Corpor. affect. l. 2. c. 5. §. 7.* An verò contextum quoque calculi resolvere? altum fileet. Frustra enim ac inani conatu sic fugari tentatur aut animatur archeus ad excutiendum calculum, ut ut appensorum penetrantia ad cœla usque laudetur.

D. Ledel. d. Curios. verè curios. abfit etiam in hoc medendi genere *Superstitio*, quæ animam magis lædit, quàm corpus juvat. *D. Riedlin. L. M.* anno 1700. O. 12. *mens. mart.* Utpote minus securus est, qui hujusmodi Rebus certam fidem adhibet; imò sub magiæ naturalis nomine Dæmon quasi pactum vendicat & figillat apud illos, qui nimia propensione decipi se patiuntur. *D. Schelhamm d. Natur. p. 1. c. 6.* Nihil etenim animas hominum ita facile fascinat, uti admiratio, siquidem, quæcunque admiramur, velut ex divina Virtute profecta, maximi facimus, jactamus & extollimus. Nec vulgus citius fallitur ab Impostoribus, quàm si talia patrent, quæ miraculi speciem habent: Sed & hæc vulgi natura est, ut plerumque id optimum & salutiferum judicet, quod non intelligit. *D. Camerar. Oper. Succisiv.* Plurimum insuper iis placeret & faveret superficialia hæc Ludi therapia, qui interna quævis nauseant, & solum ab EXTRA levare à suis morbis petunt, in quorum gratiam compilare videtur quoddam Systema Chirurgicum Anglicus ille Chirurgus, *Kennedy*, inscriptum *An Essai on Enternal Remedies*, &c. In quò, utut satis frivole evincere conatur, *Omnes morbos externis remediis sanari posse neque necessarium esse, ut ore medicamina deglutiantur, quæ devorata aut epota plus sæpe obsint, quàm prosint, raroque respondeant votis medicorum.* Nov. Select. 1716. nro XXIV. Quæso autem, mi Domine *Kennedy*! Quantum mentiris? Ne futor ultra Crepidam. Decorum est, unumquemque manere in suo Ordine. Sagacioris & Senioris Medici munus & labor est, de causis morborum, de arte medendi, de specificis & arcanis systemata conscribere, non Chirurghi, inprimis junioris, qui in Re medica totus Taceat, nec, donec adoleverit in annos maturiores suæ ætatis & scientiæ, prius audeat consultare de morbis, eorumque causas, signa ac curandi Rationes, unà heterodoxâ omninò methodo, recensere, explicare, applicare, &c. &c.

Libertati cujuslibet jam relinquitur, judicare, utrum memorata symptomata, signa & contingentia naturalibus, an præternaturalibus debeantur? Rarioribus observationibus medico-præcticis sociari meruit Historia & eò decentius commentatiunculæ labore benevolis quibusvis Lectoribus commendari, fortean gratior & utilior, si cultro fons ipse tantæ lapidicinæ erui & detegi oculis potuisset, eoque ipso multorum desiderio satisfieri, qui gravioris morbi terminum ancipiti Prognosi mecum expectarunt hæctenus. Sed vereor, modò moriatur ex calculorum suorum doloribus ac periculis, vel,

quæ ipsi certissimè finem vitæ faciet, Tabe, consueta me medicis super Rariora & præpostera singularium morborum phænomena curiosis fata experturum, & à Rustico marito uxoris aperturam, nisi intercedat autoritas superiorum, omninò non impetraturum esse, communi & malefano vulgi civiumque more, quorum hæc Recusationis ratio est, habe der Doctor dem Kranken bey Lebzeiten nicht h. Iffen können/ so wol- le man denselben ihme oder andern zu lieb nach dem Tod auch nicht erst plagen oder so zermadern lassen/ er seye jeko schon Tod / sie lassen es nicht zu/ andere mögen auch sehen / wie ihnen geholffen werde. &c. Cum tamen causarum morbificarum demonstrationes Sectionibus eò minus fallant, facilius innotescant, & Medicinæ practicæ exoptatissima com- moda afferant, maximè illæ, quæ occultæ medicos in conjecturas du- cunt, ægrumque sine ope interimunt. Impia hæc pietas consanguineorum est erga mortuos, & tantum abest, ut fructuosum tale opus inter parricidia numeretur, potius impingitur vehementer in Christia- nam charitatem, aperturas cadaverum vel non concedere, vel pro Ratione circumstantiarum non imperare. Quid multis? Si homi- nes reflecterent, medicum non animi gratiâ, sed ut ægris profit, se- ctiones has desiderare, non adeò sese opponerent. Quid enim in hac aperturâ ex tetro foetore vel miasmate etiam contracto delicia- rum? quæ non potius molestiæ? Nec in omnibus morbis sine di- scrimine requirit Practicus aperire, sed tantum in Casibus valde du- biis rationem & experientiam medicam illudentibus, aut ubi quid commissi erroris ab adstantibus suspicatur. DD. *Lentilius in Schol. ad obs. 151. D. 2. a. 2. E. N. C.* Quod certè, si ullibi, in *Calculo* demortuis eò magis necessarium esset, quò plus obscuris manifestissimorum li- thiasæos dolorum signis torquet, & peritissimos medentes per longos quandoque annos in diagnosi & therapiâ turpissimè decipit, ipsos unâ patientes pretiosâ & invitâ morte libitinæ tradit, ex quo damnosa ca- lamitas pleno agmine in medicum irruit, qui tum vel ignorantia vel negligentia redarguitur ab agnatis & à vulgo, cujus judiciis & ca- lumniis toto die expositus est.

Uxor Senex, cum per spatium viginti annorum præurgente conti- nuâ Dysuria somnum vix ad unius horæ dimidium in unam vicem protrahere potuerat, unâ cum aliis comitantibus diris symptomati- bus in statum plenè tabidum attrita lectoque præ virium languore perpetuò affixa fuit, non obstante optimorum medicorum frequen- ter

ter habito Consilio, qui inclinabant ad curam phthysicos pulmonalis ac febris hecticæ magis, quam de calculo cogitabant, vel orto ex illo Renum ulcere, cujus indicium dabatur ex urinâ post mictionem lactescente, & sedimentum deponente valde copiosum, impurum, foetidum & purulentum, semper cum dolorosissima dysuria Paulò ante fatalem diem, obnixè rogavit medicum, ut cadaver ejus post mortem cultro subjiceretur, quò in usum supertitum medendi arti mortua inserviret, quæ dum viverat, nihil opis illi præstiterat. Sectionis hæc fuere phænomena: Faciei artuumque formidabilis macies, membranz abdominis, uti in calculosis cerni solet, adiposa pinguedo & crassities, parenchyma sinistri Renis instar favi calculis Refertum atque nullibi exulceratum, Ren contra dexter calculis & seroso pure mirè oppletus, sicuti etiam vesica à pure plenè corrupta & consumpta: Emulgentes quoque venæ ex insigni calculosâ sanguinis diathesi, quasi lapidei canales intus planè calculosâ crustâ obductæ; Vesica fellea calculis plena, & pulmones cum tuberculis crudistum cretaceis calculis ubique ferè obsessi, chronicæ dysuriæ & tabis, quibus adeò moleste laborabat satis indè patulâ ætiologiâ. *D. Morton. Phthysiol. l. 3. c. 14.*

Sperlingius Professor Philosophus diu sabulum & sanguinem minxit, subinde urinâ in totum suppressâ, ut jocatus fuerit, se *Sperlingium* verè morem & naturam *Passeris* induisse, cum sæpè bibat & nunquam mingat. Obiit convulsionibus. Renes mirum quantum distenti calculisque tri- quadri- & quinqueangularibus asperis lævibus ꝑj. ꝑij ꝑiij. ꝑß. ponderantibus, oppleti; Urethæ quoque innumeris minoribus exactè teretibus pertinacissimè obstructi. Reliqua viscera omninò non vitiata. *D. Major Hist. anat. Calcul. in Renib. Sperling. Repert. D. Schneider libr. d. Catarrh. D. Bonet. Sepulchr. Abbas* Ischuriâ defunctus ne guttam in vesica retinuit. In sinistro rene lapis Ovum gallinaceum magnus, cujus altera extremitas magnitudine digiti auricularis ingressa in totum urinæ descensum è Rene prohibuit. Tota quoque Renum Substantia lapillis plena. Et in *aliis* viri Vesicâ lapis Rotundus albicans durissimus ꝑxviiij. 36. *Eoth schwer*; Et in *aliis* eodem loco Calculus ꝑxxxij. 64. *Eoth schwer* filiceus inventus est, ex quo ignis excutiebatur chalybe. *D. Lusitan. Zacht. Prax. admirab.*

Vidua lumbis intensè doluit, vomuit, non minxit, & hectica stupida comatosa convulsa expiravit, Sinister ren extra tumidus & lividus in
tra

tra aqua & tribus calculis obstitatus, quorum maximus pollicis majorem articulum æquans suo apice uretheris principium ita obturavit, ut omnis urina præcluderetur. Hinc Vesica vacua, cum etiam oppositi Renis urether calculo lato & plano instar operculi occlusus fuerat. *D. Tulp. Spicileg. d. Calcul. Juvenis* stranguria & tabe de mortuus est. In vesica Calculus ℥iiij. Ipsa vesica præter naturam crassior, & dextri uretheris substantia adeò densa, ut cum aërta è corde Emergente comparari potuerit, tantæ simul amplitudinis, ut carnosiores pollicem absque violentia aut extensione facile receperit. Ren dexter spithamâ longus fero plenus ejusque tubuli amplissimi. Dicti crassioris uretheris orificium in vesicam terminatum arctissimum, ut illius in hanc ingressus nec oculis patuerit, nec aditum stylo concesserit, & super quod calculus XV. granorum ex utraque sui parte quæ Renem & vesicam spectans, acuminatus hæsit, non delabi potens in Vesicam. *Illustr. D. D. Schræckius. E. N. C. D. 2. a. 2. O. 13. Vir Nobilissimus* salvis visceribus in fundo vesicæ calculum insigniter durum pendens ℥iijß. monstravit. Renes in locis naturâ ordinariis non positi. Dexter, quæ situ suo circa tertiam lumbarem vertebra sub hepate jacere solet, planè pertransversum ipsi spinæ lumborum & propè primam eorum vertebra incubuit, ac sinister superior dextro circa Regionem lienis conspiciendus longè inferius visus fuit, illiusque cavitas topho tartareo-calculoso repleta, hujus parenchyma maculis lividis nigris conspersum, inflammationi gangrænosa proximum. *D. Scharfius. D. 2. a. 10. O. 21. Et Chirurgus*, pluribus annis conflictatus calculis & victus iisdem ostendit in Cystide fellea novem lapides totam capsam obidentes levissimos colore & odore felleos. In urethere sinistro mox sub pelvi calculum magnitudine amygdalæ, & in vesicâ magnum rufum filiceum, ℥ x. & ℥j. *D. Hagedorn. D. 1. a. 2. O. 243.*

Vesicam instar chartæ pergamenæ siccam & strepitosam, *anonymus* in E. N. C. Vesicam nullam, nec ejus loco aliud substitutum organum *D. Binninger*. Calculum in vesica ℥xv. in medio pervium, per quem lotium fluebat, ut nullus calculus adesse crederetur. *D. Lossius*. Durum tumorem prope cervicem vesicæ, aliumque ad sinistram vesicæ latus, capite virili magnum Vesicæ ossi pubis & recto intestino annexum, *D. Bartholinus*. Callum enormem & inæqualem sub vesicæ collo *M. a. Severinus*. abscessum inter Renes & vesicam, & ulcus in collo vesicæ, *D. Salmuth*. Vesicam angustam, ut vix ovum anserinum æqua-

æquaret, *D. Timæus*. Vesicæ dislocationem, *D. Pedemontius*. Renem incrustatum & lapideum, *D. Cnöffelius*. Renes à calculis perforatos grandi foramine usque ad dorsum, *D. Platerus*. Renem unum album & tumidum, alterum nigrum & marcidum, *Riolanus*. Renes sinistri pelvim ita magnam, ut vesicæ locum suppleverit. *D. Tulpinus*. Renem dextrum atrophiam correptum & sinistrum calculo obsessum, *D. Bartholinus*. Renes inflammatos, *Hildanus*, Uretheres denique ad pollicis spatium distentos, & urinam usque ad renes largius continentes, *D. Sylvius*. Muco refertos, *D. Salzmann*. Pituita & arenis, & excrementis plenos, *D. Ballonius*. Laminas osseas in illis, *D. Hartmannus*, & deficientes in ancilla *D. Wolffstrigel*. Urethram sabulo lethaliter infarctam, *D. Schmid*. Tophum in eadem hac fistula urinaria, *D. Forestus*. Lapidem urethræ impactum, rotundum durum granorum XV. forcipe extractum, *D. Müllerus*, adeoque sine incisione, quæ superveniente hæmorrhagiâ & gangrænâ pluries ægros sustulit, quàm calculos. quæque administranda edocta fuit à *DD. Wepffero*, E. N. C. D. 1. a. 3. O. 167. encheiresi tutâ & methodicâ.

Civis dispositionis nephritico-calculosæ postposito consilio medici agyrta se commisit, & varia medicamenta sub formâ potionum & pulverum urinam pellentium ac calculos frangentium ab eo propinata assumpsit. Hinc calculus non sine acerbissimis doloribus versus vesicæ sphincterem promotus est, quem impostor digito in anum misso tanta violentia in urethram quoque promoveri tentavit, ut inde dolores graviores, major urinæ difficultas & periculofior inflammatio succederent. Nebulo malè sibi conscius in auxilium ultra vocatus non modò non comparuit, sed & nuncio accepto, patientem delirare & agonizare, fugam arripuit ægrumque satis antea robustum & sanum morti tradidit, quippe calculo eminentiis suis aspero & acuminato per violentas protrusiones membranæ ac nervosis partibus summè inflammatis profundius infixio, omnium malorum & mortis consecutæ, authore: *Ill. DD. Febrinus*. E. N. C. D. 2. a. 1. O. 165. *Fœmina* nobilis splenetica & calculo Renum obnoxia sumpsit intempestivè, non præmissis præparantibus aut aperientibus, potiunculam purgantem: Statim secutus est dolor & tensio in Renibus per Uretheres ad Vesicam, cum urinatione modè cæca sabulosâ, insimul stranguriâ dysuria & tandem ischuriâ, ut venter & hepar intumuerint, respira-

tio difficilis reddita, & Cor penè suffocatum fuerit. *D. Lebenwald. D. 2. a. 4. O. 33. Vir Religiosus* podagricus chiragricus & calculosus inet externis Calculum in urethram & non amplius propulit, qui cùm ibidem fortissimè hæssisset, nec aliter auferri potuisset, rumpi debuit forcipe peculiari, & ex angustis eximi. *D. Wagner in Helvet. Curios. Et molitor nephriticus* per biduum mingere nequivit: Chirurgus instrumento exploravit calculum orificio vesicæ tenaciter infixum, & Urinam prolicere tentavit, sed frustra; Suasit medicus infesum ex *herbb. alth. parietar. Malva Mercurial. flor. hypericon. Ononid. Chamomill. cum baccis juniperi Seminibusque Lini & fœnugreci. &c.* Propinatâ simul Emulsione diuretica, ut transeunti calculo relaxentur obstructæ viæ. His ferebatur calculus magnâ difficultate ad Radicem virgæ, meatum angustiores, ut calculo ope manuum, quantum possibile fuerat, in canalem intruso, incisio balani suscipi debuerit, quâ calculus avellanam magnus oblongæ figuræ forcipe exemptus, & urinæ magna copia emissâ fuit. *D. Jegerschmid. E. N. C. D. 3. a. 3. O. 102.*

Faber ferrarius Amstelodami multum temporis gravissima tormenta à Calculo ejusque sectionem jam bis perpeffus fuit. Cùm dolor iterum intensissimus supra modum gravis nec ultra perferendus esset, sibimetipsi vetusto cultro, nemine nisi discipulo suo adstante, acetum & similia procurante, Calculum unius libræ quadrantem pendentem exsecuit, satis temerario mirando & nunquam audito facinore. *D. Reiselinus d. Antolithotomo.* Intra septem annos quater lithotomiam Mercator Noricus sustinuit, ponderatis singulis è Sectionibus collectis calculis ad ℥IX. & ℥iij. *D. D. Volkamer. D. 2. a. 3. O. 177.* Spatio unius anni 15. annorum filio è lithiasi penè consumpto, urgentibus sub mictione doloribus longius intolerabilibus, bis Calculos, primum ℥j & ℥j & alterum ℥ijß, & *Viro quinquagenario* unâ Operatione duos, utrumque ℥VI. feliciter vesicâ exscidit Lithotomus in Viciniâ nostrâ, cujus promptitudinem atque dexteritatem ipsi aliquoties præfens miratus sum. Decet enim, quin oportet medicum, interesse lithotomiæ, ut præsentia suâ & consilio vel supervenientia Symptomata emendare, vel operatorem timidum aut hærentem instruere, vel imperitè agentem corrigere, vel ubi, opus est ipse manus calculoso admoveere possit; Quippe quod medico non turpe aut indignum censendum aut prohibitum contra jusjurandum *Hippocratis, ne me-*
dicus

dicus calculo laborantes secare, sed viris chirurgiæ operariis ejus rei faciendæ locum dare velit: Qui non semper exercitatas manus habent, artemque tam gravem & periculofam folius lucri causâ profitentur, nec unanimi methodo secant, ut diversis modis unguibus temerariorum operatorum, qui vocari quidem nolunt, subjecti pereant, & misero corpusculo tumulari debeant.

Quod, ut cætera satis nota mihi Sectionis imperitæ & malitiolæ exempla non attingam, irreparabile miselli sui corpusculi documentum usque ad capulum circumgestabit infelix illa nostræ dittonis *Puella*, quæ Sexennis Calculosa nacta est nuper Operatorem ferè octogenarium, propriâ verò suâ linguâ ac totidem suæ professionis meritis, penè scripsissem, mendacis, lippis puerisque Celebrem, (cujus tamen nomini parcere christianus amor & honor jubent, siquidem ejusmodi Personalia verissima licet & meridiano Sole clario-
ra odium occasionemque maledicendi præbeant,) Qui, cum calculus avellanâ nuce major isque arenaceus & friabilis proximius hæ-
sisset ad orificium urethræ, manu vel scalpello facillimè eximendus, *Speculum uteri*, violentum diducendi Naturalia instrumentum, adhuc tenellulis filiolæ genitalibus, citra modestiam senilem, morem artis ac lachrymantium Parentum preces applicuit, & *audite, judicate, Lithotomi!* Sub prætextu, hunc non totum extractum fuisse, ob mollitiem sub operatione fractum & retrusum, aliumque majorem restitare in vesicâ, qui nonnisi novaculâ everri possit, sceleratâ incisione inferiorem pudendi partem & totum interfœmineum per-
scidit in unum foramen, tanto usque huc relicto illius & vulvulæ hiatu, quantus vix major esse potest mulieri difficillimo partu talem rupturam passæ; insuper saniosus sanguis perpetuò stillat è vaginu-
la, interdum, quousque introspici potest, incrustatur limo tartareo, dolorosum pruritus inferente, cum immedicabili urinae inconti-
nentiâ, mirando æquè ac miserando spectaculo, quod singulariter dignum est, ut Lithotomiæ Sectatoribus communicetur, *Scilicet, ut retro!* ut habeant Præfectorem, qui ἀρχόλου & καὶ λιθολόου modò in-
fenuit, & sibi ipsi ita doctus visus fuit hæctenus, qui Commentarios conscriberet in Opera *Paræi* & *Hildani*, Chirurgorum priori ætate perinclytorum, & quorum scripta dies adhuc nostra veneratur me-
ritò. Turpissimum facinus, & an major ignorantia, quàm impu-

dentia? nescio. Quippe quò quis indoctior, eò impudentior, Si Hippocratem legisset, aut legendo intellexisset, crederem fermè, incidisse eum illo tempore, ut citò curam absolveret, in hæc Ejusdem verba: *In Chirurgiis, quæ per sectionem fiunt, velociter faciendæ sunt, & unica dissectione; Contingit enim, eos, qui secantur, dolere. & quod dolorem affert, convenit minimo tempore adesse.* Libr. d. Medico. Sed & hoc legere debuisset, *Omnia, quæ ad Sapientiam requiruntur, in sunt in Medicina, cujus Nobilior pars Chirurgia, argenti contemptus verecundia judicium doctrina alienitas à mercimoniis & superstitione, cujus causâ per eam coercenda intemperantia inscitia avaritia concupiscentia rapina ac impudentia.* Idem d. Decent. Ornat. Vel ex Celso, Semper, ubi scalpellus admoveretur, id agendum est, ut & quàm minimæ & quàm paucissimæ plagæ sint, cum eo tamen, ut Necessitati succurramus in modo & numero; *Sentent. Select. l. 7. c. 1.* Quàm verè ideo D. Ettnerus: Wie viele patienten sind schon durch unwissenheit und verwegenheit der Chirurgorum um Gesundheit und Leben kommen? Dann da durchbohret zerstückt und zerschneidet man den Menschlichen Leib als wann man nur einen Stock vor sich hätte / und wendet dabey vor / es müsse also sein / die Kunst bringe es mit / man könne auff keine andere weise zukommen. Es ist aber nicht wahr / noch weniger Recht: Die Chirurgische Erfahrung erfordert viel mehr / daß ein rechtschaffener Gewissenhafter Wund- und Schnitt- Arzt / nachdem er das Anlügen seines Patienten in Augenschein genommen oder angehört / schaue und bedencke / mit mas Möglichkeit er dem Gebrechlichen und Hülffbegierigen Menschen bedient sein könne? Wann er als dann die Anatomie fein verstünde / als ein wahrer Chirurgus wissen muß / würde er so unverständiger und grausamer Schnitte und Erweiterungen nicht von nöthen haben. Mein guter Freund! Es gilt Menschen und keine Schweine. &c. Berwegen. Chirurg.

In Nosocomio Regio Parisiensi sic proceditur cum calculoso sectionem subituro. Ille mensæ oblique sursum spectanti imponitur, retracta versus nates crura cum manibus benè colligantur duobus in locis, carpus nempe cum malleolis, & cubitus cum genu, coxæ verò à duobus robustis famulis utrinque diducuntur, diductæ ligantur vinculo, quod sex ulnas longum forte & palmam latum est. Lithotomus sinistrae manus digitos priores oleo olivarum imbutos in anum pueri demittit, dextrâ abdomen leviter premendo, ut calculum sub osse

pubis detrudat, & ad perinæum adducat: In viris autem, quia digitis suis ad fundum vesicæ pertingere non potest, Catheterem sulcatum adhibet, ejus extremitatem versus perinæum retorquet locumque sectionis indicat. Tum novaculâ fit incisio super catheterem usque in cavitatem vesicæ, ut catheteris extremitas extra vulnus promineat, deinde in sinum ejus aliud instrumentum immittitur instar parvæ terebræ, Conductorium dictum, extrahitur catheter iterumque hujus conductoris cavitati inditur dilatatorium, conductor aufertur, vulnus cochleæ beneficio ampliatur, donec forcipe extractorio apprehendi forasque educi possit calculus integer vel divisus. Simpliciter deligatur æger, ac strato imponitur. *D. Muralt. d. Section. Calcul. Vesicæ.* Secandi calculos sex apparatus proponit in lithologiâ suâ *D. Græneveld artic. 23.* Tria sectionis loca signantur à *D. Van. Horne in Microtechn. f. 2. p. 1. §. 21.* scil. orificium vesicæ, pubis Regio & perinæum. Conf. *Franc. Toleti Chirurghi galli Traités de la lithotomie*, & in specie Dissertatio nova elegans *DD. Gœlike de Optimâ lithotomiam administrandi Ratione.*

Quibus ad latus poni meretur tum propriis, tum Familiæ suæ eô artis genere inclytæ meritis perclarus *DD. Jac. Wendel. Simonius*, antehac Embryulciæ & lithotomiæ in patriâ pronunc medicinæ quoque Præcticus in Imperiali Heilbronna, Fautor & amicus honoratissimus, quippe qui compellare potest *Avum, Parentem, Patrum Patruelemque*, Viros in tota Chirurgiâ, speciatim extrahendis fœtibus calculisque felici manu ac solidâ peritiâ per Würtembergiam ac germaniam olim & nunc celebratissimos, Quique ipse in Doctoralis suæ Dissertationis *de Rationibus Embryulciæ & Lithotomie 1708.* habitæ altero Capite singulari candore, quod non cujusvis artificis est, cum & figulus figulum hodie odio persequi soleat, arcana sua, vel dextrè ac celebri methodo instituendi solitas operandi Rationes ad communem imitationem aut censuram revelare, verum securum legitimum ac multâ prosperâ experienciâ comprobatum Processum, *Secandi Calculos in junioribus & adultis utriusque sexus*, unâ regimen æquè clinicum ac chirurgico-medicum ejusque plenum apparatus publicè exponere & propalare in gloriam DEI & amorem sic de vitâ periclitantis proximi, forsan proprio candidæ conscientiæ instinctu motus non renuit, qua propter publicæ ipsi gratiæ solvendæ sunt, in lon-

gosque annos semper benedicta Praxis à Supremo Numine exoranda. Siquidem rarissima hæc Operatorum Pietas & prompta voluntas est; tam benevolè & apertè declarare modum, qui est de pane lucrando, & per quem paratur fama par imò prior ipsâ vitâ.

In *mulieribus* calculus facilè eximitur sine incisurâ, nisi nimis magnus sit, quia via nec longa est, nec flexuosa, sed recta & ob humiditatem semper præsentem dilatabilis. Digiti autem consueti profundè in genitalia intromittuntur & sursum versus vesicam inflectuntur, quousque calculus tangatur, tum ille duobus illis digitis quasi prehensus in vesicæ collum trahitur, indeque ad extrema urethræ ita truditur, ut exeat, vel forcipe eximatur. Etenim vesicæ foramen in pudendo visui statim occurrit, & sufficit, catheterem immittere, & infra ejus sulcum dilatatorium instrumentum indere & forcipe lapidem extrahere. Interdum tamen ob molem calculi in vesicæ orificio parva incisura facienda est, à quâ & nimis violentâ distensione periculum, ne læso sphinctere involuntaria mictio vel gangræna sequatur. *D. Blancard. in Prax. Medic. D. Dekers in not. ad Chirurg. Barbett. D. Gröneveld. l. c. D. Solingen in den Handgriffen der Wund-Ärney c. 16. Hildanus d. lithotom. mulierum c. 22. & Dionis in seinen Chirurg. Operationibus figur. 16. von dem Steinschnitte der Weibsbilder. &c.*

Ægyptiis lepida methodus est in extrahendo lapide è vesicâ sine excisione. Accipiunt cannulam ligneam octo digitos longam, & digitum pollicem latam in absolvendo opere. Hanc colis canali admovent & fortiter insufflant. Ne flatus ad interiora perveniat, extremum pudendi manu altera perstringunt, foramen cannulæ claudunt, ut virgæ canalis intumescat latiorque fiat, quò factò minister digito in anum posito lapidem paulatim ad canalem virgæ atque in ejus vas extremum deducit, qui ubi præputio calculum appropinquare sentit, cannulam à virgæ tubulo fortiter amovet, & lapis extrahitur; quam educendi calculum artem se propriis oculis vidisse practicatam in aliquibus Viris Principibus, confirmat *Prosper Alpinus l. d. medicin. Ægyptior.*

Sectionem sine extractione docet *Thom. Fienns tr. 9. c. 4. d. præcip. artis Chirurg. Controvers.* Perinæum eò loco & modo, ac in verâ lithotomia secatur, & foramen postea canaliculo aut turundâ apertum

serva

fervatur, quoties urina urget, removendâ. Quæ Sectio in valdè senibus locum habet, quia debiles sunt, & ad terminum vitæ jam appulsi non uti juvenes extractionem benè ferunt. Præterea convenit Calculo extra ordinem magno, qui sine periculo mortis extrahi nequit. Perfectum equidem remedium non est, quia calculus non aufert, qui studiò relinquitur. Nihilofecius multis ex partibus utile, quippe primaria Calculi symptomata minuit, periculum ischuriæ tollit illumque alias intolerabilem in Reddendâ acri urinâ cruciatum ob callosa facta incisionis labia, quibus nec sensus nec dolor magis est, imò mortem ipsam præcavet, quæ certè secutura esset, cum ex suppressæ urinæ multitudine, tum tractu annorum vesicæ ulcere & inflammatione, ob quæ non levia commoda melius est, hanc molestiam per vitam ferre, quàm in discrimen vitæ consentire. Verè enim *D. Barbette*, Omnem Calculi exsectionem periculosam esse propter tot contusiones ventris & vesicæ à digitis, catheteribus, conductoribus, verriculis tenaculis & uncis, unde hæmorrhagia & phlegmone; & facile fieri posse, quando calculus apprehenditur & extrahitur, ut unâ vesicæ pars lethaliter dilaceretur. *Chirurg. c. 26.*

Adeò metuendum, si ullo casu fatalis horæ vires & potestates in suspicionem adducuntur, id ipsum fieri in Sectione Calculi, cum æger propter calculus mortem metuat utque eam declinet, remedio utatur, quâ mortem acceleret, & fati à calculo imminentis punctum ferri iniquitate ac grassante per viscera operatoris manu sibi vindicet. Triste aspectu! Homines à calculi labore sibi redditos & in speciem sanos novorum tormentorum sæpè mortis Candidatos fieri. Tamen, quia omnis ille apparatus ad latum exodium spectat, votis precibus nummisve beneficium petitur carnificis manus, exorantur magistri, ut desperato dolori finem cultro imponant. Assuescunt corpora calculosorum cruciatibus his ferendis, & vexata fortitudo velut in calum duratur. Non sine horrore videndum, quæ ferramentorum farrago, antè defatigatis Chirurgis, quàm ægrotis. Miserabile tamen est, sub tanto onere gementes ad aspectum calculi velut triumphantis hostis omnium dolorum oblivisci, pueris etiam minus sæpè lachrymarum profluere, quàm adultis, & in illâ ætate vel ad dolosi nummuli ostentationem dolores omnes velut fascino sopitos acquiescere impunè jam lancinantibus operatoribus. Multum autem inter-

interest, metu quis an spe sanitatis dirissimam operationem recipiat? Qui cum metu, medicinæ speciem morbo ipso graviorem existimantes pessima quæque animo præcipiunt, ac mortis persuasæ diritatem querulo clamore testantur. Quibus autem in uno hoc Remedio spes & animus Victoriæ certus, illis dolores, quos prius passi sunt, & adhuc patiuntur sub cultro, in contemptum veniunt meliusque tolerantur. *D. D. Pechlinus* libr. 1. Obs. 1. & 6.

TANTUM.

